

Urząd Statystyczny w Olsztynie
Statistical Office in Olsztyn

Informacje i opracowania
statystyczne
*Statistical information
and elaborations*

**WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM
W LATACH 2010–2012**

*LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION
IN WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP
IN 2010–2012*

OLSZTYN 2013

ZESPÓŁ REDAKCYJNY   *EDITORIAL BOARD*

Przewodniczący   *President*
Janusz Pappelbon – Zastępca Dyrektora Urzędu Statystycznego

CZŁONKOWIE   *MEMBERS*
Monika Borawska, Jacek Grzelak, Elżbieta Lorek,
Eliza Panfilow

SEKRETARZ   *SECRETARY*
Agnieszka Wobolewicz

REDAKCJA MERYTORYCZNA I SKŁAD
KOMPUTEROWY   *ESSENTIAL EDITING
AND COMPUTER SETTING*
Warmińsko-Mazurski Ośrodek
Badań Regionalnych   *Warmińsko-Mazurski
Centre for Regional Surveys*
Urzędu Statystycznego w Olsztynie   *of the Statistical Office in Olsztyn*

**Przy publikowaniu danych Urzędu
Statystycznego prosimy o podanie źródła**

***When publishing Statistical Office data
please indicate source***

ISBN 978-83-63285-19-7

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Olsztynie oddaje do Państwa rąk publikację „Warunki życia ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010–2012”.

Celem publikacji jest identyfikacja oraz analiza najistotniejszych dziedzin kształtujących jakość życia ludności. W związku z tym przedmiotem badań w niniejszym opracowaniu stały się podstawowe kategorie związane z sytuacją demograficzną, rynkiem pracy, dochodami i wydatkami ludności, cenami, warunkami mieszkaniowymi, infrastrukturą techniczną, edukacją, ochroną zdrowia i opieką społeczną, sportem i wypoczynkiem, bezpieczeństwem oraz aktywnością gospodarczą regionu.

Publikację wzbogacono o wykresy i mapy, które ilustrując najważniejsze zjawiska społeczno-gospodarcze umożliwiają dokonywanie porównań międzywojewódzkich oraz międzypowiatowych w regionie. Opracowanie dostępne jest na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Olsztynie, a tablice w formacie Excel dodatkowo umieszczono na płycie CD.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, listopad 2013

PREFACE

The Statistical Office in Olsztyn presents the publication "Living conditions of the population in warmińsko-mazurskie voivodship in 2010–2012".

The aim of the study is an identification and analysis of the most significant areas shaping the quality of life of the population.

Basic categories associated with the demographic situation, labour market, incomes and expenses, prices, housing conditions, technical infrastructure, education, health care and social welfare, sport and rest, safety and economic activity are the subject of the research in this study.

The elaboration is enhanced with graphs and maps that illustrate the most important social and economic phenomena and enable comparisons between voivodships, as well as between powiats in the region. The study is available on the website of the Office. Tables are additionally provided in Excel format on the CD.

*Director
of the Statistical Office in Olsztyn*

Marek Morze

Olsztyn, November 2013

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Str.
		<u>Page</u>
Przedmowa	<i>Preface .....</i>	3
UWAGI METODYCZNE	<i>METHODOLOGICAL NOTES</i>	11
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	<i>RESULTS OF SURVEYS – SYNTHESIS</i>	29
1. Ludność i procesy demograficzne	<i>1. Population and demographic processess .....</i>	29
2. Sytuacja na rynku pracy	<i>2. Situation on the labour market..</i>	41
3. Dochody ludności i warunki bytu gospodarstw domowych ...	<i>3. Incomes of the population and conditions of househoulds .....</i>	55
4. Ceny i sprzedaż dóbr konsumpcyjnych	<i>4. Prices and sale of consumer goods and services .....</i>	65
5. Warunki mieszkaniowe	<i>5. Dwelling conditions .....</i>	73
6. Stan i wykorzystanie infrastruktury technicznej	<i>6. Condition and usage of technical infrastructure .....</i>	79
7. Edukacja i wychowanie	<i>7. Education .....</i>	89
8. Ochrona zdrowia i opieka społeczna	<i>8. Health care and social welfare...</i>	99
9. Sport i wypoczynek	<i>9. Sport and rest .....</i>	105
10. Bezpieczeństwo publiczne	<i>10. Public safety .....</i>	109
11. Potencjał i aktywność ekonomiczna	<i>11. Potential and economic activity .....</i>	113
		Tabl. Str.
		<u>Table Page</u>
Ważniejsze dane o warunkach życia w województwie	<i>Major data on living conditions of the population in the voivodship .</i>	I 120
Powiaty na tle województwa w 2012 r.	<i>Powiats against the background of the voivodship in 2012 .....</i>	II 166
Warmińsko-mazurskie na tle kraju w 2012 r.	<i>Warminsko-mazurskie against the background of the country in 2012 .....</i>	III 177

MAPY I WYKRESY**MAPS AND GRAPHS**

Str.

Page

Gęstość zaludnienia według powiatów w 2012 r.	<i>Density of population by powiats in 2012.....</i>	37
Ludność według płci i wieku w latach 2005 i 2012	<i>Population by sex and age in 2005 and 2012.....</i>	37
Współczynnik obciążenia demograficznego według powiatów w 2012 r.	<i>Age dependency ratio by powiats in 2012.....</i>	38
Współczynnik dzietności ogólnej w latach 2005–2012	<i>Total fertility rate in 2005–2012....</i>	38
Ruch naturalny w latach 2000–2012.....	<i>Vital statistics in 2000–2012.....</i>	39
Przyrost naturalny na 1 000 ludności według powiatów w 2012 r.	<i>Natural increase per 1 000 population by powiats in 2012 ....</i>	39
Saldo migracji na pobyt stały na 1 000 ludności w latach 2005–2012.....	<i>Net migration for permanent residence per 1 000 population in 2005–2012.....</i>	40
Saldo migracji na 1 000 ludności według powiatów w 2012 r.	<i>Total net migration per 1 000 population by powiats in 2012 ....</i>	40
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według aktywności ekonomicznej w 2012 r.	<i>Structure of population aged 15 and more by economic activity in 2012.....</i>	51
Struktura pracujących w 2012 r. ...	<i>Structure of employed persons in 2012.....</i>	51
Struktura biernych zawodowo w 2012 r.	<i>Structure of economically inactive persons in 2012.....</i>	52
Pracujący według województw w 2012 r.	<i>Employed persons by voivodships in 2012.....</i>	52
Struktura pracujących według wybranych sekcji PKD.....	<i>Structure of employed persons by selected PKD sections.....</i>	53
Poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1 000 pracujących według województw w 2012 r. ..	<i>Persons injured in accidents at work per 1 000 employed persons by voivodships in 2012 ...</i>	53
Stopa bezrobocia według powiatów w 2012 r.	<i>Unemployment rate by powiats in 2012.....</i>	54

	Str.
	<u>Page</u>
Wybrane kategorie bezrobotnych .	54
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według województw w 2012 r.	61
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według wybranych sekcji PKD w 2012 r. .	61
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według powiatów w 2012 r.	62
Przeciętne wynagrodzenie brutto pracowników pełnozatrudnionych według wybranych grup zawodów za październik 2010 r.	62
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych według województw w 2012 r. ..	63
Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych	63
Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w Polsce w 2012 r.	64
Odsetek osób w gospodarstwach domowych znajdujących się poniżej minimum egzystencji według województw w 2012 r. ..	64
Udział grup towarów i usług konsumpcyjnych w kosztach utrzymania gospodarstw domowych w 2012 r.	69
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2005–2012	69
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup potrzeb.....	70
Dynamika średnich cen detaicznych wybranych artykułów żywnościowych w latach 2005–2012	70

		Str. Page
Dynamika średnich cen detalicznych wybranych artykułów nieżywnościowych w latach 2005–2012	<i>Indices of average retail prices of selected non-foodstuffs in 2005–2012 .....</i>	71
Dynamika średnich cen detalicznych wybranych usług w latach 2005–2012	<i>Indices of average retail prices of selected services in 2005–2012 ...</i>	71
Sprzedaż detaliczna towarów na 1 mieszkańca według województw w 2012 r.	<i>Retail sales per capita by voivodships in 2012 .....</i>	72
Sprzedaż z działalności gastronomicznej na 1 mieszkańca w zł oraz liczba placówek gastronomicznych według województw w 2012 r. ..	<i>Revenues from catering per capita and catering establishments by voivodships in 2012 .....</i>	72
Zasoby mieszkaniowe na 1 000 ludności według województw w 2012 r.	<i>Dwelling stocks per 1 000 population by voivodships in 2012 .....</i>	77
Zasoby mieszkaniowe na 1 000 ludności według powiatów w 2012 r.	<i>Dwelling stocks per 1 000 population by powiats in 2012 ....</i>	77
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę według województw w 2012 r.	<i>Average usable floor space of dwellings per capita by voivodships in 2012 .....</i>	78
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę według powiatów w 2012 r.	<i>Average usable floor space per dwelling per capita by powiats in 2012 .....</i>	78
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2012 r.	<i>Dwellings fitted with installations in % of total number of dwellings</i>	85
Udział poszczególnych form budownictwa w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Share of particular forms of the construction in total number of dwellings completed .....</i>	85
Sieć wodociągowa rozdzielcza na 100 km ² powierzchni według województw w 2012 r.	<i>Water-line system per 100 km² of total area by voivodships in 2012..</i>	86
Sieć kanalizacyjna rozdzielcza na 100 km ² powierzchni według województw w 2012 r.	<i>Sewerage system per 100 km² of total area by voivodships in 2012..</i>	86
Linie kolejowe eksploatowane na 100 km ² powierzchni według województw w 2012 r.	<i>Railway lines operated per 100 km² of total area by voivodships in 2012 .....</i>	87
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni według województw w 2012 r.	<i>Hard surface public roads per 100 km² of total area by voivodships in 2012 .....</i>	87

	Str.
	<i>Page</i>
Samochody osobowe zarejestrowane w latach 2005–2012	<i>Registered passenger cars in 2005–2012.....</i> 88
Struktura samochodów osobowych zarejestrowanych według wieku w 2012 r.	<i>Structure of registered passenger cars by age in 2012.....</i> 88
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2012/2013	<i>Education by level in the 2012/2013 school year.....</i> 95
Uczniowie i studenci (bez cudzoziemców) w odsetku ludności danej grupy wieku w roku szkolnym 2012/2013	<i>Pupils and students (excluding foreigners) in share of total population in a given group of age in the 2012/2013 school year.</i> 96
Struktura uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2012/2013	<i>Structure of students in secondary schools by the type of school in the 2012/2013 school year.....</i> 96
Nauczanie języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego w szkołach dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2012/2013	<i>Teaching foreign language as obligatory language course in schools for children and youth in the 2012/2013 school year.....</i> 97
Studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności według województw w roku akademickim 2012/2013.	<i>Students of higher education institutions per 10 thous. population by voivodships in the 2012/2013 school year.....</i> 97
Lekarze specjaliści pracujący w zakładach opieki zdrowotnej według głównego miejsca pracy w 2012 r.	<i>Doctors specialists in health care institutions by the main job in 2012.....</i> 98
Liczba ludności na 1 łóżko w szpitalach ogólnych według województw w 2012 r.	<i>Number of population per bed in general hospitals by voivodships in 2012.....</i> 98
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia na 100 tys. ludności w 2012 r.	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings per 100 thous. population in 2012.....</i> 103
Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną według powiatów w 2012 r.	<i>Number of population per pharmacy by powiats in 2012.....</i> 103
Wartość udzielonych świadczeń pomocy społecznej w latach 2005–2012.....	<i>Value of social welfare benefits granted in 2005–2012.....</i> 104
Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności według województw w 2012 r.	<i>Recipients of social assistance benefits per 10 thous. population by voivodships in 2012.....</i> 104

	Str.
	<i>Page</i>
Ćwiczący w klubach sportowych ...	107
Ćwiczący w klubach sportowych na 10 tys. ludności według powiatów w 2012 r.	107
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 ludności według województw w 2012 r.	108
Wybrane wskaźniki dotyczące kultury na 1 000 ludności	108
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 1 000 ludności w latach 2005–2012.....	111
Przestępstwa drogowe na 1 000 ludności w latach 2005–2012.....	111
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych według województw w 2012 r.	112
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych według powiatów w 2012 r.	112
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) według województw w 2011 r. ...	117
Wartość dodana brutto według rodzajów działalności	117
Produkt krajowy brutto i dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w latach 2005–2011	118
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem na 1 mieszkańca w latach 2005–2012.....	118

**W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, tablice.
English version: preface, contents, tables.**

UWAGI METODYCZNE

I. Źródła i zakres danych

Informacje uzyskano na podstawie sprawozdawczości GUS oraz źródeł pozastatystycznych.

Ludność i procesy demograficzne

- wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 20 V 2002 r. i 31 III 2011 r.,
- formularz GUS „Karta statystyczna zawarcia małżeństwa” (DN-1),
- formularz GUS „Karta statystyczna dotycząca prawomocnego: 1) orzeczenia separacji, 2) zniesienia separacji” (D-S1),
- formularz GUS „Karta statystyczna dotycząca prawomocnego orzeczenia rozvodu” (DR-1),
- dokument Ministerstwa Zdrowia „Pisemne zgłoszenie urodzenia dziecka”,
- dokument podstawowy dla akt stanu cywilnego „Karta statystyczna do karty zgonu”,
- dokumentacja prowadzona przez gminy dotycząca ewidencji ludności (Ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych; Dz. U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960 z późniejszymi zmianami) o ruchu migracyjnym w oparciu o druk meldunkowy: 1. „Zgłoszenie pobytu stałego” (migracja wewnętrzna i imigracja na pobyt stały), 2. „Zgłoszenie wymeldowania z pobytu stałego w związku z wyjazdem za granicę”(emigracja na pobyt stały).

Sytuacja na rynku pracy

Aktywność ekonomiczna ludności: ankiety GUS – ZD i ZG, szacunki demograficzne ludności.

Pracujący: sprawozdania GUS – Z-06, SP-3 oraz szacunki GUS o pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych, zatrudnionych w organizacjach członkowskich, fundacjach, stowarzyszeniach, samorządach gospodarczych, organizacjach pracodawców, partiach politycznych, związkach zawodowych i innych organizacjach społecznych; pracujących w jednostkach prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w „szarej gospodarce”.

Popyt na pracę: sprawozdanie GUS – Z-05.

Warunki pracy: sprawozdania GUS – Z-KW, Z-10.

Bezrobocie: sprawozdania GUS – MPiPS-01, załączniki 1–7 do MPiPS-01, MPiPS-02, MPiPS-07.

Dochody ludności i warunki bytu gospodarstw domowych

Wynagrodzenia: sprawozdania GUS – Z-03, Z-06, SP-3, Z-12, szacunki wynagrodzeń zatrudnionych w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób oraz w organizacjach członkowskich – fundacjach, stowarzyszeniach, samorządach gospodarczych, organizacjach pracodawców, partiach politycznych, związkach zawodowych i innych organizacjach społecznych.

Świadczenia społeczne: dane z administracyjnych systemów informacyjnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Warunki bytu gospodarstw domowych: kwestionariusze GUS – BR-01, BR-01a, BR-01b, BR-04, BR-05.

Ceny i sprzedaż dóbr konsumpcyjnych

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych: sprawozdanie GUS na formularzu C-02 prowadzone z udziałem ankierów statystycznych.

Handel: sprawozdania GUS – H-01s, H-01g, SP-3, SG-01.

Warunki mieszkaniowe

- stan zasobów mieszkaniowych jak i niektóre informacje charakteryzujące warunki mieszkaniowe przedstawiono na podstawie wtórnego opracowania statystycznego: Bilans Zasobów Mieszkaniowych (stan w dniu 31 XII). Coroczne bilanse zasobów mieszkaniowych opracowywane są na bazie wyników z ostatniego spisu powszechnego mieszkań.

- sprawozdania GUS: B-05, B-07, SG-01.

Stan i wykorzystanie infrastruktury technicznej

Infrastruktura komunalna: sprawozdania GUS – M-06, SG-01 oraz dane z administracyjnych systemów informacyjnych Agencji Rynku Energii S.A.

Transport: sprawozdania GUS – T-03, T-06 oraz dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. Dane o pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych według stanu w dniu 31 XII prezentowane są w latach 2005–2008 – przez starostwa powiatowe w systemie „Pojazd”, od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów (CEPiK) prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (do 17 XI – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji).

Łączność: dane z systemów informacyjnych przedsiębiorstw łączności i dane administracyjne Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Edukacja i wychowanie: sprawozdania GUS – S-01, S-02, S-05, S-07, S-08, S-09, S-10, S-11.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna: sprawozdania GUS – ZD-1, ZD-1a, ZD-3, ZD-4, ZD-5, ZD-6, PS-01, PS-02, PS-03; sprawozdania Ministerstwa Zdrowia – MZ-29, MZ-29A, MZ-88, MZ-89; sprawozdania Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – MPiPS-03.

Sport i wypoczynek: sprawozdania GUS – KFT-1, K-01, K-02, K-03, K-05, K-08.

Bezpieczeństwo publiczne

- dane pozastatystyczne z Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie.

Potencjał i aktywność ekonomiczna

Rachunki regionalne i samorządowe: wtórne wykorzystanie sprawozdań GUS oraz dane Ministerstwa Finansów, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji,

Ministerstwa Obrony Narodowej, Narodowego Funduszu Zdrowia, Komisji Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych.

Podmioty gospodarcze: krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej REGON.

II. Objaśnienia podstawowych pojęć

Ludność i procesy demograficzne

1. Dane opracowano na podstawie bilansów stanu i struktury ludności **faktycznie zamieszkałej**. Bilanse ludności sporządzane są dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
  - a) zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych;
  - b) różnice między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 2 miesiące w województwie, a liczbą osób czasowo nieobecnych.
2. Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1 000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:
  - a) dla lat 2005–2009, w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002;
  - b) od 2010 r. w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2011.
3. Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat.
Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej.
4. **Przyrost naturalny** ludności jest różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.
5. **Współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością

obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie.

6. **Przeciętne dalsze trwanie życia** wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku „x” lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

Sytuacja na rynku pracy

7. Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Dane dla okresu 2010–2012 są uogólnione na podstawie bilansów ludności opracowanych w oparciu o wyniki NSP 2011 oraz przy zastosowaniu nowej metodologii, zgodnie z którą poza zakresem badania pozostaną osoby przebywające poza gospodarstwem domowym przez okres co najmniej 12 miesięcy.

W związku z wprowadzonymi zmianami prezentowane wyniki BAEL nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z lat poprzedzających 2010 r.

Podstawowe kryterium podziału na aktywnych (pracujących i bezrobotnych) i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do aktywnych zawodowo zaliczono osoby pracujące i bezrobotne.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w badanym tygodniu:

- a) wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- b) formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych); jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące. Ponadto pomagający członkowie rodziny, którzy nie wykonywali pracy w badanym tygodniu według NSP 2011 nie byli zaliczani do osób pracujących.

Za **bezrobotne** uznaje się osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

- a) w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi;
- b) w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy;
- c) były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono również osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

8. Dane o **pracujących** (opracowane na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków) dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą całej gospodarki narodowej.

Dane **zaprezentowane** w publikacji podano przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania osób w głównym miejscu pracy.

Do pracujących zalicza się:

- a) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;
- b) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
  - właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych; z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009 – dane dotyczące pracujących

w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010,

- właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
- inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;

c) osoby wykonujące pracę nakładczą;

d) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);

e) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);

f) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

9. Informacje o **wypadkach przy pracy** (poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi) obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy.
10. Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych**, zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. 2004 Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami) obejmują osoby niezatrudnione i niewykonyjące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu), nieuczące się w szkole z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Od 1997 r. za bezrobotnego nie uważa się osoby odbywającej szkolenie lub staż u pracodawcy oraz od 1 VI 2004 r. również młodocianego absolwenta oraz osoby odbywającej przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.
11. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek udziału liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo (ogółem oraz danej grupy), tj. bez osób odbywających czynną

służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Dochody ludności i warunki bytu gospodarstw domowych

- 12. Przeciętne wynagrodzenia miesięczne (nominalne)** przypadające na 1 zatrudnionego obliczono, przyjmując:
- wynagrodzenia osobowe bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą;
  - wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach;
  - dotatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej;
  - honoraria wypłacane niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.
- 13.** Dane o przeciętnych wynagrodzeniach miesięcznych prezentuje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzonymi ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późniejszymi zmianami).
- 14.** Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którym dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
- Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu tych funduszy.
- 15.** Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie grupy gospodarstw domowych, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw

członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu. Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

Dane za lata 2005–2010 naliczone zostały w oparciu o strukturę gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącą z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002, natomiast dla lat 2011–2012 w oparciu o NSP 2011 w związku z czym nie są w pełni porównywalne z latami poprzednimi.

Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pomocy społecznej oraz podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek, jak również bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty od osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków

i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP/HBS).

Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

16. **Minimum egzystencji** – obliczane przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (IPISS) – jako granica ubóstwa skrajnego. Minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka.
17. **Relatywna granica ubóstwa** – to 50% średnich wydatków (ekwiwalentnych) gospodarstw domowych.
18. **Ustawowa granica ubóstwa** – kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej.

Ceny i sprzedaż dóbr konsumpcyjnych

19. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych** obliczono przy przyjęciu systemu wag opartego na strukturze wydatków gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany.

Warunki mieszkaniowe

20. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Dane o **liczbie mieszkań wyposażonych w instalacje** (na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych) uwzględniają modernizację mieszkań spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, wspólnot mieszkaniowych i budownictwa społecznego czynszowego oraz szacunek przyrostu mieszkań, które zostały wyposażone w instalacje w budynkach indywidualnych w wyniku ich modernizacji.

Stan i wykorzystanie infrastruktury technicznej

- 21.** Dane o sieci **wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej** obejmują sieć obsługującą gospodarstwa domowe i innych użytkowników.

Informacje o długości sieci rozdzielczej dotyczą przewodów bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. W przypadku sieci wodociągowej informacje ograniczają się do sieci rozdzielczej, a w przypadku sieci gazowej uwzględniają dane o sieci przesyłowej i rozdzielczej. Dane o długości sieci kanalizacyjnej, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez połączenia wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe prowadzące do budynków mieszkalnych rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Dane o korzystających z wodociągu i kanalizacji obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych podłączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne, a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

Dane o korzystających z gazu dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci. Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

Dane o zużyciu energii elektrycznej dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej podano na podstawie dokonanych wpłat zaliczkowych przez odbiorców.

Edukacja i wychowanie

22. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami).
23. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:
- a) od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja (powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych), w których nauka jest obowiązkowa;
  - b) od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, tj. 2–3 letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające), a także 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej) działające do zakończenia cyklu kształcenia ujęto odpowiednio w ponagimnazjalnych zasadniczych szkołach zawodowych, liceach ogólnokształcących i technikach.
24. Od roku szkolnego 2012/13, zgodnie z ustawą z dnia 19 VIII 2011 r. o zmianie ustaw o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205 poz. 1026), likwidowane są stopniowo szkoły dla młodzieży i specjalne – licea profilowane, uzupełniające ogólnokształcące, technika uzupełniające oraz dla dorosłych – zasadnicze szkoły zawodowe, licea ogólnokształcące, technika, technika uzupełniające.
- Ponadto z dniem 1 IX 2004 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych; do roku szkolnego 2003/04 dzieci miały prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego.
25. **Szkoły dla dzieci i młodzieży** obejmują:
- a) **szkoły podstawowe** (łącznie ze specjalnymi), spośród których wyróżnia się:
    - szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
    - szkoły filialne (bez szkół specjalnych),

- „małe szkoły” (bez szkół specjalnych), organizowane od roku szkolnego 2001/02 do 2006/07, prowadzące klasy I–III dla uczniów, którzy mieli utrudniony dostęp do szkół,
  - szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- b) **gimnazja** (łącznie ze specjalnymi), spośród których wyróżnia się:
- szkoły sportowe i mistrzostwa sportowe (bez szkół specjalnych),
  - szkoły z oddziałami przysposabiającymi do pracy;
- c) **szkoły ponadgimnazjalne** (łącznie ze specjalnymi), obejmujące:
- szkoły specjalne przysposabiające do pracy,
  - zasadnicze szkoły zawodowe,
  - licea ogólnokształcące,
  - uzupełniające licea ogólnokształcące,
  - licea profilowane,
  - technika,
  - technika uzupełniająca.

Ponadto do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się od roku szkolnego 2003/04 szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe.

- 26. Szkoły policealne** – kształcące w formie dziennej, wieczorowej lub zaocznej – obejmują:
- a) policealne szkoły zawodowe (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
  - b) nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata; bez szkół specjalnych) prowadzone przez wydziały edukacji wojewódzkich urzędów marszałkowskich.
- 27. Szkoły specjalne** organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej.
- 28. Szkoły wyższe** realizują kształcenie w systemie studiów dziennych, wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.
- Informacje z zakresu szkół wyższych:
- a) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
  - b) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
  - c) nie obejmują Polaków studiujących za granicą.

Ustawa z 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym przekształciła studia prowadzone w systemie dziennym w studia stacjonarne, a studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne w studia niestacjonarne.

- 29. Szkoły dla dorosłych** – kształcą w formie dziennej i wieczorowej oraz zaocznej – obejmują:
- a) gimnazja dla dorosłych;
  - b) szkoły ponadgimnazjalne (zasadnicze szkoły zawodowe, licea ogólnokształcące, uzupełniające licea ogólnokształcące, licea profilowane, technika, technika uzupełniająca).
- 30. Dane dotyczące:**
- a) wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
  - b) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku szkolnego.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

- 31. Dane o osobach posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego** podaje się na podstawie rejestrów: lekarskich, farmaceutów, pielęgniarek i położnych.
- Dane o **pracownikach medycznych** obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy; osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.
- 32. Dane o zakładach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej** obejmują przychodnie, ośrodki zdrowia i od 2001 r. poradnie (samodzielne). Udzielone porady podaje się w zakresie wymienionych zakładów. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów podaje się łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych.
- 33. Dane o łózkach w szpitalach ogólnych** obejmują również łóżka na oddziałach szpitalnych przy stacjach pogotowia ratunkowego oraz do 2008 r. nie obejmują miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków oraz łóżek na oddziałach dziennego pobytu.

34. **Apteki ogólnodostępne** nie obejmują aptek szpitalnych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, które działają na potrzeby tych zakładów.
35. Dane o **domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek stacjonarnych.
36. **Placówki opiekuńczo-wychowawcze** dla dzieci i młodzieży prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.
37. Dane o **świadczeniach pomocy społecznej** prezentuje się do 30 IV 2004 r. zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 29 XI 1990 r., a od 1 V 2004 r. zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r., według której dokonano podziału na świadczenia pieniężne i niepieniężne.

Zasiłek stały wypłacany jest z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Zasiłek **okresowy** przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Zasiłek **celowy** przyznawany w celu m.in.: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Sport i wypoczynek

38. Informacje o teatrach i instytucjach muzycznych dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.
39. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie badania cyklicznego prowadzonego co dwa lata.
40. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo).
41. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Bezpieczeństwo publiczne

- 42. Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie statystyki policyjnej, uzupełnianej informacjami o śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach i o postępowaniach wobec nieletnich w sądach rodzinnych.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

- 43. Dane o wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę** wypadku drogowego uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę** wypadku drogowego uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Potencjał i aktywność ekonomiczna

- 44. Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.
- 45. Wartość dodana brutto** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość

dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim i jest wyrażona w cenach bazowych.

46. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie).

Dane prezentuje się:

- w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, opracowanej na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich EUROSTAT;
- przy wykorzystaniu Klasyfikacji Zawodów i Specjalności zgodnej z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. (Dz. U. Nr 82, poz.537) z późniejszymi zmianami.

Dane grupowane są w podziale według rodzajów działalności w **przemśle** – dotyczą sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1 000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny) według stanu w dniu 30 VI.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością.

Niektóre dane liczbowe zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie.

Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Głównego Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami.

Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Szczegółowe wyjaśnienia metodyczne dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki znajdują się w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” GUS.

W stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 zastosowano skróty; skrócone nazwy oznaczone zostały znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podano poniżej:

skrót	pełna nazwa sekcji PKD
Handel; napraw pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

- Kreska /-/ - zjawisko nie wystąpiło,
 Znak /x/ - wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe,
 „W tym” - oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy,
 Znak Δ - oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji PKD.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

tys. = tysiąc	m ² = metr kwadratowy
mln = milion	ha = hektar
zł = złoty	km ² = kilometr kwadratowy
szt. = sztuka	m ³ = metr sześcienny
kg = kilogram	hm ³ = hektometr sześcienny
dt = decytona	dam ³ = dekametr sześcienny
km = kilometr	p. proc. = punkt procentowy

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

1. Ludność i procesy demograficzne

W badaniach warunków życia ludności czynniki demograficzne oraz związane z nimi procesy odgrywają zasadnicze znaczenie. Przede wszystkim umożliwiają dokonanie porównań w przekroju poszczególnych kategorii społecznych, które wyodrębniamy ze względu np. na płeć, wiek, miejsce zamieszkania, wykształcenie, stan cywilny. Tempo zmian w stanie i strukturze ludności wynikające m.in. ze zmian miejsca zamieszkania czy długości trwania życia, to elementy, które wpływają nie tylko na charakter i zakres potrzeb społecznych (edukacja, ochrona zdrowia i zabezpieczenie społeczne, kultura oraz stan bezpieczeństwa), ale także stanowią istotny element np. w rozwoju budownictwa mieszkaniowego i zatrudnienia.

W 2012 r. w województwie warmińsko-mazurskim mieszkało 1 450,7 tys. osób. Udział ludności województwa w ogólnej liczbie ludności Polski wynosił 3,8% i od 2010 r. pozostaje na niezmiennym poziomie. Województwo pod względem liczby mieszkańców wśród 16 województw lokuje się na 12 miejscu. Liczba ludności województwa w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 3,1 tys. osób (o 0,2%).

Gęstość zaludnienia województwa odzwierciedla przestrzenne rozmieszczenie ludności. Województwo warmińsko-mazurskie jest województwem o najniższej gęstości zaludnienia (60,0 osób/km²). W latach 2010–2012 współczynnik ten nie zmienił się i był ponad dwukrotnie niższy niż w kraju (123,2 osoby/km²). W 2012 r. w miastach województwa na 1 km² przypadało 1 441 osób, na wsi zaś 25 osób.

Nie licząc miast na prawach powiatu (Olsztyna, Elbląga) jedynie pięć powiatów (ełcki, działdowski, iławski, nowomiejski i ostródzki) charakteryzowało się gęstością zaludnienia wyższą od przeciętnej w województwie.

Analizując zmiany w liczbie ludności miast i wsi w latach 2010–2012 zauważyć należy, że przyrost liczby ludności na wsi charakteryzował się nieco większą dynamiką niż w miastach. W miastach województwa ludność zmniejszyła się o 0,5% (w Polsce spadek o 0,3%), na wsi zaś liczba ludności wzrosła o 0,2% (w Polsce wzrost o 0,6%).

W okresie trzech lat zaobserwowano niewielki wzrost liczby ludności w 4 powiatach województwa warmińsko-mazurskiego. Największy przyrost ludności w badanym okresie nastąpił w powiecie olsztyńskim (o 1,5%), a największy ubytek ludności odnotowano w powiatach: braniewskim (1,4%), bartoszyckim (1,2%) oraz w Elblągu (1,0%).

W związku z tym, że w okresie 3 analizowanych lat nie nastąpiły znaczące zmiany w liczbie ludności miast, wskaźnik urbanizacji w tym okresie kształtował się prawie na tym samym poziomie (w 2010 r. 59,5%, w 2012 r. 59,3%). W Polsce w końcu 2012 r. ludność miejska stanowiła 60,6% ogólnej liczby ludności wobec 60,8% w 2010 r.

Powiaty ziemskie o współczynniku urbanizacji powyżej średniej wojewódzkiej to ełcki (66,8%) i lidzbarski (59,8%). Najmniej ludności zamieszkałej w miastach było w powiecie nowomiejskim (25,4%) i elbląskim (29,2%). W największym mieście województwa – w Olsztynie mieszkało 12,0% ogółu mieszkańców regionu.

W województwie, podobnie jak w Polsce, odnotowano przewagę liczebną kobiet nad mężczyznami. Struktura ludności według płci jest jednym z czynników wpływającym na natężenie procesów małżeństw, urodzeń i zgonów, a tym samym na dynamikę zmian liczby ludności. Współczynnik feminizacji, określający liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn, od 2010 r. utrzymywał się na tym samym

poziomie i w 2012 r. wyniósł 104,2 i był podobnie jak w województwie podkarpackim najniższy w Polsce. W kraju utrzymywał się na stałym poziomie równym 106,6. Przewaga liczebna kobiet występowała tylko w miastach – 109,3 natomiast na wsi, sytuacja była odwrotna i na 100 mężczyzn przypadało 97,2 kobiet.

Wpływ na wartość współczynnika feminizacji w poszczególnych grupach wiekowych mają różnice w liczbie mężczyzn i kobiet występujące w tych rocznikach. W 2012 r. przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet zanotowano w przedziale wiekowym od 0 do 50 lat, a współczynnik feminizacji w tej grupie wieku osiągnął wartość 95,2. Niski wskaźnik – 94,4 przypadł na ludność w wieku tzw. matrymonialnym (19–30 lat), co może mieć wpływ na zmniejszanie się liczby urodzeń i przyspieszenie procesów starzenia się ludności. Przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami wystąpiła dopiero w grupie wieku 51 lat i więcej, dla której współczynnik feminizacji wyniósł 125,7. W przypadku mieszkańców miast przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn wystąpiła w grupie wieku 41 lat i więcej, natomiast wśród mieszkańców wsi dopiero w grupie wieku od 63 lat.

Struktura ludności według wieku, podobnie jak w przypadku płci jest rezultatem przemian zachodzących w reprodukcji ludności. Odzwierciedlając aktualny stan społeczeństwa dostarcza równocześnie wielu informacji istotnych z punktu widzenia m. in. rynku pracy.

W województwie powoli następuje proces starzenia się społeczeństwa. Wskazuje na to wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (emerytalnym) oraz zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (dzieci i młodzieży). W 2012 r. w porównaniu do 2010 r. liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 7,1%, natomiast liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o 3,6%. Mimo, że odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się nieco (2010 r. 14,7%, 2012 r. 15,7%) to jednak, podobnie jak przed trzema laty, województwo warmińsko-mazurskie charakteryzowało się najniższym wśród województw, odsetkiem ludności w tym

wieku. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku przedstawiała się odmiennie dla mężczyzn i kobiet. Biorąc pod uwagę wiek przedprodukcyjny i produkcyjny – większy był udział mężczyzn, natomiast wśród ludności w wieku poprodukcyjnym ponad dwukrotnie większy był udział kobiet.

Różnice w strukturze wiekowej zaobserwowano także ze względu na miejsce zamieszkania. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym był większy na wsi niż w miastach, natomiast na wsi większy był odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym w miastach i na wsi kształtował się na zbliżonym poziomie.

Wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, a co za tym idzie proces starzenia się ludności jest m.in. efektem wydłużania się życia ludzkiego. Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia w 2012 r. dla mężczyzn wynosiła 71,7 lat, a dla kobiet 81,0 lat. Średnia długość życia w miastach zarówno dla mężczyzn jak i kobiet wyższa była w miastach niż na wsi – odpowiednio 73,0 i 81,4 lat wobec 70,0 i 80,1 lat.

Ważną kategorią z punktu widzenia przemian demograficznych również związaną ze starzeniem się społeczeństwa jest kształtowanie się współczynnika obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym). W regionie omawiany współczynnik w latach 2010–2012 kształtował się na podobnym poziomie (w latach 2010–2011 wyniósł 53, w 2012 r. 54). W Polsce był nieco wyższy i w 2012 r. wyniósł 57. Wskaźnik ten w regionie był różny w przypadku mężczyzn i kobiet (42 i 67) oraz wśród mieszkańców miast i wsi (53 i 55).

Wśród powiatów najniższy współczynnik zanotowano w powiecie olsztyńskim (51) oraz w Olsztynie i powiecie braniewskim (po 52), a najwyższy w powiecie nowomiejskim (60).

W województwie w 2012 r. zawarto 7,5 tys. małżeństw, tj. o 10,1% mniej niż w 2010 r. W okresie trzech analizowanych lat liczba nowo zawieranych małżeństw zmniejszała się. Niekorzystna tendencja związana z coraz mniejszą

liczbą zawieranych małżeństw jest jednym z czynników wpływających na zmniejszającą się liczbę urodzeń w kolejnych latach. Współczynnik zawartych małżeństw na 1 000 ludności w 2012 r. wyniósł 5,2 wobec 5,8 w 2010 r. Częstość zawieranych w 2012 r. małżeństw była nieco wyższa na wsi (5,3) niż w miastach (5,1).

W ciągu ostatnich lat zmienił się wiek nowożeńców. W 2012 r. wśród kobiet średni wiek zawierania małżeństwa wyniósł 25,9 lat, wśród mężczyzn – 27,9 lat.

Uzupełnieniem informacji o małżeństwach są rozwody i separacje, ponieważ wskazują one na stopień trwałości małżeństwa. W latach 2010–2012 wraz ze zmniejszeniem się liczby małżeństw zmniejszyła się liczba rozwodów i separacji. W 2012 r. sądy orzekły o 4,1% rozwodów mniej, natomiast liczba separacji zmniejszyła się prawie czterokrotnie. W 2012 r. na każde 10 tysięcy istniejących małżeństw orzeczeniem sądu rozwiązano 85 małżeństw, a w 2010 r. 91. Intensywność rozwodów w miastach była ponad dwukrotnie wyższa niż na wsi. Wskaźnik intensywności orzeczonych separacji, wyrażony jako ich liczba w przeliczeniu na 10 tysięcy zawartych małżeństw, w 2010 r. wyniósł 137 wobec 112 w 2012 r.

Liczba i struktura kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) jest ważnym czynnikiem wpływającym na liczbę urodzeń. Od 2010 r. odsetek kobiet w wieku rozrodczym zmniejszył się z 49,1% do 48,3% w 2012 r. Wraz ze spadkiem odsetka kobiet zdolnych do prokreacji, zmalał wskaźnik płodności wyrażony liczbą urodzeń żywych na 1 000 kobiet w wieku rozrodczym. W 2010 r. w województwie odnotowano 43,0 urodzeń żywych, podczas gdy w 2012 r. – 39,9 urodzeń. Istotne zmiany zaszły w grupach wiekowych i tak np. wśród kobiet w grupach wieku: 20–24 lata, 25–29 lat oraz 30–34 lata płodność zmniejszyła się odpowiednio z 63,8; 92,2 oraz 67,8 w 2010 r. do 57,1; 83,6 i 63,2 w 2012 r. W grupie kobiet w wieku 35–39 lat nastąpił niewielki wzrost liczby urodzeń żywych i omawiany wskaźnik kształtował się na poziomie 27,5 w 2010 r. oraz 29,4 w 2012 r.

Współczynnik dzietności ogólnej, czyli miernik wyrażający średnią liczbę dzieci urodzonych przez kobietę w ciągu całego okresu rozrodczego, tj. w wieku 15–49 lat, zmniejszył się z 1,387 w 2010 r. do 1,281 w 2012 r. Na obszarach wiejskich omawiany wskaźnik był wyższy od przeciętnego w regionie, jednak w stosunku do stanu sprzed 3 lat obserwuje się spadek dzietności zarówno w miastach jak i na wsi.

Opisany powyżej poziom reprodukcji w województwie nie zapewniał prostej zastępowalności pokoleń, ponieważ korzystną sytuację demograficzną określa współczynnik kształtujący się na poziomie 2,1–2,15, kiedy na 10 kobiet w wieku 15–49 lat przypada średnio 21 dzieci.

Potwierdzeniem takiego kształtowania się poziomu płodności jest zmniejszenie się liczby urodzeń w okresie 2010–2012 o 9,1%. W 2012 r. urodziło się 14,3 tys. dzieci, a współczynnik urodzeń wyniósł 9,9 wobec 10,8 w 2010 r. Pomimo faktu, że więcej dzieci rodziło się w miastach niż na wsi (w 2012 r. na terenach miejskich przyszło na świat 55,0% dzieci), to współczynnik urodzeń wyższy był na wsi – 10,9 wobec 9,1.

Kolejnym czynnikiem kształtującym strukturę ludności są zgony, które obok urodzeń w sposób bezpośredni określają wielkość przyrostu naturalnego. W 2012 r. zmarło o 3,7% mieszkańców województwa więcej niż w 2010 r., wobec 1,7% wzrostu w kraju, to jednak umieralność w województwie była niższa od przeciętnej krajowej. W 2012 r. na 1 000 ludności przypadają 9,2 zgony, w kraju natomiast 10,0. Współczynniki zgonów dla mieszkańców miast i wsi były dość wyrównane i w 2012 r. wynosiły odpowiednio 9,1 i 9,4 osoby na 1 000 ludności.

Śmiertelność niemowląt (dzieci do 1 roku życia) w województwie w analizowanym okresie zmniejszyła się z 75 do 59 dzieci – o 21,3% (w Polsce o 12,9%). Na skutek mniejszej liczby zgonów niemowląt obniżył się współczynnik zgonów mierzony liczbą zgonów niemowląt na 1 000 urodzeń żywych z 4,8

w 2010 r. do 4,1 w 2012 r. W Polsce w 2010 r. wskaźnik kształtował się na poziomie 5,0, natomiast w 2012 r. był nieco niższy i wyniósł 4,6.

Najczęstszymi przyczynami zgonów w województwie warmińsko-mazurskim były choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe. W 2011 r. choroby układu krążenia skutkowały w 39,3% wszystkich zgonów w województwie, natomiast nowotwory w 26,9%.

Na skutek mniejszej liczby urodzeń i wzrostu liczby zgonów wśród mieszkańców regionu przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 ludności w 2012 r. zmniejszył się i wyniósł 0,6 (w 2010 r. 2,0). Pomimo niskiego poziomu przyrostu naturalnego w 2012 r. województwo znajdowało się w grupie 8 województw z dodatnim przyrostem naturalnym i zajmowało szóstą pozycję w kraju. Największy przyrost naturalny zanotowano w powiecie nowomiejskim (2,7) i gołdapskim (2,6) oraz w olsztyńskim, działdowskim i iławskim (po 1,8). Powiaty, w których liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń to węgorzewski (-2,8), Elbląg (-1,9), lidzbarski (-1,7), kętrzyński (-0,8), piski (-0,2) oraz giżycki (-0,1).

Zdecydowanie większym przyrostem naturalnym charakteryzowały się obszary wiejskie, gdzie wskaźnik ten w 2012 r. osiągnął poziom 1,52 wobec 0,02 w miastach.

Ruchy wędrownicze ludności tj. migracje są m.in. wypadkową sytuacji społeczno-ekonomicznej danego obszaru. Oprócz urodzeń i zgonów są bardzo ważnym czynnikiem rozstrzygającym o zmianach w liczbie, strukturze i rozmieszczeniu ludności.

W latach 2010–2012 w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano ujemne saldo migracji stałej. Oznacza to, że w omawianym okresie liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego przewyższała liczbę osób zameldowanych na stałe. Przewagę odpływu ludności nad napływem zarejestrowano zarówno w ruchu migracyjnym wewnętrznym jak i zagranicznym. Zjawisko to potwierdzają wskaźniki natężenia przeliczone na 1 000 ludności. I tak saldo migracji stałej

w analizowanych latach wyniosło: -1,9 (w 2010 r.), -2,1 (w 2011 r.) oraz -1,8 (w 2012 r.). Warto zaznaczyć, że wpływ na ujemne saldo migracji w województwie mają przede wszystkim migracje wewnętrzne.

W 2012 r. w migracjach wewnętrznych 76,1% stanowiła ludność przemieszczająca się w ramach regionu, pozostałe 23,9% to osoby, które wyjechały do innych województw w kraju. Wśród osób zmieniających województwo zamieszkania 54,1% to osoby w wieku 20–39 lat.

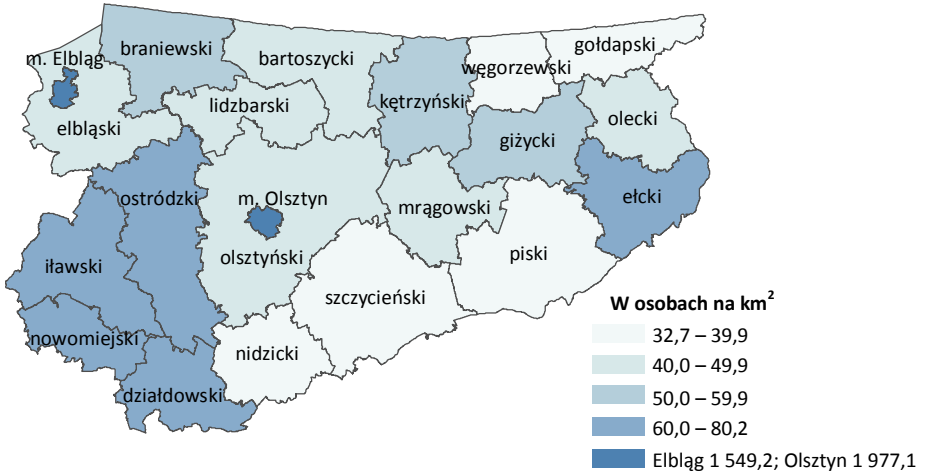
Mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego najczęściej przenosili się do województwa mazowieckiego oraz pomorskiego. W 2012 r. do tych dwóch województw wyjechało 3,5 tys. osób, w 2010 r. – 3,8 tys. Kilka powiatów położonych w północnej części województwa odnotowało spadek ludności w wyniku ruchów migracyjnych. Największe wyludnienie zaobserwowano w powiecie braniewskim oraz w powiecie bartoszyckim (saldo migracji stałej wyniosło odpowiednio -8,5 oraz -6,5). W obrębie województwa dodatnim saldem migracji w województwie wyróżniał się powiat olsztyński (+5,0) i ełcki (+2,1).

Przyrostem liczby ludności w wyniku migracji wyróżniały się gminy podmiejskie położone w sąsiedztwie Olsztyna. W latach 2010–2012 największy napływ ludności na pobyt stały odnotowano z Olsztyna do gmin Stawiguda oraz Dywity.

Liczba mieszkańców opuszczających województwo, w celu osiedlenia się na stałe za granicą w dalszym ciągu przewyższa liczbę osób przyjeżdżających z zagranicy. W 2012 r. (w porównaniu z 2010 r.) zaobserwowano wzrost osób emigrujących do innych państw o 19,1%. Osoby, które wyjeżdżały za granicę w 2012 r. najczęściej były w wieku 25–29 lat (13,4%) i 35–39 lat (11,5%). Emigranci zagraniczni to przede wszystkim kobiety i mieszkańcy miast. Za granicę w 2012 r. najwięcej osób wyjechało z powiatu ostródzkiego (-0,6), a najwięcej przyjechało z zagranicy do powiatu ełckiego (+0,7).

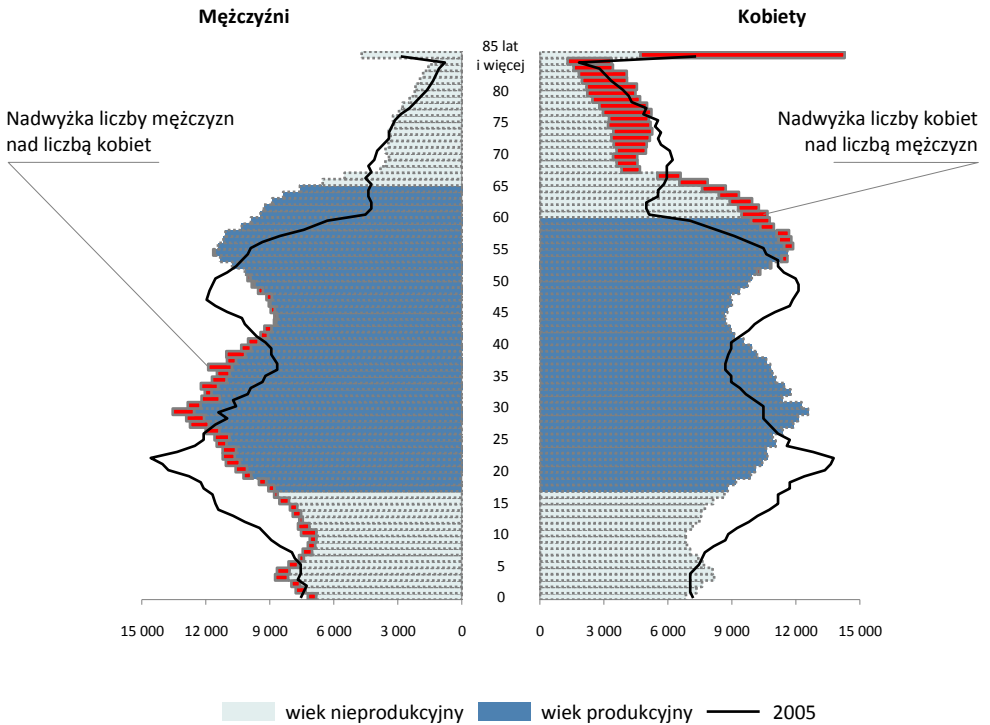
Gęstość zaludnienia według powiatów w 2012 r.

Stan w dniu 31 XII

Ludność według płci i wieku w latach 2005 i 2012

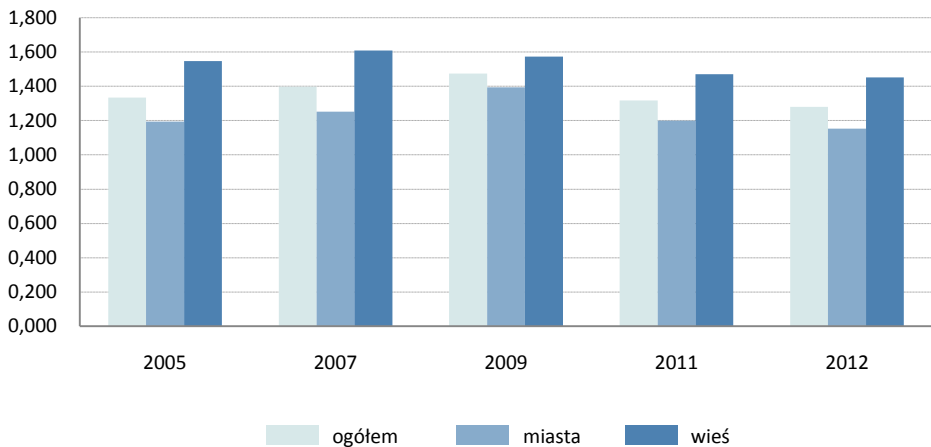
Stan w dniu 31 XII

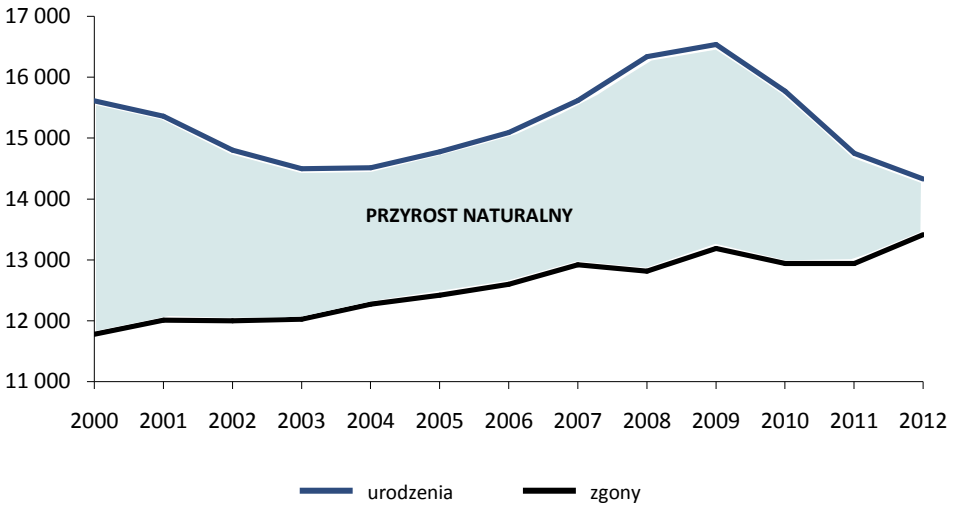
Współczynnik obciążenia demograficznego według powiatów w 2012 r.

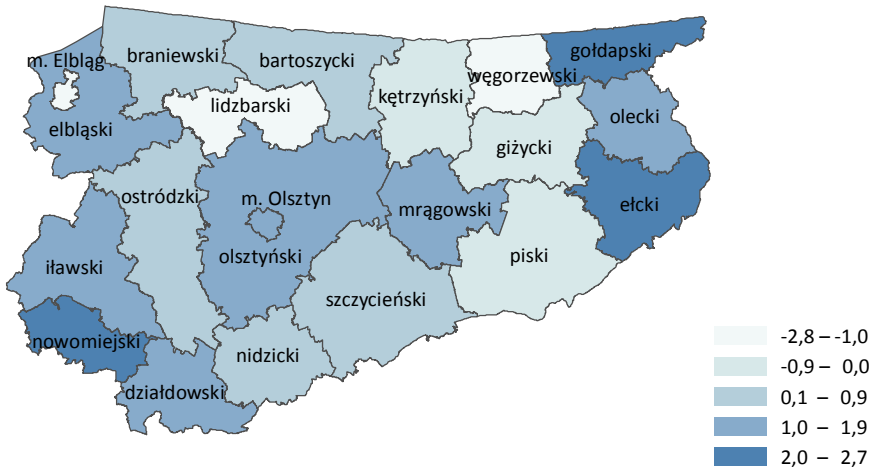
Współczynnik dzietności ogólnej w latach 2005–2012

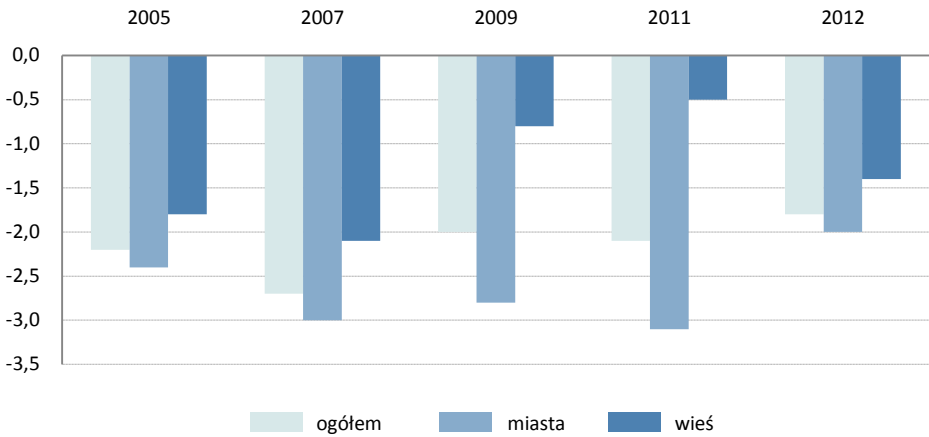
Ruch naturalny ludności w latach 2000–2012

Przyrost naturalny na 1 000 ludności według powiatów w 2012 r.

Saldo migracji na pobyt stały na 1 000 ludności w latach 2005–2012

Saldo migracji na 1 000 ludności według powiatów w 2012 r.

2. Sytuacja na rynku pracy

Analiza sytuacji na rynku pracy pozwala określić w jakim stopniu osoby, które chcą pracować mają szansę na znalezienie pracy, a także rozmiary aktywności i bierności ekonomicznej ludności. Ujawnia również jakość warunków pracy jakie stwarzają pracownikom pracodawcy.

Charakterystykę rynku pracy przeprowadzono na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), a także danych sprawozdawczych dotyczących pracujących, warunków pracy i zarejestrowanych bezrobotnych.

Pracujący i bezrobotni tworzą na rynku pracy grupę osób aktywnych zawodowo. Reprezentacyjne badanie BAEL wykazało, iż w 2012 r. w województwie warmińsko-mazurskim aktywnych zawodowo było 569 tys. osób, czyli o 39 tys. mniej niż w 2010 r.

Ponad połowa populacji czynnych zawodowo w 2012 r. to mężczyźni (56,1%). Większość osób aktywnych na rynku pracy zamieszkiwała obszary miejskie (63,8%).

Współczynnik aktywności zawodowej, wyrażający udział osób aktywnych zawodowo w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, wyniósł w 2012 r. 51,4% i od 2010 r. zmniejszył się o 1,6 p. proc.

Obciążenie osób aktywnych na rynku pracy osobami biernymi zawodowo wzrosło. W 2012 r. na 1 000 osób czynnych zawodowo przypadały 944 osoby bierne zawodowo i od 2010 r. nastąpił wzrost o 57 osób. W kraju natomiast zanotowano spadek (z 808 osób w 2010 r. do 790 osób w 2012 r.).

Wśród aktywnych zawodowo w 2012 r. dominującą grupę stanowili pracujący (88,9%), których liczba od 2010 r. zmniejszyła się o 7,8%. Wskaźnik zatrudnienia, liczony stosunkiem pracujących do liczby ludności w wieku 15 lat i więcej, był wyższy dla mężczyzn (53,6%) niż kobiet (38,4%).

Struktura pracujących według wieku pokazuje, że najwięcej osób wśród pracujących osiągnęło wiek 30–39 lat (28,1%), a najmniej 15–29 lat (20,4%). Udział pozostałych grup wiekowych (40-49 lat oraz 50 lat i więcej) również przekroczył poziom 20%.

Wśród pracujących przeważały osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (28,1%) oraz zasadniczym zawodowym (27,3%). Najmniej było osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. W porównaniu do 2010 r. zmniejszył się odsetek pracujących z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i niższym oraz wyższym. Odsetek pracujących z pozostałymi poziomami wykształcenia wzrósł.

Na przestrzeni analizowanych lat w województwie zmiany zaszły także wśród osób bezrobotnych. Zbiorowość ta według BAEL zwiększyła się i w 2012 r. osiągnęła poziom 63 tys. osób. W porównaniu z 2010 r. liczba bezrobotnych była wyższa o 6,8%, przy czym większy wzrost odnotowano w przypadku kobiet.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności pokazują również rozmiary bierności zawodowej. W 2012 r. 48,6% populacji osób w wieku 15 lat i więcej nie pracowało, nie poszukiwało pracy bądź szukało pracy, ale nie było gotowe do jej podjęcia. Większość z nich mieszkała w miastach (59,8%).

Liczba osób niezaangażowanych zawodowo w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 0,4%. Spadek dotyczył zarówno mężczyzn, jak i kobiet.

Struktura biernych zawodowo według wykształcenia pokazała, że osoby o niższym wykształceniu nie pracowały i nie poszukiwały zatrudnienia częściej niż osoby lepiej wykształcone. Wśród biernych zawodowo w 2012 r. przeważały osoby w wieku 50 lat i więcej. Dużą grupę stanowiły również osoby, które osiągnęły 15–29 lat.

Z wiekiem osób niezaangażowanych na rynku pracy powiązane były główne przyczyny bierności: osiągnięcie wieku emerytalnego (podawane przez 39,9% biernych) oraz nauka i uzupełnianie kwalifikacji (20,3%). Choroba

i niepełnosprawność była powodem braku aktywności dla 16,9% populacji biernych. Z powodów rodzinnych nie pracowało 13,8% osób, natomiast 5,0% uważało, że wyczerpało wszelkie możliwości znalezienia pracy lub były przekonane, że pracy nie znajdują.

Jednym z wyznaczników sytuacji na rynku pracy jest liczba osób pracujących. Źródłem informacji o warunkach i przemianach na regionalnym rynku pracy są m.in. roczne sprawozdania GUS, według których liczba pracujących (według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności) spadła od 2010 r. o 1,2% i w 2012 r. osiągnęła pułap 418,1 tys. osób.

Liczba osób w wieku zdolności do pracy w 2012 r. w porównaniu z rokiem 2010 spadła – z 950,7 tys. do 942,9 tys., czyli o 0,8%. Liczba pracujących zmniejszyła się bardziej niż liczba osób w wieku produkcyjnym. Pokazuje to, że zmniejszenie się populacji pracujących w 2012 r. było wynikiem nie tylko spadku liczebności ludności w wieku produkcyjnym, ale także wzrostem bezrobocia, zmniejszeniem liczby ofert zatrudnienia dostępnych na rynku pracy czy niedostosowaniem do popytu na pracę.

Większość z 418,1 tys. osób pracowało w 2012 r. w sektorze prywatnym (74,5%). W porównaniu z rokiem 2010 liczba pracujących w sektorze prywatnym zmalała o 0,3%, a w sektorze publicznym była mniejsza o 3,9%.

Warmińsko-mazurskie w 2012 r. znajdowało się na 16 miejscu w Polsce pod względem liczby pracujących na 1 000 ludności. Trzy pierwsze miejsca zajmowały województwa mazowieckie, wielkopolskie i małopolskie.

Struktura pracujących w województwie według grup sekcji wskazuje na różnicę w stosunku do kraju w zakresie udziału pracujących w przemyśle i budownictwie (wyższy niż w kraju o 2,3 p. proc.) oraz w usługach (wyższy od krajowego o 1,8 p. proc.). Udział pracujących w rolnictwie, leśnictwie,

łowiectwie i rybactwie utrzymywał się w 2012 r. na zbliżonym poziomie (niższy niż w kraju o 0,4 p. proc.).

Od 2010 r. spadek liczby pracujących nastąpił w większości sekcji. W przemyśle i budownictwie liczba pracujących zmniejszyła się o 3,3%, było to spowodowane spadkiem liczby pracujących zarówno w budownictwie (o 4,0%), jak i w przemyśle (o 3,1%). W usługach zanotowano spadek o 0,6% (spadek w handlu; naprawach pojazdów samochodowych o 7,4% oraz w obsłudze rynku nieruchomości o 3,0%, wzrost natomiast w sekcjach m.in. administrowanie i działalność wspierająca o 13,9%, zakwaterowanie i gastronomia o 8,0%, informacji i komunikacji o 6,5%). Grupa osób pracujących w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie zwiększyła się w porównaniu do 2010 r. o 0,6%.

Liczba pracujących (według siedziby jednostki macierzystej) w województwie na koniec 2012 r. wyniosła 387,5 tys. osób. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (72,4%). Drugą pod względem wielkości grupę stanowili właściciele, współwłaściciele i pomagający członkowie ich rodzin (27,2%).

Na koniec 2012 r. w województwie najwyższą liczbę pracujących¹ zanotowano w Olsztynie i Elblągu oraz powiatach iławskim, olsztyńskim i ostródzkim. W porównaniu z 2010 r. liczba pracujących spadła w większości powiatów. Najwyższy spadek odnotowano w powiecie elbląskim (o 4,5%), kętrzyńskim (o 3,1%) oraz węgorzewskim (o 3,0%). W pięciu powiatach nastąpił wzrost - braniewskim, lidzbarskim, olsztyńskim, piskim i oleckim.

Przewaga pracujących w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w 2012 r. wystąpiła w powiecie nowomiejskim i elbląskim. W przemyśle i budownictwie najwięcej osób pracowało w powiecie iławskim i działdowskim. Pracujący w pozostałych sekcjach dominowali w Olsztynie i Elblągu oraz w powiatach piskim, braniewskim, ełckim i węgorzewskim.

---

¹ Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, łącznie z rolnictwem indywidualnym.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2012 r. zanotowano znaczny ruch zatrudnionych. Przyjęto do pracy 49,2 tys. osób, czyli o 5,2% osób więcej niż w 2010 r. Liczba zwolnionych z pracy była niższa niż przyjętych do pracy, była również niższa niż w 2010 r. (o 2,5%).

W 2012 r. powstało 18,3 tys. nowych miejsc pracy tj. o 2,1% więcej w porównaniu do 2010 r., zlikwidowano natomiast 13,2 tys. (mniej o 3,4% niż w 2010 r.) Na koniec 2012 r. było 0,9 tys. wolnych miejsc pracy. Nowe miejsca pracy utworzono przede wszystkim w podmiotach prowadzących działalność przemysłową, handlową i budowlaną.

Wskaźnik wykorzystania wolnych miejsc pracy wynosił w 2012 r. w województwie 0,38% i był niższy od średniego w kraju, utrzymującego się na poziomie 0,43%.

Istotny wpływ na jakość warunków życia ludności mają zagwarantowane przez pracodawców odpowiednie warunki pracy. Wyniki badań pokazują jednak, iż spośród 2 335 zakładów pracy przebadanych w 2012 r., w 478 zakładach wystąpiły warunki zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia 10,3 tys. pracowników, w tym 20,3% kobiet.

Czynniki obniżające jakość pracy badane są w trzech głównych grupach: zagrożenia związane ze środowiskiem pracy, czynniki związane z uciążliwością pracy i z czynnikami mechanicznymi.

W 2012 r. 58,8% populacji pracujących w warunkach zagrożenia narażonych było na szkodliwe czynniki środowiska pracy, 24,6% na niebezpieczeństwa związane z czynnikami mechanicznymi, natomiast pozostali (16,6%) na zagrożenia związane z uciążliwością pracy.

Zatrudnieni w warunkach niebezpiecznych i uciążliwych dla zdrowia korzystali ze świadczeń wynikających z określonych warunków pracy. Spośród przysługujących świadczeń najwięcej pracujących otrzymało (stan w połowie grudnia) napoje (18,9 tys. osób), posiłki profilaktyczne (13,8 tys. osób) oraz

dotatki pieniężne (5,9 tys. osób). Najmniej osób skorzystało z dodatkowego urlopu oraz skróconego czasu pracy.

Skłonność do zapadania na choroby zawodowe również obniża jakość warunków pracy. W badanym roku zanotowano 101 przypadków zachorowań, w tym 73,3% to zachorowania na choroby zakaźne lub pasożytnicze (albo ich następstwa). Pozostałe to m.in. przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego, ubytek słuchu i choroby skóry.

Liczba stwierdzonych chorób zawodowych zwiększyła się porównaniu z 2010 r. o 23,2%. Wzrosła liczba zachorowań na alergię, a także zanotowano więcej osób, u których stwierdzono przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego, trwały ubytek słuchu oraz choroby zakaźne lub pasożytnicze.

Kolejnym czynnikiem oddziałującym negatywnie na jakość warunków pracy są wypadki przy pracy. W województwie w 2012 r. wydarzyło się 3,6 tys. wypadków przy pracy, w których poszkodowanych zostało 3,6 tys. osób (w tym 1,3 tys. kobiet).

Wypadkom ulegali najczęściej pracujący w przemyśle. Najbardziej niebezpieczna w 2012 r. okazała się praca wykonywana przez osoby poszkodowane z trzech grup zawodowych: robotników przemysłowych i rzemieślników (33,3% poszkodowanych), operatorów i monterów maszyn i urządzeń (14,7%) oraz pracowników przy pracach prostych (14,6%). Na częstotliwość występowania wypadków wpływ miał również mały staż pracy – wypadkom ulegały najczęściej osoby pracujące od roku do 5 lat.

W wyniku zaistniałych wypadków, liczba dni niezdolności do pracy na jednego poszkodowanego w omawianym okresie wyniosła 40.

Warmińsko-mazurskie było w 2012 r. wśród województw o najwyższej liczbie poszkodowanych w wypadkach przy pracy na 1 000 pracujących (wraz z województwem dolnośląskim i lubuskim).

Najmniejszą liczbę poszkodowanych odnotowano w województwach świętokrzyskim, podlaskim i lubuskim.

W 2012 r. wypłacono 1 012 odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych na łączną kwotę 2 849,8 tys. zł. Przeciętny koszt odszkodowania wyniósł 2 816 zł, w tym z tytułu wypadku przy pracy 2 814 zł.

Stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i gotowych do jej podjęcia jest negatywnym zjawiskiem społecznym, jak i gospodarczym. Oznacza z jednej strony niemożność uzyskiwania dochodów z pracy, które są podstawą egzystencji, a z drugiej niedopasowanie wielkości zasobów pracy z liczbą miejsc pracy.

W województwie warmińsko-mazurskim problem bezrobocia jest szczególnie dotkliwy – od lat stopa bezrobocia rejestrowanego utrzymuje się na najwyższym poziomie w kraju – w 2012 r. wyniosła 21,3%, w kraju – 13,4%.

Powiatami o najwyższej stopie bezrobocia rejestrowanego w 2012 r. były braniewski (31,5%), piski (30,9%), węgorzewski (30,3%) i kętrzyński (30,2%).

Najniższą stopę bezrobocia zanotowano w Olsztynie (8,4%), a następnie w powiecie iławskim (13,2%) oraz w Elblągu (17,0%).

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2012 r. wyniosła 113,2 tys. osób (5,3% ogółu bezrobotnych w kraju) i była wyższa o 6,9% od notowanej na koniec 2010 r. Wzrost dotyczył zarówno populacji mężczyzn, jak i kobiet, jednak odsetek bezrobotnych kobiet przewyższał w 2012 r. odsetek mężczyzn i był wyższy w większości powiatów w województwie (m.in. w iławskim o 14,6 p. proc., nowomiejskim o 13,8 p. proc., gołdapskim o 12,9 p. proc. i działdowskim o 12,1 p. proc.).

W szczególnej sytuacji na rynku pracy były m.in. osoby w wieku do 25 lat i powyżej 50 roku życia, a także długotrwale bezrobotni, osoby bez kwalifikacji zawodowych czy niepełnosprawni.

Bez prawa do zasiłku w 2012 r. pozostawało 80,3% ogólnej liczby bezrobotnych. Odsetek ten od 2010 r. zwiększył się o 0,8 p. proc. i w 2012 r. był najniższy w kraju. W województwie powiatami o najwyższym odsetku bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych były: m. Elbląg (88,7%), powiat elbląski (83,5%) i braniewski (83,3%), a najniższy zanotowano w powiecie nidzickim (74,4%), nowomiejskim (75,2%) i olsztyńskim (75,9%).

Od 2010 r. zmniejszył się (o 1,4 p. proc.) także odsetek osób, które dotychczas nie pracowały osiągając w 2012 r. poziom 17,4%. Wyższy natomiast był odsetek bezrobotnych zamieszkujących na wsi (49,5%). W kraju odsetek bezrobotnych mieszkańców wsi był niższy niż w województwie i wyniósł w 2012 r. 43,9%.

Podobnie jak w latach wcześniejszych w 2012 r. znaczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (29,0%). W stosunku do roku 2010 najbardziej wzrosła grupa bezrobotnych powyżej 55 roku życia.

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w 2012 r. przeważały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym, a ich udział w bezrobotnych ogółem wyniósł 61,1%. Kobiety częściej niż mężczyźni, mimo wyższego poziomu wykształcenia, pozostawały bezrobotne. Wykształcenie średnie i wyższe posiadało 48,3% bezrobotnych kobiet, podczas gdy odsetek mężczyzn o tym poziomie wykształcenia wyniósł 35,3%.

Liczba osób poszukujących pracy przez okres powyżej 12 miesięcy w porównaniu do 2010 r. zwiększyła się, podobnie jak ich udział w ogólnej grupie bezrobotnych.

Biorąc pod uwagę zawód (sklasyfikowany zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności) wykonywany przed zarejestrowaniem w Urzędzie Pracy, największą grupę wśród bezrobotnych stanowili robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy

(22,6%). Wysoki był także odsetek pracowników usług osobistych i sprzedawców (16,9%) oraz techników i innego średniego personelu (10,9%).

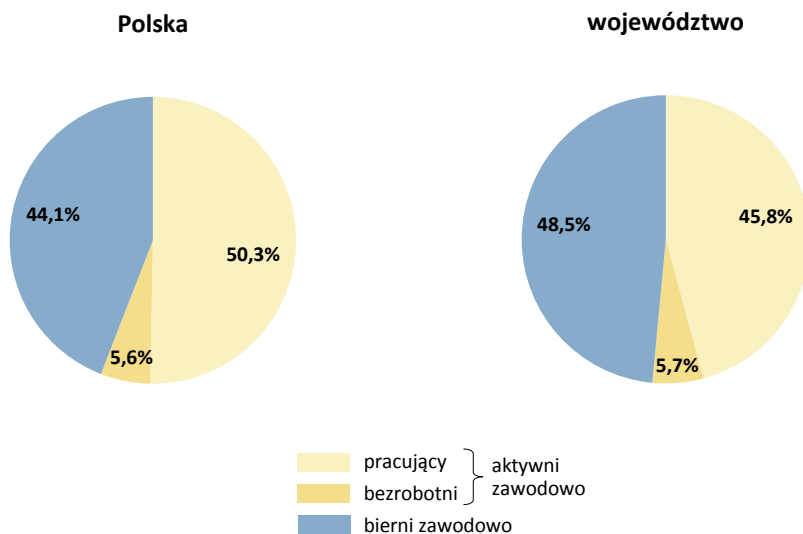
W 2012 r. do powiatowych urzędów pracy zgłosiło się 138,5 tys. osób, z czego 83,2% to osoby rejestrujące się po raz kolejny. W ciągu roku wyrejestrowano 132,6 tys. osób, czyli mniej niż zarejestrowano. Zarówno liczba osób nowo zarejestrowanych, jak i wyrejestrowanych w 2012 r. była niższa niż w 2010 r.

Do urzędów pracy w 2012 r. wpłynęło 39,4 tys. ofert pracy (o 25,1% mniej niż w 2010 r.), w tym 23,1% to oferty odbycia stażu u pracodawców, 14,1% prac społecznie użytecznych i 4,2% ofert dla osób niepełnosprawnych. Na koniec 2012 r. na jedną ofertę pracy przypadało 159 osób bezrobotnych (w 2010 r. – 230 osób). Największą liczbą ofert pracy dysponowały urzędy w powiecie kętrzyńskim, mieście Olsztynie, powiecie iławskim i piskim, najmniejszą natomiast w powiecie gołdapskim i węgorzewskim.

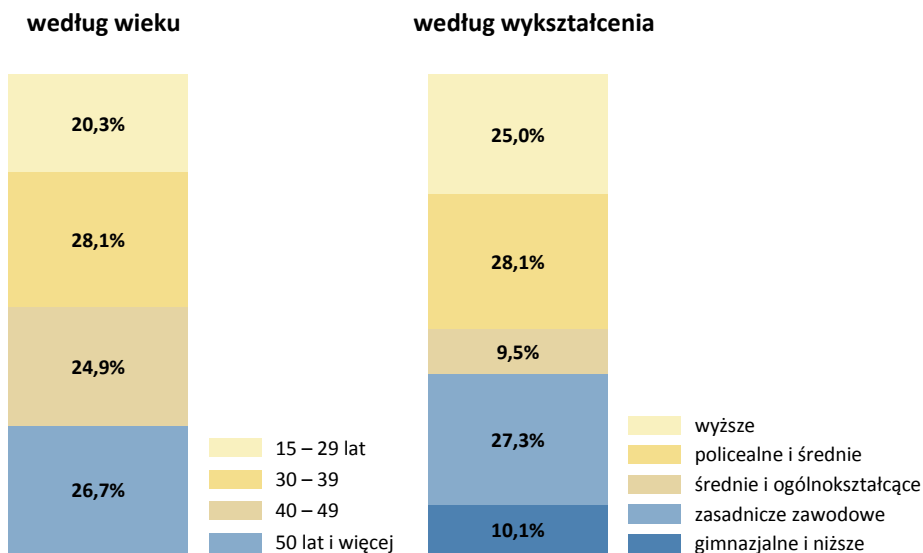
Źródłem finansowania programów pomocy przeciwdziałania bezrobociu – jego konsekwencjom ekonomicznym i społecznym – jest Fundusz Pracy. W 2012 r. wydatki Funduszu Pracy w województwie były o 3,2% niższe niż w 2010 r. i wyniosły 396,90 mln zł. Najwięcej środków, bo 203,3 mln zł (51,2%) przeznaczono na zasiłki dla bezrobotnych. Na programy promocji zatrudnienia wydano w 2012 r. 42,5% ogółu środków (w tym 19,6% kwoty przeznaczono na podjęcie działalności gospodarczej, 10,1% na prace interwencyjne, 7,9% na roboty publiczne, a 3,6% to koszty szkoleń).

Urzędy pracy, obok rejestracji bezrobotnych, informacji o ofertach pracy i pośrednictwa pracy, oferują również pomoc w znalezieniu stałej pracy w postaci usług poradnictwa zawodowego i organizowania szkoleń dla osób, które mają problem z określeniem swoich możliwości i oczekiwań lub nie posiadają umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

W 2012 r. z usług poradnictwa zawodowego skorzystało 18,8 tys. osób. W szkoleniach organizowanych przez urzędy pracy w celu podwyższenia kwalifikacji zawodowych i zwiększenia aktywności zawodowej wzięło udział 10,9 tys. osób bezrobotnych. Z programów stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy skorzystało 8,8 tys. osób. W pracach interwencyjnych wzięło udział 3,7 tys. osób, a na roboty publiczne skierowano 2,6 tys. bezrobotnych.

Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według aktywności ekonomicznej^a w 2012 r.

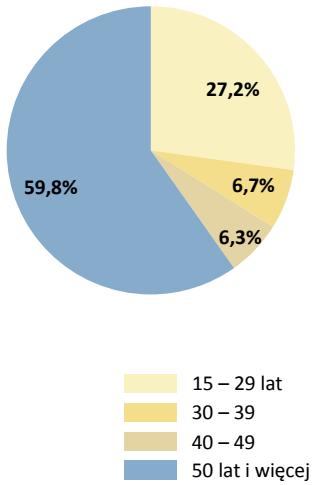
a Według BAEL.

Struktura pracujących^a w 2012 r.

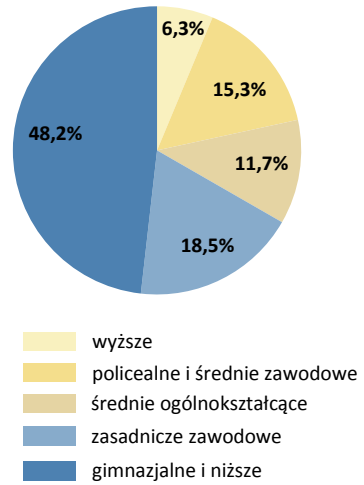
a Według BAEL.

Struktura biernych zawodowo^a w 2012 r.

według wieku

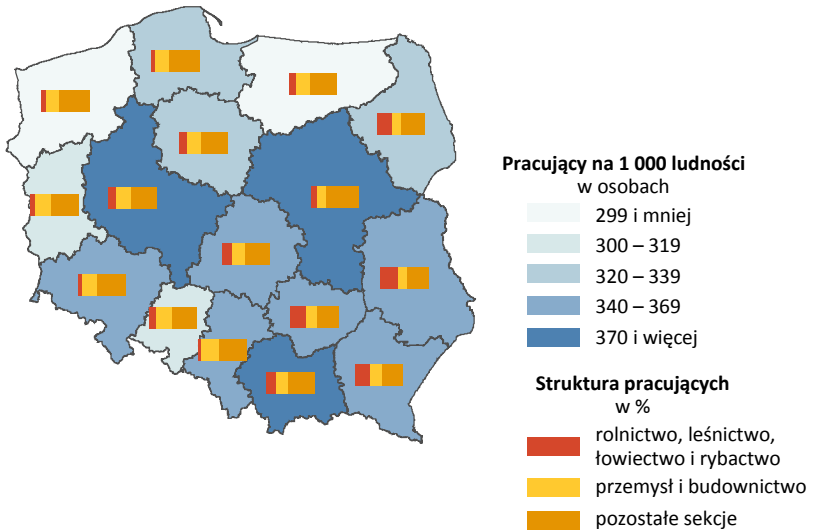
według wykształcenia

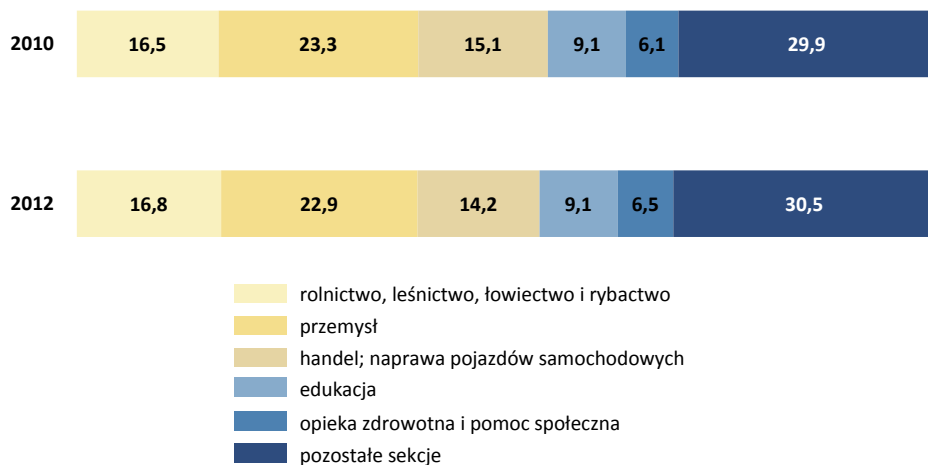
a Według BAEL.

Pracujący według województw w 2012 r.

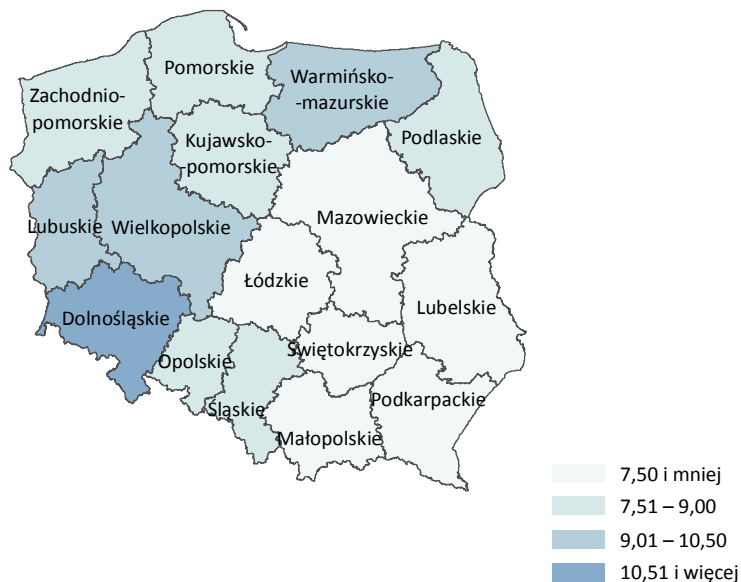
Stan w dniu 31 XII

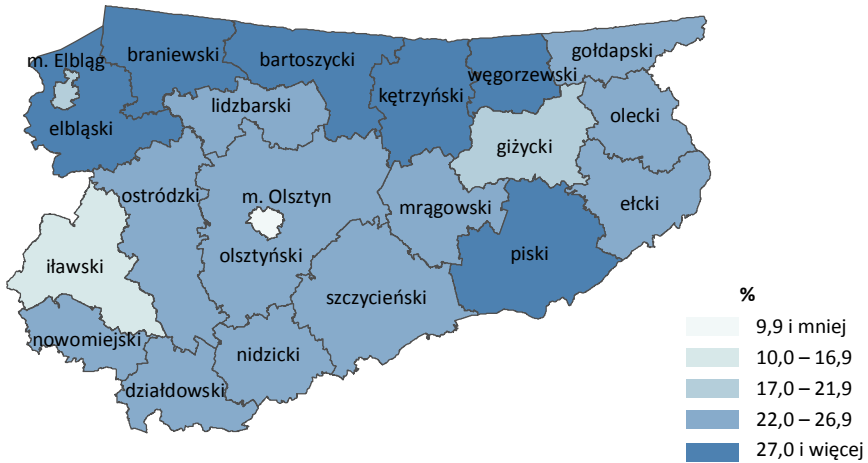
Struktura pracujących według wybranych sekcji PKD Stan w dniu 31 XII

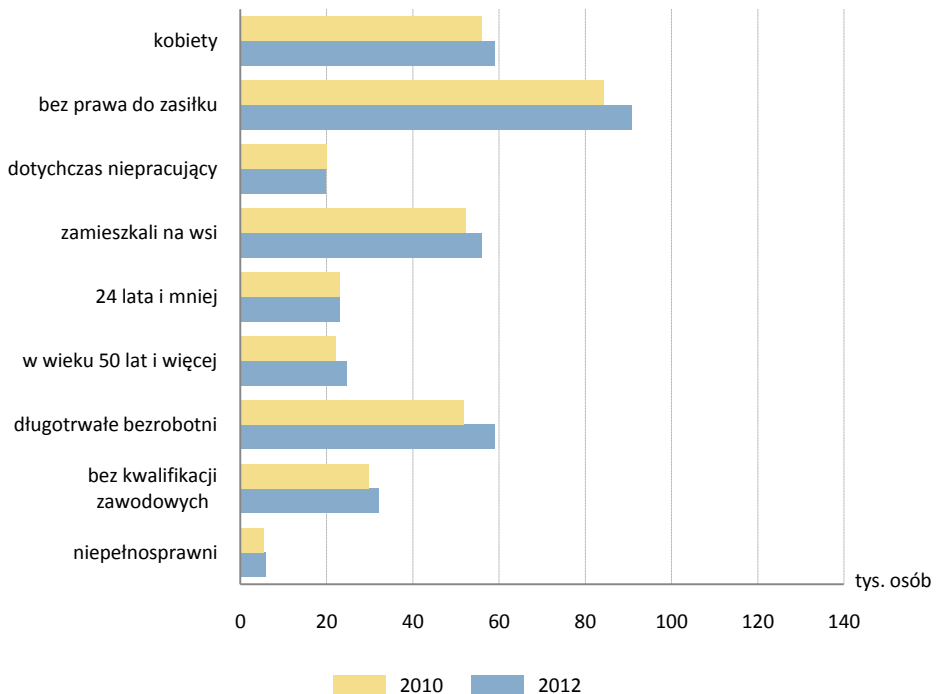
Poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1 000 pracujących według województw w 2012 r.

Stopa bezrobocia według powiatów w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

Wybrane kategorie bezrobotnych
Stan w dniu 31 XII

3. Dochody ludności i warunki bytu gospodarstw domowych

Najsilniejsze oddziaływanie na warunki życia ludności należy przypisać dochodom, jakimi dysponują gospodarstwa domowe. Wpływają one na status materialny, poczucie stabilizacji i bezpieczeństwo ekonomiczne ludności. Mierniki najczęściej wykorzystywane w badaniach poziomu zamożności to poziom wynagrodzeń z tytułu pracy, wysokość emerytur i rent, dochody i wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych, jak również wyposażenie gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania, czy przeciętne spożycie artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych.

Najważniejsze źródła dochodów ludności stanowią wynagrodzenia za pracę oraz emerytury i renty. W województwie warmińsko-mazurskim pracujący stanowili 28,5% ogółu ludności, emeryci i renciści 20,8%, a bezrobotni 8,9%. Przyjmując za dochody stałe wynagrodzenia oraz emerytury i renty – okazuje się, iż odsetek osób zabezpieczonych stałymi dochodami wyniósł w województwie 49,3%, podczas gdy w kraju 57,8%.

W 2012 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie ukształtowało się na poziomie 2 996 zł, było to o 10,1% więcej niż w 2010 r. Średnie wynagrodzenie w województwie było niższe o 15,1% od przeciętnego w Polsce, co uplasowało warmińsko-mazurskie na ostatnim miejscu w kraju. Wśród województw najwyższe wynagrodzenia w 2012 r. odnotowano w mazowieckim (4 376 zł) oraz śląskim (3 630 zł).

Analiza wynagrodzeń wskazuje na różnicowanie ich poziomu. Wynagrodzenia wypłacane w sektorze publicznym były wyższe niż w sektorze prywatnym. W 2012 r. pracodawcy publiczni płacili swoim pracownikom przeciętnie 3 698 zł, było to o 1 094 zł więcej niż w sektorze prywatnym. Rozpiętość wynagrodzeń między sekcjami PKD była jeszcze większa. Najwyższe wynagrodzenie otrzymywali zatrudnieni w sekcji działalność finansowa

i ubezpieczeniowa (4 163 zł), a najniższe w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (1 990 zł).

W jednostkach o liczbie pracujących przekraczającej 9 osób (jednostki średnie i duże) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osiągnęło poziom 3 150 zł i od 2010 r. wzrosło o 9,4%.

Biorąc pod uwagę zróżnicowanie przeciętnego poziomu wynagrodzenia brutto w powiatach warmińsko-mazurskiego w 2012 r. najwyższą średnią płacę otrzymywali zatrudnieni w Olsztynie, wynosiła ona 3 649 zł i była wyższa o 15,8% od średniej w województwie. W Elblągu przeciętne zarobki wynosiły 3 363 zł i również były wyższe (o 6,8%) od średniej w województwie. Powiatem z wyższym od przeciętnego w województwie poziomem wynagrodzeń był również powiat olsztyński i szczycieński. Natomiast w pozostałych powiatach płace kształtowały się poniżej średniej wojewódzkiej. Najniższe przeciętne wynagrodzenie, tj. 2 699 zł odnotowano w powiecie gołdapskim.

Wyniki reprezentacyjnego badania przeprowadzonego przez GUS dotyczącego m.in. wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto za październik 2010 r. wskazują, iż poziom wynagrodzeń ma związek z wykształceniem, stażem pracy, płcią czy wykonywanym zawodem.

Czynnikiem istotnie wpływającym na wysokość wynagrodzeń jest poziom wykształcenia. Osoby z wykształceniem wyższym ze stopniem naukowym, co najmniej doktora oraz z tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym w październiku 2010 r. uzyskały przeciętne wynagrodzenie w wysokości 4 311 zł, osoby z wykształceniem średnim zawodowym 2 949 zł, natomiast z podstawowym i niższym 2 369 zł.

Biorąc pod uwagę płeć zatrudnionych widoczne są różnice w uposażeniu mężczyzn i kobiet. Kobiety posiadające taki sam poziom wykształcenia jak mężczyźni zarabiałły mniej. Największe różnice w poziomie wynagrodzeń miały miejsce wśród osób z niskim wykształceniem. Kobiety z wykształceniem

zasadniczym zawodowym zarabiali o 30,5% mniej niż mężczyźni legitymujący się takim samym wykształceniem. Najmniejsze różnice w zarobkach wystąpiły w grupie osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i policealnym.

Powiązanie wynagrodzeń ze stażem pracy pracowników wykazuje, że poziom zarobków rósł wraz z rosnącym stażem, wiekiem, a więc i doświadczeniem zawodowym.

Porównanie wysokości płac w różnych grupach zawodów wskazuje, iż najwyższe wynagrodzenia wypłacano w grupie reprezentowanej przez osoby pełniące funkcje parlamentarzystów, wyższych urzędników i kierowników (6 029 zł). Niższe otrzymywali pracownicy sklasyfikowani jako specjaliści (3 893 zł) oraz jako technicy i inny średni personel (3 278 zł). W grupach tych zarobki mężczyzn przewyższały zarobki kobiet. Wynagrodzenia pracowników z pozostałych grup nie przekroczyły średniej w województwie. Jedyną zaś grupą zawodową, w której zarobki kobiet były wyższe (o 46,8%) niż mężczyzn, byli rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy. Najniższe zarobki otrzymywali pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (2 021 zł) oraz pracownicy przy pracach prostych (2 130 zł).

Kolejna forma dochodów pozostających w dyspozycji ludności to emerytury i renty. Z tych świadczeń społecznych w 2012 r. korzystało w województwie 296,4 tys. emerytów i rencistów. W porównaniu do 2010 r. w badanym okresie ubyło 0,1% pobierających świadczenia z ZUS i 6,0% korzystających z wypłat KRUS. Łącznie liczba wypłaconych emerytur i rent z obu źródeł w 2012 r. zmalała w porównaniu z 2010 r. o 1,1%.

Wśród pobierających świadczenia społeczne przeważali beneficjenci Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ich liczba w 2012 r. wynosiła 249,3 tys. osób, co stanowiło 84,1% ogółu korzystających ze świadczeń, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dokonała wypłat pozostałym 47,2 tys. (15,9%) świadczeniobiorcom.

Korzystający ze środków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych to głównie emeryci (63,9%). Renty z tytułu niezdolności do pracy trafiły do 18,9% świadczeniobiorców, natomiast renty rodzinne do 17,2% pobierających świadczenia społeczne. W grupie świadczeniobiorców z KRUS 76,1% stanowili emeryci, 19,5% to osoby pobierające rentę inwalidzką, a 4,4% rentę rodzinną. Emeryci i renciści w warmińsko-mazurskim stanowili 3,3% ogółu korzystających ze świadczeń społecznych w kraju.

W latach 2010–2012 nastąpił wzrost wypłacanych przez ZUS emerytur i rent, przeciętna emerytura w 2012 r. wynosiła 1 588 zł i była wyższa o 11,2% niż w 2010 r. Przeciętny rencista z tytułu niezdolności do pracy otrzymywał w 2012 r. 1 282 zł, było to więcej o 12,6% niż w 2010 r. Emerytury i renty z ZUS rosły bardziej dynamicznie niż wynagrodzenia za pracę, ciągle jednak dochody emerytów i rencistów znacznie odbiegały od dochodów osób pracujących. W 2012 r. wysokość przeciętnej emerytury z ZUS stanowiła 57,4% średniego wynagrodzenia w województwie, a wysokość przeciętnej renty chorobowej była jeszcze niższa i stanowiła 42,8% przeciętnego wynagrodzenia brutto.

Świadczenia wypłacane przez KRUS były niższe niż świadczenia ZUS. Przeciętna emerytura i renta rolników indywidualnych wyniosła w 2012 r. 1 056 zł i wzrosła od roku 2010 o 10,6%. Przeciętny emeryt z KRUS otrzymał w 2012 r. 1 105 zł, o ponad 35% mniej niż emeryt z ZUS.

Kwota średnich emerytur i rent w województwie była – niższa z ZUS o 7,8%, natomiast z KRUS wyższa o 0,1% – od przeciętnych wypłaconych w kraju.

Wyniki badań budżetów gospodarstw domowych dostarczają informacji o warunkach życia gospodarstw domowych, o ich przychodach, rozchodach czy wyposażeniu w dobra trwałego użytkowania.

W 2012 r. przeciętne gospodarstwo domowe w warmińsko-mazurskim rozporządzało miesięcznym dochodem wynoszącym średnio 1 110 zł na osobę. W porównaniu do średnich dochodów w kraju było to o 13,2% mniej,

co uplasowało województwo na 14 miejscu. Jedynie w województwie lubelskim i podkarpackim gospodarstwa domowe dysponowały jeszcze niższą kwotą dochodów na 1 osobę.

Dochody, którymi mogły rozporządzać gospodarstwa domowe w województwie pochodziły głównie z wynagrodzeń z pracy najemnej (52,5%) oraz ze świadczeń i pomocy społecznej (31,2%), w mniejszym stopniu z pracy na własny rachunek w rolnictwie i poza rolnictwem (12,2%). Porównanie struktury dochodów budżetów gospodarstw domowych w warmińsko-mazurskim z budżetami gospodarstw w kraju wykazuje, iż gospodarstwa domowe w województwie, w większej mierze niż ma to miejsce w kraju, zasilane są dochodami ze źródeł niezarobkowych pochodzącymi z ubezpieczeń społecznych i z pomocy społecznej. Udział tych źródeł w kraju był niższy i wynosił przeciętnie 28,9%.

Dochody pozostające w dyspozycji gospodarstw domowych umożliwiają zaspokajanie potrzeb, a ich wysokość decyduje głównie o rozmiarach i kierunkach wydatków.

W 2012 r. przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwie domowym w województwie wyniosły 877 zł i były o 174 zł (16,5%) niższe niż w kraju.

W strukturze wydatków gospodarstw domowych w województwie w 2012 r. najważniejszą pozycję zajmowały wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe – 28,1% oraz wydatki na użytkowanie mieszkania i nośniki energii – 21,1%. Na transport przeznaczano ponad 9%, a na rekreację i kulturę ponad 7%.

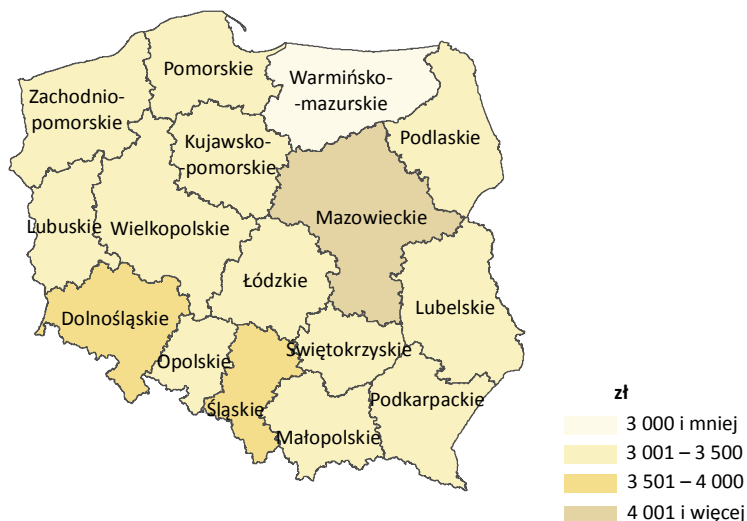
Gospodarstwa domowe w województwie są coraz lepiej wyposażone w dobra trwałego użytku. Przedmioty trwałego użytkowania, które posiadały niemal wszystkie gospodarstwa domowe z terenu województwa to: odbiornik telewizyjny, chłodziarka, automat pralniczy i telefon komórkowy. Ponad 72%

gospodarstw dysponowało urządzeniem do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej, ponad 60% gospodarstw posiadało komputer osobisty, w tym ponad 50% z dostępem do Internetu. Co drugie gospodarstwo posiadało samochód osobowy.

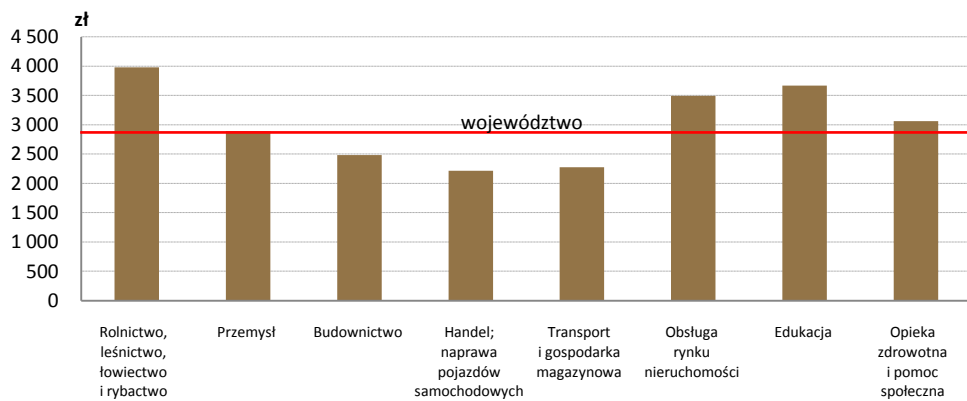
Najbardziej negatywnym i dotkliwym przejawem zróżnicowania poziomu życia jest pozostawanie części społeczeństwa w ubóstwie. Charakterystyczne dla województwa tendencje, takie jak: utrzymująca się od wielu lat najwyższa w kraju stopa bezrobocia, wysoki udział w dochodach świadczeń z ubezpieczeń społecznych i z pomocy społecznej, niskopłatne prace, stanowią jednocześnie czynniki zagrożenia ubóstwem.

Województwo warmińsko-mazurskie to region, w którym występuje największe w kraju zagrożenie ubóstwem. Odsetek osób w gospodarstwach domowych znajdujących się w 2012 r. poniżej minimum egzystencji wynosił 13,5% (w 2010 r. – 9,8%), osiągając najwyższy poziom w kraju. Minimum egzystencji oznacza granicę, poniżej której występuje zagrożenie życia człowieka oraz jego rozwoju psychofizycznego i jest określane przez podstawowe potrzeby, które nie mogą być odłożone w czasie, takie jak: wyżywienie, mieszkanie, leki, higienę osobistą, odzież i edukację dzieci w stopniu podstawowym. Pomiar ubóstwa przy pomocy ustawowej granicy ubóstwa również wskazuje, że w 2012 r. w warmińsko-mazurskim występował najwyższy w kraju odsetek (13,8%) osób żyjących poniżej ustawowej granicy ubóstwa, czyli granicy uprawniającej do ubiegania się o przyznanie świadczeń społecznych.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według województw w 2012 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według wybranych sekcji PKD w 2012 r.

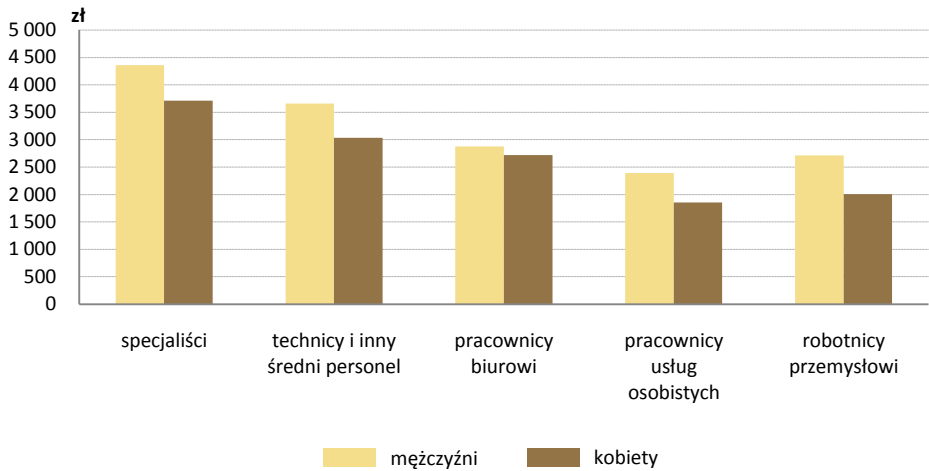

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto^a według powiatów w 2012 r.

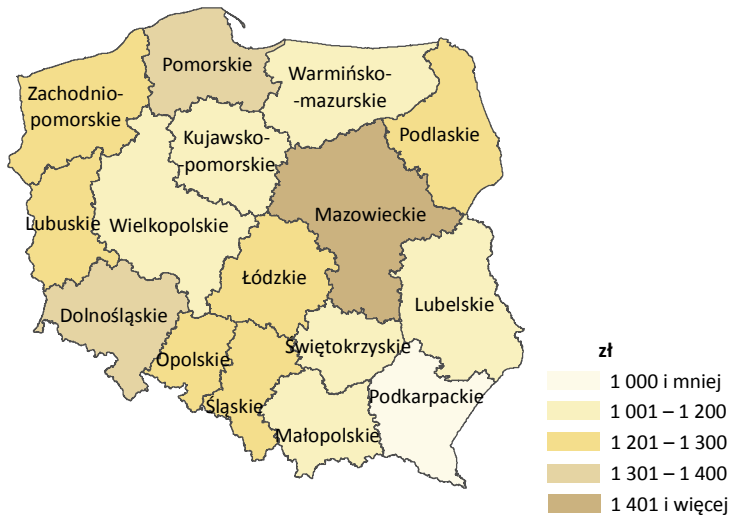

a Bez jednostek o liczbie pracujących do 9 osób.

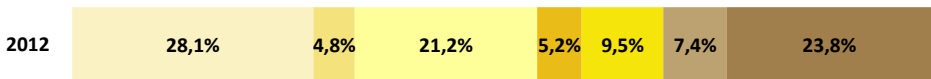
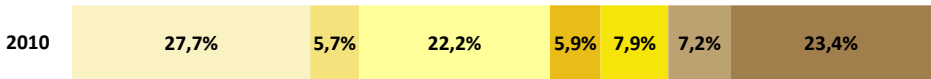
Przeciętne wynagrodzenie brutto pracowników pełnozatrudnionych według wybranych grup zawodów za październik 2010 r.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych według województw w 2012 r.

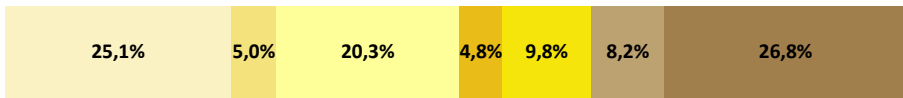

Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych

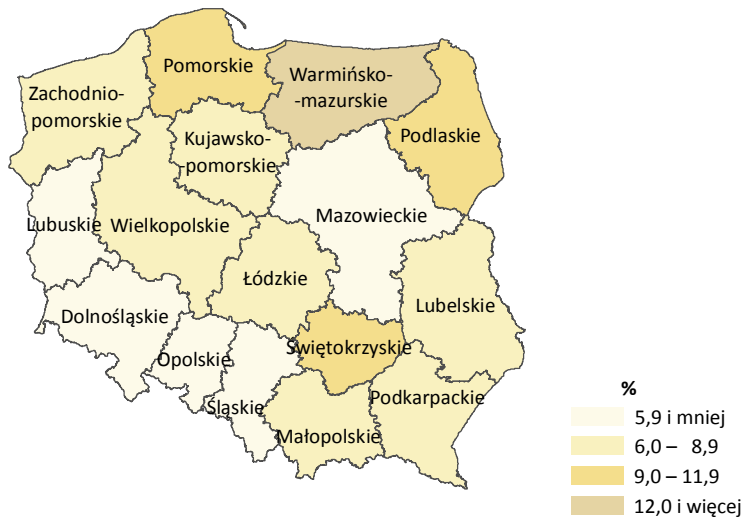
- żywność i napoje bezalkoholowe
- odzież i obuwie
- użytkowanie mieszkania i nośniki energii
- wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego
- transport
- rekreacja i kultura
- pozostałe

Struktura wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w Polsce w 2012 r.

- żywność i napoje bezalkoholowe
- odzież i obuwie
- użytkowanie mieszkania i nośniki energii
- wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego
- transport
- rekreacja i kultura
- pozostałe

Odsetek osób w gospodarstwach domowych znajdujących się poniżej minimum egzystencji według województw w 2012 r.

4. Ceny i sprzedaż dóbr konsumpcyjnych

Poziom cen i ich zmiany są czynnikiem wpływającym na siłę nabywczą pieniądza znajdującego się w posiadaniu społeczeństwa. Zmiana siły nabywczej pieniądza, czyli możliwość zwiększenia lub konieczność ograniczenia zakupów, decyduje o stopniu zaspokojenia potrzeb konsumpcyjnych społeczeństwa, a tym samym o poziomie życia rodzin.

W okresie 2010–2012 wzrost poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych odnotowano zarówno w województwie warmińsko-mazurskim, jak i w całym kraju. Z badania wynika, że w analizowanym okresie rok 2011 był dla mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego okresem najwyższego poziomu inflacji (4,6%, w kraju – 4,3%). Najniższy wzrost cen towarów i usług w badanym okresie zaobserwowano w 2010 roku. Ceny w województwie wzrosły wówczas o 3,1%, natomiast w kraju o 2,6%.

Wpływ ogólnego wskaźnika inflacji na poziom wydatków gospodarstw domowych uzależniony jest od struktury oraz wagi towarów i usług znajdujących się w określonym corocznie koszyku dóbr. W 2010 r. mieszkańcy województwa najbardziej odczuli wzrost cen związanych z transportem (7,0%) i mieszkaniem (4,1%). W 2012 r. w tych samych grupach ceny wzrosły najbardziej (odpowiednio o 8,3% i 5,1%, w kraju o 7,0% i 5,2%). W 2012 r. znacznie wzrosły ceny żywności i napojów bezalkoholowych oraz napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (po 5,0%, w kraju odpowiednio o 4,3% i 4,1%). W badanym okresie nastąpił również wzrost cen w zakresie edukacji. W 2010 roku wskaźnik wzrostu w tej grupie wyniósł 3,4% natomiast w 2012 roku – 4,3%. W najmniejszym stopniu wzrosły ceny w grupie rekreacja i kultura (w kraju i województwie jednakowo – 1,1%). Wzrost cen nie objął jednak wszystkich grup towarów i usług. W 2010 jak i w 2012 r. mniej płacono za odzież i obuwie (o 4,4% w 2010 r. i o 2,7% w 2012 r.).

Z badania poziomu cen wynika, że w 2012 r. województwo warmińsko-mazurskie było regionem o wysokim poziomie wskaźnika inflacji (4,1%, w kraju 3,7%). Taki sam wzrost cen odnotowano jedynie w województwie podkarpackim. Spowodowany on był m.in. najwyższymi w kraju podwyżkami cen w zakresie transportu (8,3%), użytkowania mieszkania (5,1%), żywności i napojów alkoholowych (po 5,0%) oraz opłat związanych z edukacją (4,3%).

W 2012 r. konsumenci odczuli znaczący wzrost cen podstawowych produktów spożywczych. W porównaniu do 2010 r. najbardziej podrożał cukier (o 50,4%) oraz jaja (o 36,2%). Więcej należało zapłacić również za mięso: wołowe z kością (o 26,6%) i wieprzowe z kością (o 15,5%) oraz za kawę naturalną (o 24,2%), kurczęta patroszone (o 21,9%), olej rzepakowy (o 21,6%). Wzrosły także ceny ryb, m.in. filetów mrożonych z morszczuka (o 30,0%), śledzi (o 28,1%) oraz świeżych karpia (o 15,0%). Konsumenci mogli zapłacić mniej jedynie przy zakupie ziemniaków, których cena w porównaniu z rokiem 2010 spadła o 39,0%. Cena papierosów wzrosła w tym czasie o 19,8%.

Duże zróżnicowanie wystąpiło również w zakresie cen towarów i usług nieżywnościowych. Bardziej kosztowne stało się użytkowanie mieszkania oraz nośników energii, w tym: gazu ziemnego dla gospodarstw domowych (o 17,1%), energii elektrycznej (o 16,9%), zimnej wody (o 12,5%), ciepłej wody (o 5,8%) i centralnego ogrzewania (o 3,5%).

W porównaniu z 2010 r. zwiększyły się także koszty transportu. Za benzynę silnikową bezołowiową kierowcy musieli zapłacić o 24,1% więcej. Wzrosła również cena biletu na przejazd autobusem miejskim (o 17,2%) oraz koszt przejazdu taksówką (o 6,1%).

Więcej niż w roku 2010 płacili czytelnicy gazet lokalnych (o 6,1%) oraz widzowie w kinach (o 0,3%).

Intensywny rozwój techniki i wdrażanie nowych technologii przyczynił się do spadku kosztów produkcji sprzętu AGD i RTV. Pozwoliło to na tworzenie

nowych, lepszych, a jednocześnie tańszych modeli sprzętu. W porównaniu z 2010 r. mniejszy koszt zakupu ponosili nabywcy pralki automatycznej (o 5,4%).

Poziom cen towarów i usług decydujący o sile nabywczej gospodarstw domowych, kształtuje nie tylko strukturę, ale przede wszystkim poziom sprzedaży.

W 2012 r. sprzedaż detaliczna towarów w województwie osiągnęła, w cenach bieżących, wartość 13 717,3 mln zł i ukształtowała się na poziomie wyższym niż w 2010 r. o 18,6%. Udział województwa w sprzedaży krajowej był taki sam jak w 2010 r., tj. 2,0%.

Wartość sprzedaży detalicznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa była niższa od wartości sprzedaży przeliczonej na 1 mieszkańca kraju o 46,1% i wynosiła w 2012 r. 9 448 zł.

W końcu 2012 r. na terenie województwa funkcjonowało 13,7 tys. sklepów, o łącznej powierzchni sprzedażowej 1 279,0 tys. m². W porównaniu z 2010 r. zwiększyła się zarówno liczba sklepów jak i ich powierzchnia sprzedażowa (odpowiednio o 6,9% i 3,0%). Liczba mieszkańców przypadająca na 1 sklep w województwie wyniosła 106 (w 2010 r. – 113) i była o 2 osoby mniejsza niż w kraju.

W 2012 r. na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonowało 340 stacji paliw, tj. o 18 mniej niż w 2010 r.

Sprzedaż z działalności gastronomicznej¹, w cenach bieżących, w 2012 r. osiągnęła wartość 273,6 mln zł, tj. o 0,3% mniej niż w 2010 r. Sprzedaż województwa stanowiła 1,9% sprzedaży krajowej (w 2010 r. – 2,2%). Wartość sprzedaży z działalności gastronomicznej na 1 mieszkańca województwa wyniosła 188 zł i była 0,2% mniejsza niż w 2010 r.

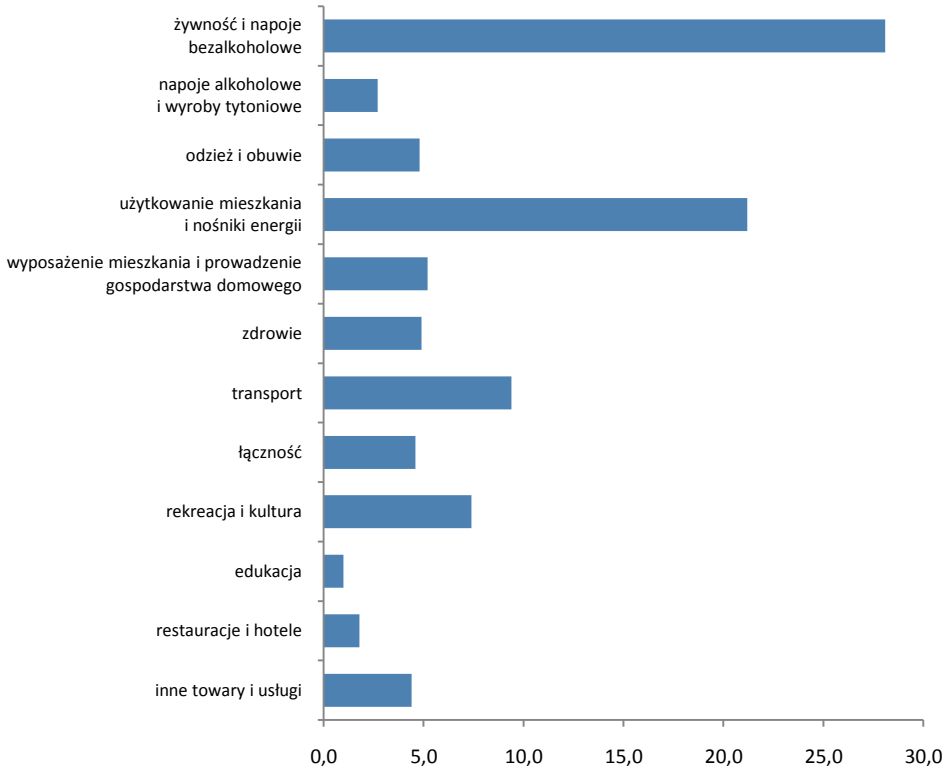
¹ Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Według stanu na koniec 2012 r. na terenie województwa działało 413 placówek gastronomicznych¹, w tym 157 restauracji. Od 2010 r. ich liczba spadła o 7,0% (restauracji spadek o 3,1%). Wartość sprzedaży na 1 placówkę wzrosła w stosunku do 2010 r. o 7,2%.

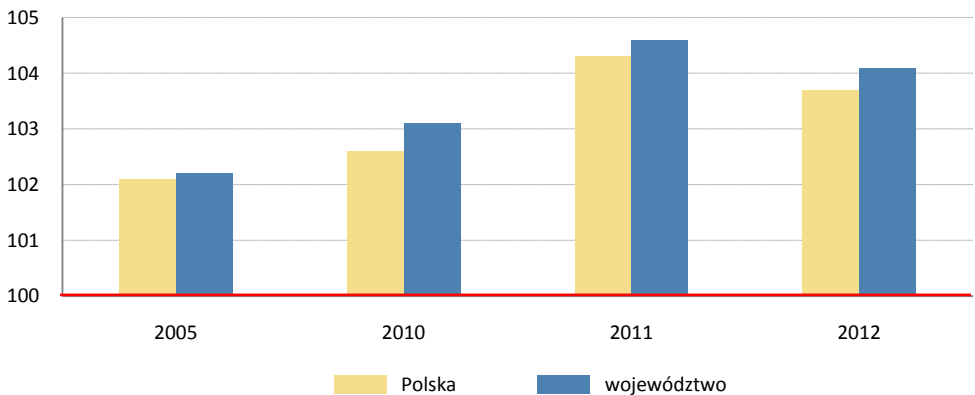
¹ Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Udział grup towarów i usług konsumpcyjnych w kosztach utrzymania gospodarstw domowych w 2012 r. ^a

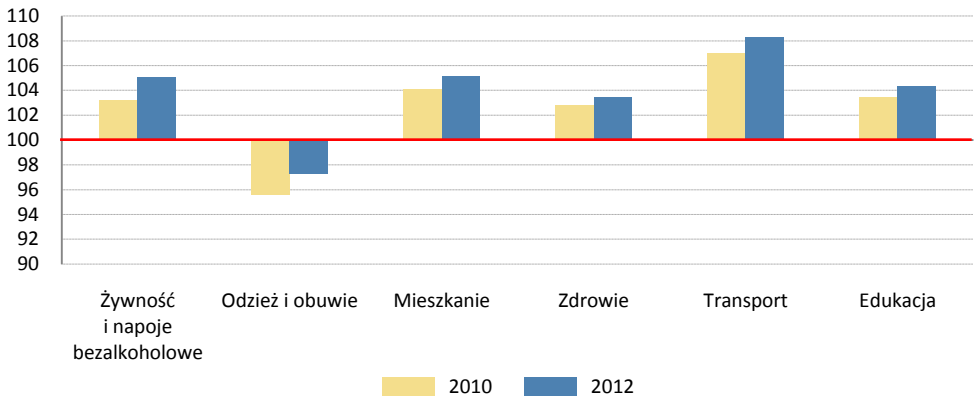

a Opracowany na podstawie struktury wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych w 2012 r.

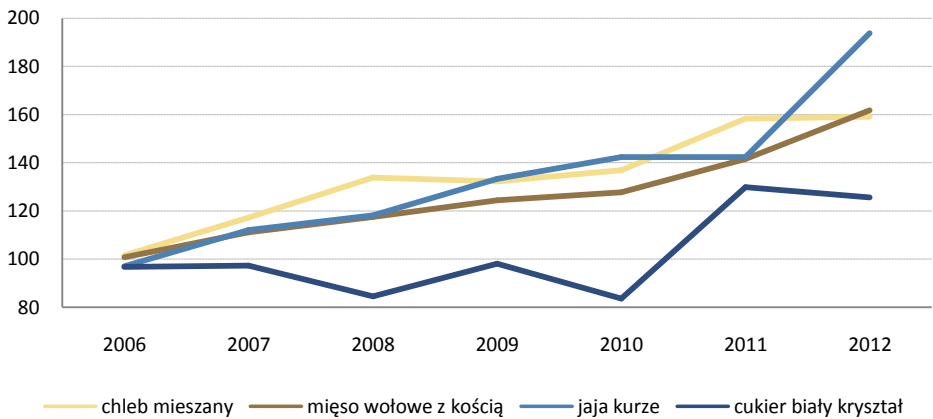
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 2005–2012 rok poprzedni = 100

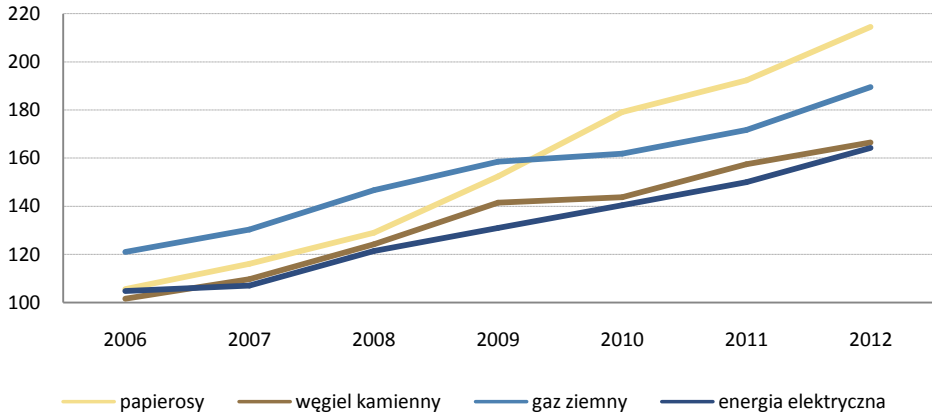
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według podstawowych grup potrzeb
rok poprzedni = 100

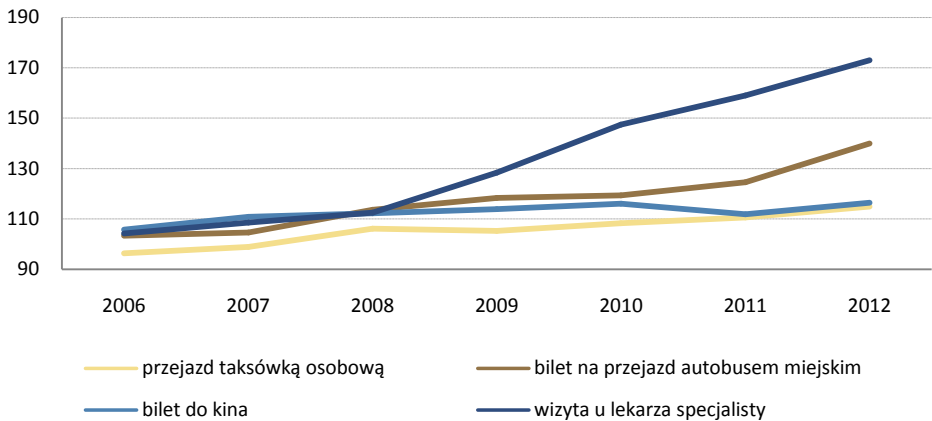
Dynamika średnich cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych
w latach 2005–2012
2005=100

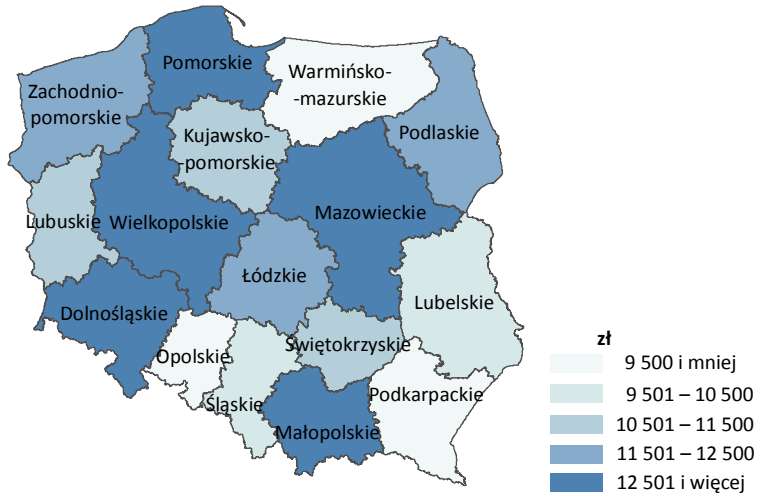
**Dynamika średnich cen detalicznych wybranych artykułów nieżywnościowych
w latach 2005–2012**
2005=100

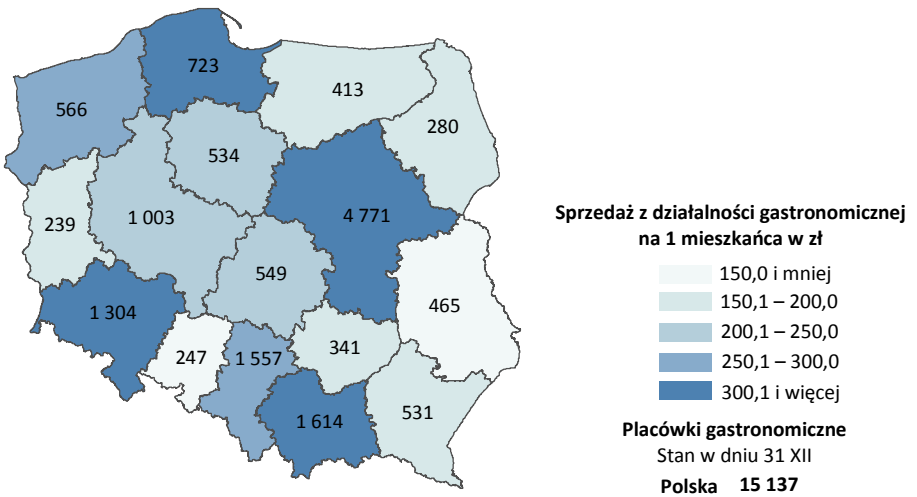
Dynamika średnich cen detalicznych wybranych usług w latach 2005–2012
2005=100

Sprzedaż detaliczna towarów na 1 mieszkańca według województw w 2012 r.

Sprzedaż z działalności gastronomicznej^a na 1 mieszkańca w zł oraz liczba placówek gastronomicznych^a według województw w 2012 r.

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

5. Warunki mieszkaniowe

Liczba mieszkań, ich standard i wyposażenie kształtują poziom i jakość zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych. Znaczenie tej grupy potrzeb skłania do szczegółowej analizy stanu i jakości zasobów mieszkaniowych, a tym samym kierunków zmian w zakresie rozwoju nowego budownictwa oraz standardów i warunków życia w zabudowie już istniejącej.

Zasoby mieszkaniowe województwa warmińsko-mazurskiego znajdujące się w posiadaniu spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, towarzystw budownictwa społecznego, osób fizycznych i innych podmiotów, obejmowały na koniec 2012 r. 492,5 tys. mieszkań, stanowiąc 3,6% zasobów krajowych. W mieszkaniach znajdowało się 1 856,6 tys. izb¹ o łącznej powierzchni użytkowej 33 223,1 tys. m². W stosunku do 2010 r. oznacza to wzrost o 9,3 tys. mieszkań, 62,7 tys. izb oraz 1 220,0 tys. m² powierzchni użytkowej (wzrost odpowiednio: o 1,9%, 3,5% oraz 3,8%). Przyrost mieszkań był efektem inwestycji w budownictwie, rozbudowy i przebudowy budynków już istniejących, jak również zmiany charakteru przeznaczenia powierzchni niemieszkalnych. Z ogólnego stanu zasobów mieszkaniowych 64,8% lokali mieszkalnych zlokalizowanych było na terenie miast.

Liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców województwa wynosiła w 2012 r. 339 i była jedną z najniższych w Polsce (12 lokata w kraju). Najwięcej zasobów mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców znajdowało się w województwie mazowieckim (398) i łódzkim (391), najmniej – podkarpackim (296). W województwie warmińsko-mazurskim najwyższy

---

¹ Za izbę uważa się pomieszczenie w mieszkaniu, oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, o powierzchni nie mniejszej niż 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku; za izbę uważa się nie tylko pokoje, ale również kuchnie spełniające powyższe kryteria. Nie uznaje się za izby – bez względu na wielkość powierzchni i sposób oświetlenia – przedpokojów, holi, łazienek, ubikacji, spiżarni, werand, ganków, schowków itp.

wskaźnik zanotowano dla Olsztyna (420) i Elbląga (368), natomiast najniższy w powiecie nowomiejskim (296) i elbląskim (300).

Przeciętne mieszkanie w województwie warmińsko-mazurskim w 2012 r. składało się z 3,77 izb (w kraju 3,81) o powierzchni 67,5 m² (w kraju 72,8 m²) i było najmniejszym w Polsce. Mieszkania o największej powierzchni znajdowały się w powiecie olsztyńskim (82,2m²), nowomiejskim (79,8 m²) i działdowskim (75,6 m²), najmniejsze (poniżej 60 m²) w Elblągu (57,5 m²) i Olsztynie (58,0 m²). Mieszkania wiejskie były średnio o 18,7 m² większe niż lokale na terenie miast (przeciętna powierzchnia mieszkania na wsi 79,6 m², w mieście 60,9 m²). Większa była również przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie na wsi – 4,05 (w miastach 3,62).

Dysproporcje pomiędzy miastem a wsią dotyczyły również stopnia zaludnienia mieszkań. Na 1 mieszkanie na wsi przypadało w 2012 r. przeciętnie 3,41 osoby, natomiast w mieście – 2,70. Przeciętne zaludnienie mieszkań w województwie wyniosło 2,95 osoby i było większe od zaludnienia krajowego o 0,14.

Większość mieszkań w województwie wyposażona była w wodociąg (96,9%), ustęp (94,2%) i łazienkę (91,6%) oraz centralne ogrzewanie (82,3%). Instalacja gazowa znajdowała się w co drugim mieszkaniu. Mieszkania na terenach wiejskich były zdecydowanie gorzej wyposażone w instalacje sanitarno-techniczne niż mieszkania w miastach. Systemu wodociągowego nie posiadało 8,4% mieszkań wiejskich (w miastach 0,2%), natomiast centralnego ogrzewania aż 31,6% (w miastach 10,1%).

W ramach pomocy społecznej gospodarstwom domowym znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, gminy województwa warmińsko-mazurskiego wypłaciły w 2012 r. 321,7 tys. dodatków mieszkaniowych o łącznej wartości 49,3 mln zł. Liczba dodatków była o 0,8% większa w porównaniu z rokiem 2010 i stanowiła 6,6% dodatków mieszkaniowych wypłaconych w kraju. Przeciętna

wysokość dodatku na 1 mieszkanie w 2012 r. kształtowała się na poziomie 153 zł (w kraju 190 zł) i w stosunku do 2010 r. była większa o 4 zł. Najwięcej dodatków wypłacono użytkownikom lokali gminnych (36,4%) i spółdzielczych (27,4%).

W województwie warmińsko-mazurskim w 2012 r. oddano do użytkowania 5 496 mieszkań, które stanowiły 3,6% ogółu mieszkań przekazanych w kraju. W porównaniu do 2010 r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania na terenie całego województwa wzrosła o 15,5% (w kraju wzrost o 12,6%). Najwięcej mieszkań oddano w ramach budownictwa indywidualnego (53,1%) oraz z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (39,4%).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie warmińsko-mazurskim w 2012 r. zmniejszyła się w stosunku do 2010 r. o 0,3 m² i wyniosła 95,9 m². Średni metraż 1 mieszkania oddanego do użytkowania w 2012 r. przez inwestorów indywidualnych wyniósł 132,2 m². Lokale pozostałych inwestorów były znacznie mniejsze od przeciętnej wielkości w województwie, a średnia wielkość mieszkania zrealizowanego poza budownictwem indywidualnym wyniosła 54,8 m². Mieszkania wybudowane w 2012 r. na wsi były znacznie większe od lokali wybudowanych w miastach. Średni metraż 1 mieszkania oddanego na wsi wyniósł 137,1 m² i był o 64,3 m² większy od przeciętnego mieszkania wybudowanego w mieście.

Wskaźnik wielkości mieszkania wyrażony liczbą izb w 1 mieszkaniu zmniejszył się w porównaniu z 2010 r. o 0,07 i wyniósł 4,05. Na terenach miejskich, gdzie budowane są mieszkania o przeciętnej powierzchni mniejszej od średniej wojewódzkiej, wskaźnik obniżył się z 3,44 do 3,31, natomiast na wsi wzrósł z 5,30 do 5,35.

W budownictwie mieszkaniowym w 2012 r. przeważały mieszkania duże, co najmniej 4-izbowe. Stanowiły one ponad połowę (52,1%) ogólnej liczby mieszkań oddanych do użytkowania. Mieszkania o średniej wielkości, tj. 2 i 3-izbowe stanowiły 44,6%, a mieszkania najmniejsze 1-izbowe – pozostałe 3,3% ogółu

oddanych mieszkań. Na wsi najczęściej było mieszkań dużych (86,8%, w miastach – 32,7%), natomiast w miastach przeważały mieszkania średnie (63,6%, na wsi – 10,8%).

W 2012 r. wszystkie nowo oddane mieszkania były wyposażone w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne, tj. wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienkę oraz centralne ogrzewanie. Mieszkania nie posiadające gazu sieciowego oraz instalacji do centralnego dostarczania ciepłej wody stanowiły odpowiednio: 74,5% i 65,0% nowo wybudowanych mieszkań.

Efektom wzrostu liczby mieszkań oddanych w województwie był wzrost wskaźnika intensywności budownictwa mieszkaniowego, mierzonego liczbą oddanych mieszkań na 1 000 ludności oraz 1 000 zawartych małżeństw. Liczba mieszkań oddanych w warmińsko-mazurskim w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców województwa z poziomu 3,3 w 2010 r. wzrosła do 3,8 w 2012 r. i była mniejsza od wskaźnika krajowego (4,0). Przy czym jego wartość w miastach (4,1), podobnie jak w roku 2010, była wyższa niż na wsi (3,3). W kraju osiągnął on wartość dla miast 4,1, dla wsi 3,7.

Zwiększeniu uległ również wskaźnik liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1 000 zawartych małżeństw. W 2012 r. wyniósł 731 (w kraju – 750) i był znacznie wyższy od osiągniętego w 2010 r. (o 163). W miastach przyjął wartość 801 (w kraju 809), a na wsi 632 (w kraju 666).

Najwięcej mieszkań w przeliczeniu na 1 000 ludności i na 1 000 nowo zawartych małżeństw oddano w Olsztynie (odpowiednio 7,0 i 1 454), powiecie węgorzewskim (6,2 i 1 035) i olsztyńskim (5,2 i 1 006), natomiast najmniej w powiecie braniewskim (0,9 i 180).

Zasoby mieszkaniowe na 1 000 ludności według województw w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

Zasoby mieszkaniowe na 1 000 ludności według powiatów w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę według województw w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę według powiatów w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

6. Stan i wykorzystanie infrastruktury technicznej

Standard życia codziennego wynika w znacznej mierze ze stanu zagospodarowania infrastrukturalnego otoczenia, w jakim funkcjonują ludzie. Standard, funkcjonalność i dostępność infrastruktury komunalnej, transportowej i łącznościowej to również ważne kryterium rozwoju gospodarczego wpływające na ocenę atrakcyjności społeczno-gospodarczej regionu.

Długość rozdzielczej sieci wodociągowej w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła w 2012 r. 15 009,5 km i stanowiła 5,3% sieci krajowej. Od 2010 r. w województwie przybyło 1 057,8 km sieci, tj. 7,6% (w kraju wzrost o 3,7%). Gęstość sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 km² powierzchni ogólnej wyniosła 62,1 km (w kraju 90,5 km) i była jedną z niższych w kraju. Przeważający udział w rozmieszczeniu sieci wystąpił na terenach wiejskich (84,8% ogółu sieci w województwie), natomiast większe jej zagęszczenie wystąpiło w miastach – 381,3 km (wieś 54,0 km). Największe zagęszczenie sieci wśród powiatów ziemskich było w powiatach: nowomiejskim (137,9 km), iławskim (82,3 km) i węgorzewskim (81,0 km). W Olsztynie wyniosło 296,4 km, a w Elblągu 273,5 km. Najmniejsze zagęszczenie sieci wodociągowej wystąpiło natomiast w powiecie piskim (24,6 km). W 2012 r. z sieci wodociągowej korzystało 89,3% ludności województwa warmińsko-mazurskiego (w kraju 87,9%). W miastach korzystało z niej 97,5% ludności (w kraju 95,4%), a na terenach wiejskich 77,3% (w kraju 76,2%). Gospodarstwa domowe na cele komunalno-bytowe zużyły 44,1 hm³ wody z wodociągów (w 2010 r. – 44,8 hm³). W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa zużycie wody wyniosło 30,4 m³ (w kraju – 31,2 m³). Wskaźnik zużycia wody na 1 mieszkańca miasta wyniósł 33,2 m³ (w kraju 34,5 m³). Na terenach wiejskich był on znacznie niższy i osiągnął wartość 26,3 m³ (w kraju

26,1 m³). Najwyższe zużycie wody przez 1 mieszkańca w 2012 r. odnotowano w Olsztynie, powiecie kętrzyńskim i w Elblągu. W powiatach tych wskaźnik zużycia wody wyniósł ponad 33 m³ na 1 mieszkańca. Najmniejsze zużycie wody odnotowano w powiecie gołdapskim – 22,0 m³ w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Od 2010 r. w województwie przybyło 1 088,1 km sieci¹ ogólnospławnej i na ścieki gospodarcze, tj. 22,7% (w kraju wzrost o 16,8%). Na koniec 2012 r. osiągnęła ona długość 5 882,7 km i stanowiła 4,7% sieci krajowej. Gęstość sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 km² powierzchni ogólnej wyniosła w województwie 24,3 km (w kraju 40,2 km). Pomimo wzrostu zagęszczenia sieci kanalizacyjnej, które w 2010 r. wynosiło 19,8 km na 100 km² powierzchni województwa (w kraju 34,4 km), było ono, podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej, jednym z najniższych w Polsce. W miastach zagęszczenie sieci było znacznie większe niż na wsi. Największe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej wśród powiatów ziemskich wystąpiło w powiatach giżyckim (36,5 km) i ostródzkim (35,5 km). W Olsztynie wyniosło 337,4 km, a w Elblągu 267,8 km. Najniższe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej wystąpiło natomiast w powiatach elbląskim (9,5 km), lidzbarskim (11,0 km) i bartoszyckim (11,4 km). Użytkownikami sieci kanalizacyjnej było 67,7% mieszkańców województwa (w kraju 64,3%). W miastach odsetek ludności korzystającej z systemu odprowadzania ścieków był znacznie większy niż na terenach wiejskich i wyniósł 92,9% (na wsi 31,0%).

Długość sieci gazowej na koniec 2012 r. wyniosła 2 734,2 tys. km, w tym 1 915,7 tys. km przypadało na sieć rozdzielczą. Od 2010 r. długość sieci gazowej zwiększyła się o 124,5 km, tj. o 4,8% (w kraju wzrost o 3,2%). Gęstość sieci rozdzielczej w przeliczeniu na 100 km² powierzchni ogólnej wyniosła w 2012 r. 7,9 km (w kraju 37,6 km). Większe zagęszczenie sieci zaobserwowano w miastach,

---

¹ Kolektory i sieć uliczna bez przyłączy do budynków i innych obiektów.

gdzie wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 231,3 km (w kraju 248,6 km). Na terenach wiejskich odbiegał on znacznie od wartości średniej w województwie i wyniósł 2,3 km (w kraju 22,0 km). Największym zagęszczeniem wśród powiatów ziemskich charakteryzowały się powiaty działdowski (18,8 km) i olsztyński (11,6 km). W Olsztynie zagęszczenie sieci wyniosło 338,0 km, a w Elblągu 242,1 km. W pięciu powiatach województwa warmińsko-mazurskiego (braniewskim, etckim, gołdapskim, nowomiejskim i oleckim) sieć gazowa nie wystąpiła. W 2012 r. z sieci gazowej korzystało 43,1% mieszkańców województwa (w kraju 52,4%). Ze względu na większe zagęszczenie sieci gazowej w miastach, z gazu sieciowego korzystało 70,1% ludności miejskiej (w kraju 72,4%) i tylko 3,7% ludności zamieszkującej tereny wiejskie (w kraju 21,7%).

W ciągu roku w gospodarstwach domowych zużyto 88,4 hm³ gazu z sieci. W stosunku do 2010 r. zużycie gazu w województwie zmniejszyło się zarówno w przeliczeniu na 1 odbiorcę (spadek o 4,4%), jak i na 1 mieszkańca (spadek o 3,6%). Największe zużycie gazu w przeliczeniu na 1 odbiorcę odnotowano w powiatach elbląskim (1 046,8 m³) i olsztyńskim (1 048,8 m³), najmniejsze w powiecie piskim (126,7 m³). Zarówno w miastach jak i na wsi odnotowano zwiększone zużycie gazu z sieci.

Długość sieci ciepłej na koniec 2012 r. wynosiła 929,8 km, w tym sieci przesyłowej 575,7 km, i stanowiła 3,9% sieci krajowej. Od 2010 r. długość sieci ciepłej zwiększyła się o 3,2%, tj. 28,9 km (przesyłowej wzrost o 1,2%, o 6,9 km). Zagęszczenie sieci ciepłej na 100 km² powierzchni województwa wyniosło 3,8 km (w kraju 7,6 km).

W 2012 r. w województwie odnotowano 477,5 tys. odbiorców energii elektrycznej na niskim napięciu, a ich liczba spadła w porównaniu z 2010 r. o 2,1%. Zużycie energii elektrycznej w warmińsko-mazurskim stanowiło 3,5%

zużycia krajowego. Wskaźnik zużycia energii elektrycznej na 1 odbiorcę wyniósł w 2012 r. 2 119,0 kW·h, natomiast w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa – 696,9 kW·h (w kraju odpowiednio 2045,4 kW·h i 760,8 kW·h). Podobnie jak w roku 2010 mieszkańcy miast zużywali średnio w ciągu roku mniej energii niż mieszkańcy wsi (w miastach 650,7 kW·h na 1 mieszkańca, na wsi 764,2 kW·h).

Funkcje transportowe w województwie warmińsko-mazurskim realizowane są głównie przez transport kolejowy i drogowy. W 2012 r. długość linii kolejowych normalnotorowych wyniosła w województwie 1 238 km, tj. o 23 km więcej niż w roku 2010 i stanowiła 6,2% sieci krajowej. Zelektryfikowane linie kolejowe o długości 497 km stanowiły 40,1% ogólnej długości sieci kolejowej w województwie. Gęstość linii kolejowych wyniosła 5,1 km na 100 km² powierzchni województwa i od 2010 r. nie uległa znacznym zmianom (w 2010 r. – 5,0 km na 100 km²).

Na koniec 2012 r. długość dróg publicznych o twardej nawierzchni wyniosła w województwie 12 889,1 km i stanowiła 4,6% długości dróg krajowych. W okresie 2010–2012 długość dróg publicznych o twardej nawierzchni w województwie zwiększyła się o ponad 245 km. Ogólna gęstość dróg o nawierzchni twardej wyniosła 53,3 km na 100 km² powierzchni województwa i była najniższą wartością w Polsce (w kraju 89,8 km). Drogi o nawierzchni ulepszonej stanowiły 93,5% długości dróg o nawierzchni twardej i były o 320,8 km dłuższe niż w roku 2010.

Pomimo najniższego zagęszczenia dróg w Polsce, liczba pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych w województwie od 2010 r. wzrosła o 7,6% i według stanu na 31 XII 2012 r. osiągnęła poziom 842,0 tys. Wśród zarejestrowanych pojazdów 628,9 tys. stanowiły samochody osobowe, których liczba w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 8,7%.

Liczba samochodów osobowych zarejestrowanych w 2012 r. w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców województwa wyniosła 434 auta (w kraju 486), podczas gdy w 2010 r. wskaźnik ten wynosił 398. Najliczniejszą grupę, ponad 28% zarejestrowanych samochodów osobowych, stanowiły auta w wieku 10–15 lat. Samochody najmłodsze, tj. poniżej 2 lat i w wieku 3–5 lat, stanowiły najmniej liczne grupy wśród zarejestrowanych samochodów (odpowiednio 2,3% i 4,6%).

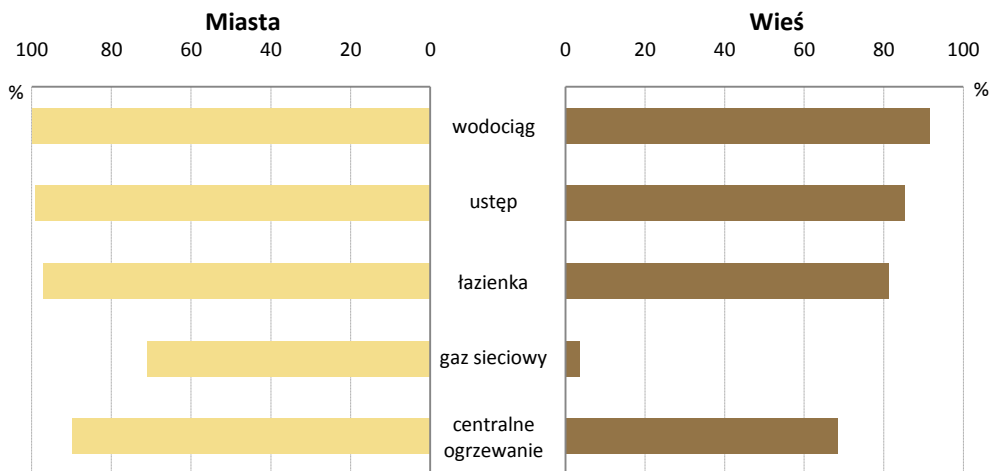
W 2012 r. 10 miast na terenie województwa obsługiwanych było przez komunikację miejską. Tabor miejski obejmował 305 autobusów i 33 tramwaje, które poruszały się po trasach komunikacyjnych o łącznej długości 1 198 km, z czego 1 188 km stanowiły trasy autobusowe, a 9 km – trasy tramwajowe. Tabor komunikacji miejskiej przewiózł w 2012 r. blisko 60 mln pasażerów tj. o 19,2% mniej osób niż w 2010 r.

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 2012 r. usługi publicznego operatora pocztowego świadczyły 443 placówki pocztowe (w tym w miastach 150, a na wsi 293) tj. o 4,5% więcej niż w roku 2010 (w miastach spadek o 0,7%, na wsi wzrost o 7,3%). Oznacza to, że zmniejszeniu (o 4,5%) uległa liczba ludności przypadająca na 1 placówkę pocztową.

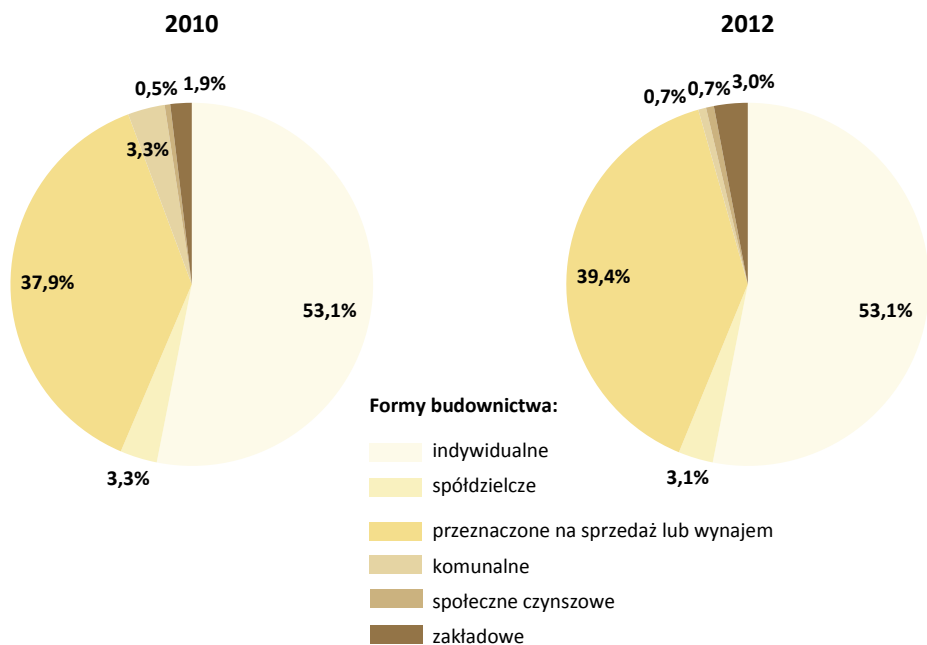
Liczba telefonicznych łączy głównych sieci publicznej, obejmujących standardowe łączy główne (telefonii przewodowa) oraz łączy w dostęпах ISDN (telefonii cyfrowa) według stanu w dniu 31 XII 2012 r. wyniosła 185,8 tys. i była o 25,6% mniejsza niż w 2010 r. Spadek głównych łączy telefonicznych wynikał przede wszystkim ze znacznego wzrostu liczby abonentów telefonii ruchomej. Liczba telefonicznych łączy głównych przypadających na 1 000 mieszkańców województwa wyniosła 128,1 i była o 32,2 mniejsza w stosunku do wskaźnika krajowego.

Na koniec 2012 r. zarejestrowanych było w województwie 247,9 tys. abonentów telewizyjnych. Mimo szerokiej oferty pakietów multimedialnych oferowanych przez telewizję kablową w badanym okresie zaobserwowano spadek liczby jej abonentów. W stosunku do 2010 r. liczba odbiorców telewizji kablowej spadła o 2,2% i osiągnęła poziom 184,4 tys. abonentów.

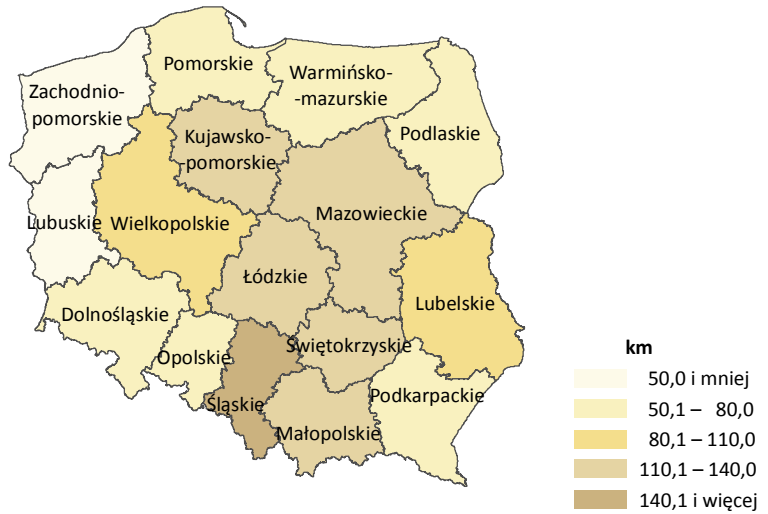
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

Udział poszczególnych form budownictwa w ogólnej liczbie mieszkań oddanych do użytkowania

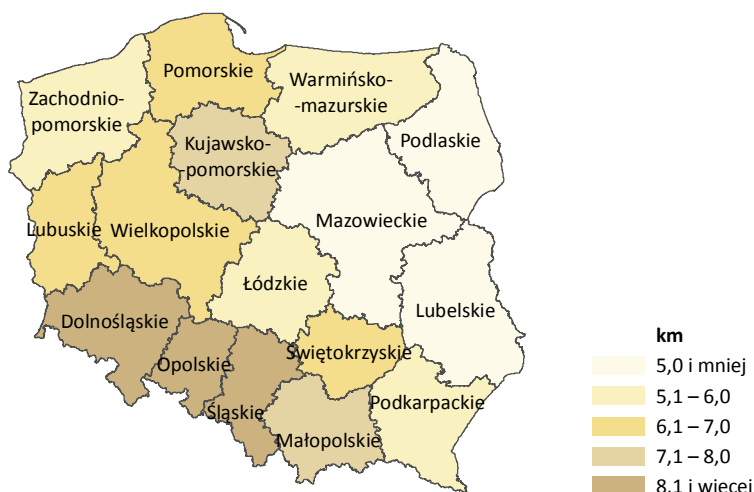
Sieć wodociągowa rozdzielcza na 100 km² powierzchni według województw w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

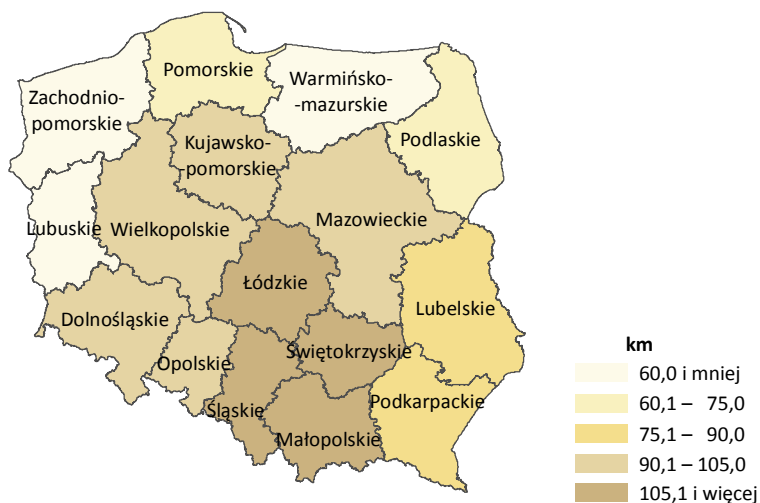
Sieć kanalizacyjna rozdzielcza na 100 km² powierzchni według województw w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

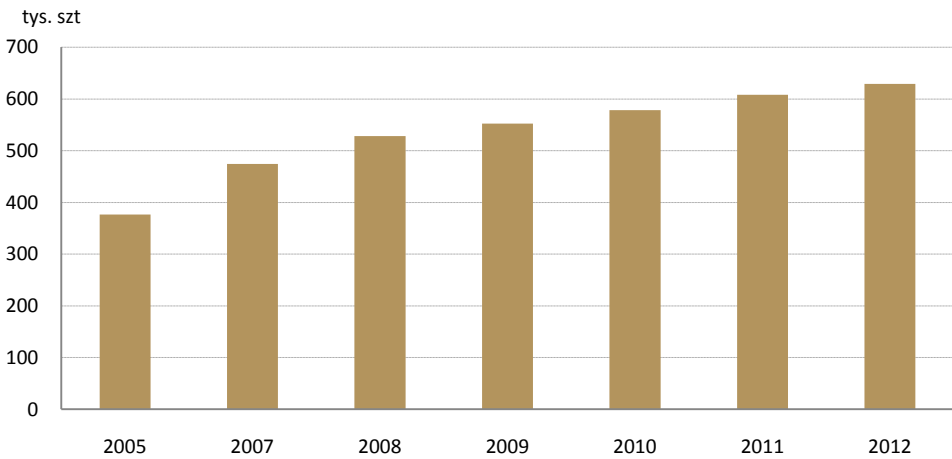
Linie kolejowe eksploatowane na 100 km² powierzchni według województw w 2012 r.
 Stan w dniu 31 XII

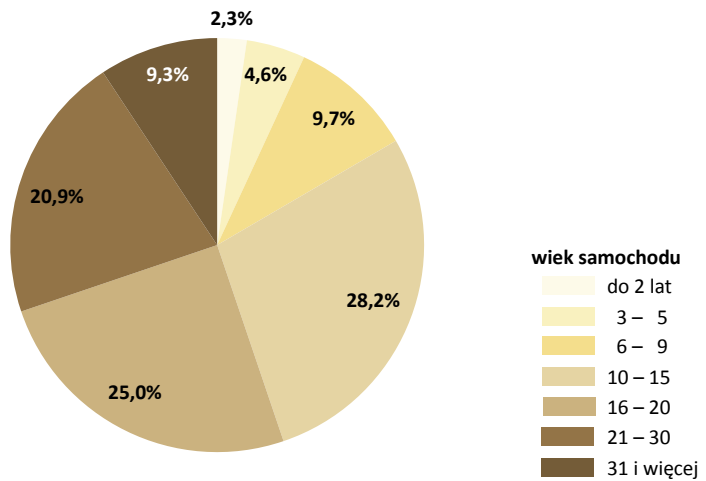
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni według województw w 2012 r.
 Stan w dniu 31 XII

Samochody osobowe zarejestrowane w latach 2005–2012 Stan w dniu 31 XII

Struktura samochodów osobowych zarejestrowanych według wieku w 2012 r.

7. Edukacja i wychowanie

Znaczenie zagadnień związanych z edukacją wynika z jednej strony z potrzeb nowoczesnego rynku pracy, z drugiej zaś z oczekiwań współczesnego społeczeństwa. Efektywny system edukacji powinien być spójny zarówno z kierunkami rozwoju gospodarczego, jak również z potrzebami społecznymi w tym zakresie. Korzyści płynące z wysokiego poziomu wykształcenia społeczeństwa znajdują swoje odbicie w sferze społecznej jak i gospodarczej.

Zachodzące zmiany demograficzne stanowią wyzwanie dla systemu edukacyjnego. W perspektywie kolejnych lat przewiduje się spadek liczby ludności w najmłodszych grupach wiekowych i wzrost liczby osób starszych.

Jak wynika z prognozy GUS w 2035 roku w województwie warmińsko-mazurskim w porównaniu z rokiem 2012 liczba dzieci w wieku 0–2 lata zmniejszy się z 44,8 tys. do 30,7 tys. (o 31,5%), dzieci w wieku 3–6 lat z 64,6 tys. do 42,1 tys. (o 34,8%), a w grupie 7–18 z 189,0 tys. do 155,2 tys. (o 17,9%). Liczba młodzieży w wieku 19–24 lata obniży się z 128,6 tys. do 93,3 tys. (o 27,4%). Zmniejszanie się liczby uczniów i studentów będzie miało bezpośredni wpływ na sytuację szkół.

Pierwszym etapem kształcenia w systemie oświaty w Polsce jest wychowanie przedszkolne. Realizowane jest ono w placówkach wychowania przedszkolnego, obejmujących przedszkola oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, a od roku szkolnego 2008/2009 w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

W 2012 r. z powodu echa poprzedniego wyżu demograficznego, który przypadł na przełom lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, liczba dzieci w wieku 3–6 lat w województwie w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 8,0% i wyniosła 64,6 tys. Liczba placówek przedszkolnych według stanu z 30 IX 2012 r. wyniosła 736, było to o 6,4% więcej niż w 2010 r. Odsetek dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wzrósł z 59,4% do 63,1% i w 2012 r. liczba przedszkolaków w województwie wyniosła 42,1 tys. Wśród placówek wychowania przedszkolnego najliczniejszą grupę stanowiły oddziały przedszkolne przy szkołach

podstawowych 388 i przedszkola – 295. Większość (75%) przedszkoli zlokalizowana była w mieście, natomiast na wsi przeważały oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych. Łączna liczba miejsc, którą w końcu września 2012 r. dysponowały przedszkola, punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego wyniosła 31,3 tys., z miejsc tych skorzystało 30,5 tys. dzieci, co oznaczało ich niemal stuprocentowe wykorzystanie.

W roku szkolnym 2012/2013 działało 7 specjalnych placówek wychowania przedszkolnego, do których uczęszczało 159 dzieci. Dzieci niepełnosprawne uczęszczające do placówek wychowania przedszkolnego stanowiły 0,4% wszystkich przedszkolaków.

Kolejne etapy kształcenia są realizowane w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. W 2012 r. liczba dzieci uczących się w szkołach podstawowych wyniosła 84,7 tys. (w 2010 r. 87,3 tys.), a w szkołach gimnazjalnych 46,4 tys. (w 2010 r. 51,4 tys.). Do szkół ponadgimnazjalnych uczęszczało 52,0 tys. uczniów (w 2010 r. 57,4 tys.).

W omawianym okresie zmniejszyła się zarówno liczba szkół podstawowych, jak i uczących się w nich dzieci. Według stanu z 30 IX 2012 r. w ogólnej liczbie 533 szkół 6,9% stanowiły szkoły specjalne, do których uczęszczało 1,3% ogółu uczniów.

Biorąc pod uwagę warunki nauczania, warmińsko-mazurskie szkoły nie odbiegały od średniej krajowej. We wrześniu 2012 r. zarówno w województwie, jak i w kraju na 1 szkołę przypadało 159 uczniów, a średnia wielkość oddziału wyniosła 18 osób. Na jednego nauczyciela przypadało po 13 uczniów.

Warunki nauczania w szkołach wiejskich były zdecydowanie lepsze niż w miastach ponieważ przeciętna liczba uczniów uczęszczających do 1 szkoły wiejskiej była trzykrotnie mniejsza, natomiast średnia liczba uczniów przypadająca na 1 pomieszczenie szkolne dwukrotnie mniejsza. Oddział szkoły wiejskiej liczył 14 uczniów wobec 22 uczniów w mieście.

Na 10 szkół podstawowych w roku szkolnym 2012/2013 przypadało 7 sal gimnastycznych, z tego w miastach 11 sal na 10 szkół (na wsi 6).

W roku szkolnym 2012/2013 w porównaniu do stanu sprzed dwóch lat nieznacznie zwiększyła się liczba szkół gimnazjalnych dla dzieci i młodzieży, natomiast liczba uczniów spadła o 9,7%. Wśród funkcjonujących 286 gimnazjów, do których uczęszczało 46,4 tys. uczniów, szkoły specjalne stanowiły 12,6% i uczęszczało do nich 2,7% wszystkich uczniów.

Podobnie jak w szkołach podstawowych, również w gimnazjach warunki nauczania nie odbiegały od przeciętnej w kraju. W województwie średnio na 1 gimnazjum i na 1 nauczyciela przypadało odpowiednio 157 i 12 uczniów, w Polsce natomiast 155 i 11 uczniów. Szkoły znajdujące się na terenach wiejskich w województwie miały prawie dwukrotnie mniejszą liczbę dzieci na szkołę niż gimnazja miejskie. W szkołach wiejskich mniejsza była również liczebność oddziałów i wyniosła 20 uczniów wobec 23 w miastach.

Gimnazjaliści mieli do dyspozycji 151 sal gimnastycznych. Średnia liczba uczniów na salę gimnastyczną wyniosła 316 osób, w miastach 364, a na wsi 242.

W roku szkolnym 2012/2013 dowożeniem do szkół podstawowych i gimnazjów (nie uwzględniając szkół specjalnych) objętych było prawie 25% uczniów (z dojazdów do szkół podstawowych korzystało 28,2% uczniów, a do szkół gimnazjalnych 22,0% uczniów). Spośród ogólnej liczby dojeżdżających ponad 75% dzieci i młodzieży mieszkało w odległości powyżej 4 km od szkoły.

Z początkiem września 2012 r. na obszarze województwa absolwenci szkół gimnazjalnych mogli kontynuować naukę w 302 szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży (łącznie ze szkołami specjalnymi). Większość młodzieży – 42,4 tys. (81,7%) uczęszczała do szkół dających możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym dalszego kształcenia się w szkołach wyższych.

Najbardziej popularne wśród młodzieży były licea ogólnokształcące, które skupiły 21,1 tys. uczniów (40,5%). Niewiele mniejszym zainteresowaniem 21,0 tys. uczniów (40,3%) cieszyły się również technika, dające możliwość nabycia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia zawodu. Nie słabło zainteresowanie zasadniczymi szkołami zawodowymi, w których najważniejszym celem jest

wykształcenie umiejętności przydatnych do pracy w określonym zawodzie. W szkołach tych uczyło się 8,1 tys. uczniów.

Młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zapewniono możliwość edukacji w 51 szkołach specjalnych, w tym w 21 przysposabiających do pracy. Ogółem do szkół specjalnych uczęszczało 1,1 tys. (2,2%) ogółu uczniów.

Warunki nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych były zróżnicowane, najwięcej uczniów na 1 szkołę oraz na 1 oddział przypadało w liceach ogólnokształcących (224 oraz 26 osób).

W przypadku techników i liceów ogólnokształcących – na 10 szkół przypadało 7 sal gimnastycznych. Średnia liczba uczniów przypadająca na salę gimnastyczną w tych szkołach była niższa niż przeciętna wojewódzka i wyniosła odpowiednio 230 osób w technikach i 313 w liceach ogólnokształcących (w województwie 325). Pływalnię posiadała jedna zasadnicza szkoła zawodowa.

Wraz ze zmniejszaniem się liczby uczniów malała również liczba absolwentów na wszystkich poziomach nauczania. W końcu czerwca 2012 r. szkoły podstawowe ukończyło 14,5 tys. absolwentów (o 3,2% mniej absolwentów niż w czerwcu 2010 r.). Gimnazja ukończyło 15,7 tys. uczniów (o 4,7% mniej niż w 2010 r.), a szkoły ponadgimnazjalne opuściło 15,9 tys. absolwentów (o 2,8% mniej).

Liczba młodzieży decydującej się na zdawanie egzaminu maturalnego pozostała na zbliżonym poziomie i wynosiła ponad 90% ogółu absolwentów. Zdawalność egzaminów wzrosła z 80,0% w końcu czerwca 2010 r. do 86,8% w analogicznym okresie 2012 r. Nieco niższa była zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (62,0%), natomiast zdawalność egzaminów dyplomowych wyniosła prawie 100%.

Placówki edukacyjne w województwie oferowały uczniom różnego rodzaju pomoc stypendialną. W końcu czerwca 2012 r. stypendia otrzymało łącznie 43,4 tys. (22,4%) uczniów szkół dla dzieci i młodzieży oraz policealnych. Z ogólnej liczby wypłaconych stypendiów 85,0% stanowiły stypendia szkolne, a 13,5% stypendia za wyniki w nauce i za osiągnięcia sportowe. W szkołach podstawowych

wypłacana była ponad połowa stypendiów szkolnych, a 25% w szkołach gimnazjalnych.

W celu zwiększenia dostępności do wybranych szkół, dzieciom i młodzieży zapewniono możliwość korzystania z internatów i burs. W 2012 r. z 4,6 tys. miejsc w internatach i bursach korzystało 3,9 tys. uczniów. W badanym okresie nastąpił nieznaczny wzrost liczby (o 6,9%) korzystających oraz wzrost liczby miejsc (o 33,2%), przy wzroście placówek o 30,3%.

Coraz ważniejszym elementem edukacji w systemie kształcenia jest nauka języków obcych, a postępujący rozwój dziedzin życia społecznego i gospodarczego oraz możliwość efektywnego funkcjonowania na rynku pracy stawia coraz większe wymagania w tej dziedzinie. Od roku szkolnego 2009/2010 obowiązkowa nauka języka obcego zaczyna się już od początku szkoły podstawowej. Wśród nauczanych obowiązkowo języków obcych w całym systemie szkół dla dzieci i młodzieży dominował język angielski i niemiecki. W roku szkolnym 2012/2013 języka angielskiego uczyło się 85,2 % ogółu uczniów, a niemieckiego 37,4%.

W badanym okresie nieznacznie wzrósł odsetek dzieci uczących się języka angielskiego, natomiast spadł odsetek uczących się niemieckiego i rosyjskiego, takie tendencje zaobserwowano zarówno w szkolnictwie podstawowym, jak i gimnazjalnym oraz ponadgimnazjalnym.

W roku szkolnym 2012/2013 komputery do użytku uczniów posiadało 95,1% szkół podstawowych i 78,3% gimnazjalnych. Na 1 szkołę podstawową przypadało 18 komputerów przeznaczonych do użytku uczniów, w tym 17 z dostępem do Internetu, w gimnazjach zaś odpowiednio 17 i 16. W szkołach podstawowych w omawianym okresie na 1 komputer przypadało 9 uczniów, a na 1 komputer z dostępem do Internetu – 10, natomiast w szkołach gimnazjalnych w obu przypadkach na 1 komputer przypadało 11 uczniów.

W szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży udział szkół wyposażonych w komputery do użytku uczniów wyniósł 57,9%. Najlepiej wyposażone były licea ogólnokształcące (73,4%). Na 1 liceum ogólnokształcące przypadało 27 komputerów przeznaczonych do użytku uczniów, a na 1 komputer przypadało 8 osób.

Coraz większe zróżnicowanie potrzeb rynku pracy wpływa znacząco również na ofertę nauczania w szkolnictwie wyższym. Rozszerzanie oferty edukacyjnej ma na celu umożliwienie jak największej liczbie ludności podniesienia poziomu wykształcenia.

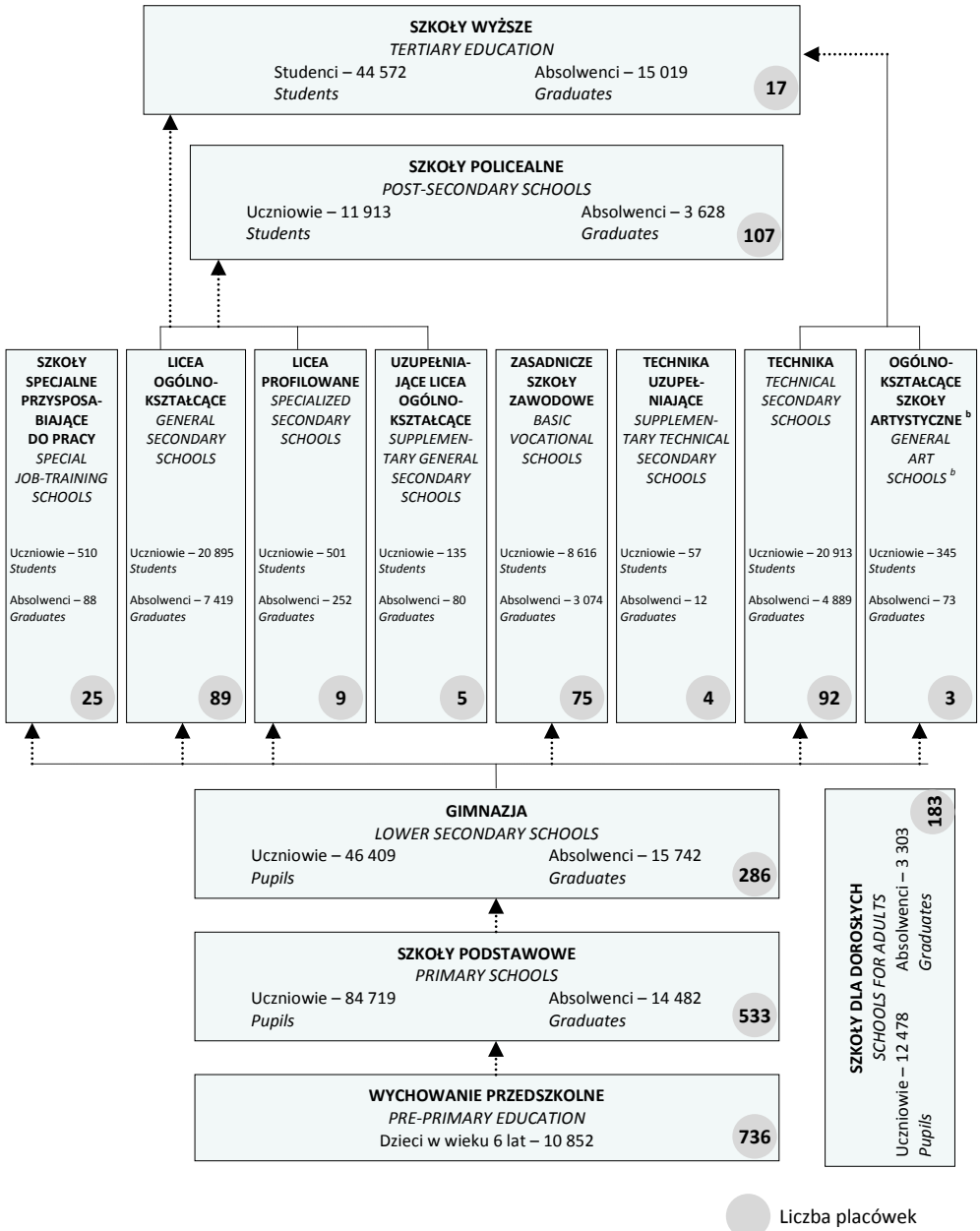
W roku akademickim 2012/2013 w 17 szkołach wyższych działających w województwie studiowało 44,6 tys. studentów, w tym 27,1 tys. (60,8%) w systemie stacjonarnym. W porównaniu z końcem listopada 2010 r. liczba studentów zmniejszyła się o 10,8%.

Biorąc pod uwagę tylko jednostki macierzyste (bez Wyższej Szkoły Policji) zdecydowana większość studentów – 78,7% kształciła się na dwóch uczelniach państwowych. W największej uczelni województwa Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w roku akademickim 2012/2013 studiowało 71,1% ogółu studiujących. Drugą co do wielkości uczelnią była Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu, którą wybrało 7,6% studiujących.

W porównaniu z innymi województwami, warmińsko-mazurskie plasowało się na 14 miejscu zarówno pod względem liczby studiujących w przeliczeniu na 10 tys. ludności jak i w przeliczeniu na 10 tys. ludności będącej w wieku 19–24 lata. Mniejszą liczbę studentów zanotowano jedynie w województwie świętokrzyskim i lubuskim.

W roku akademickim 2011/2012 w województwie szkoły wyższe ukończyło ogółem 15,0 tys. absolwentów, tj. o 4,4% więcej niż przed dwoma laty.

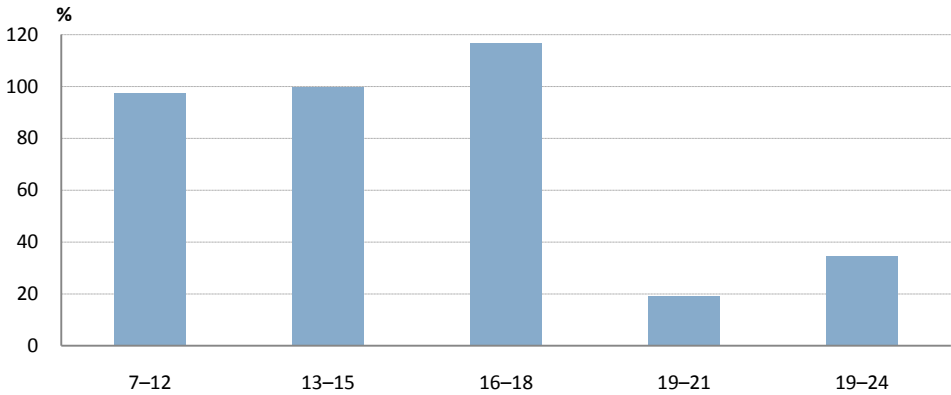
Do dyspozycji studentów według stanu z 31 XI 2012 r. było 16 domów studenckich. Miejsca w domach studenckich były wykorzystane prawie w 90%.

Edukacja^a według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2012/2013

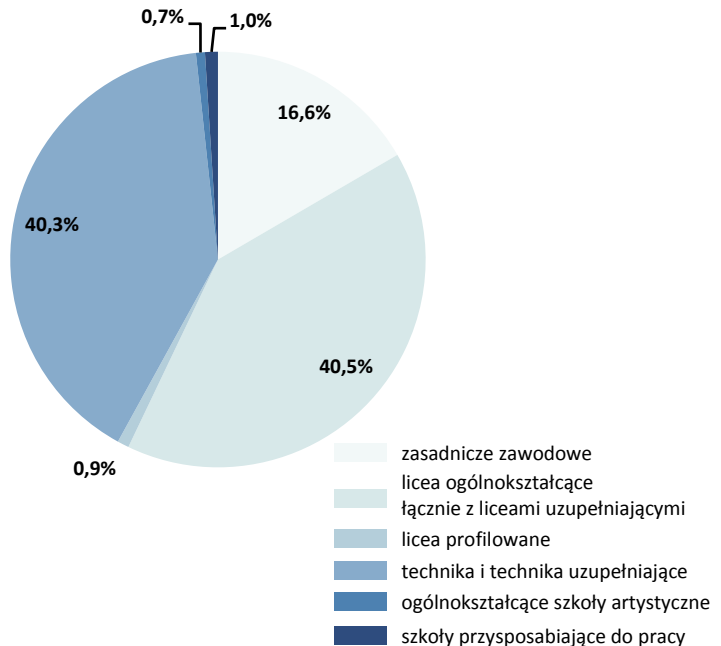
a Stan na początku roku szkolnego; łącznie ze szkołami specjalnymi. Absolwenci z roku szkolnego 2010/2011.

b Dające uprawnienia zawodowe.

Uczniowie i studenci (bez cudzoziemców) w odsetku ludności danej grupy wieku w roku szkolnym 2012/2013

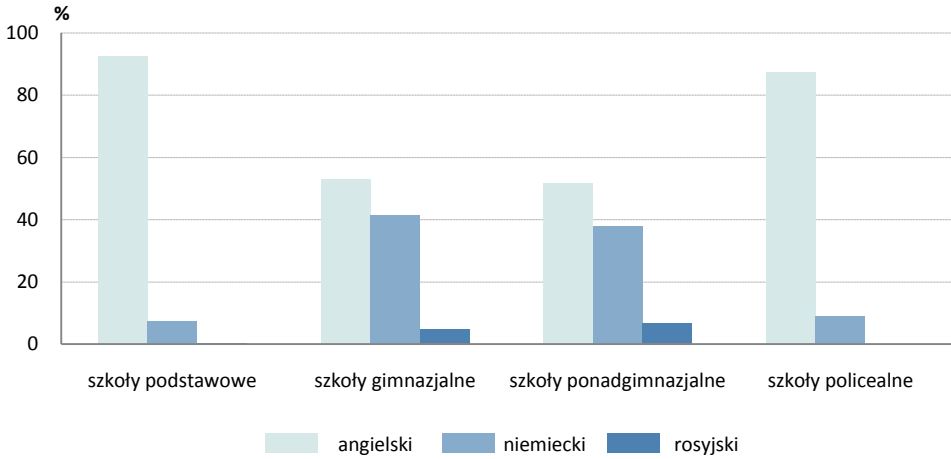

Struktura uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2012/2013

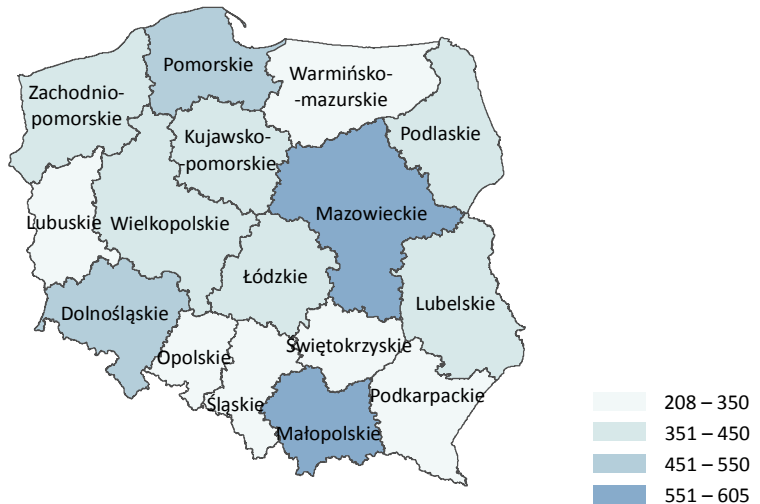

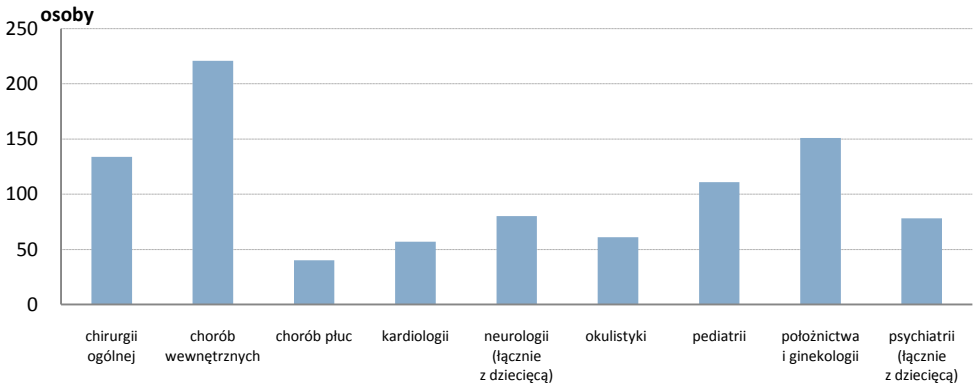
Nauczanie języków obcych jako przedmiotu obowiązkowego w szkołach dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2012/2013

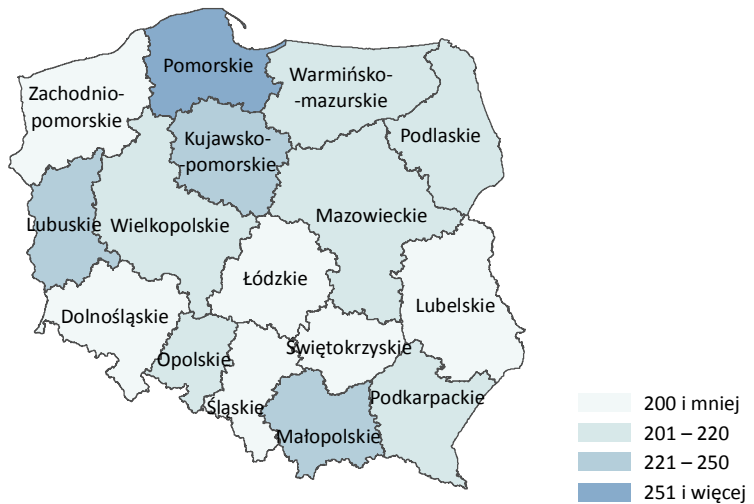
Studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności według województw w roku akademickim 2012/2013

Lekarze specjaliści pracujący w zakładach opieki zdrowotnej według głównego miejsca pracy w 2012 r.

Liczba ludności na 1 łóżko w szpitalach ogólnych według województw w 2012 r.

8. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Dostępność odpowiedniej jakości usług medycznych jest jednym z czynników, które w znacznym stopniu wpływają na ocenę warunków życia ludności.

Podstawowym wskaźnikiem charakteryzującym zasoby służby zdrowia jest liczba pracowników medycznych służby zdrowia w przeliczeniu na liczbę ludności. W 2012 r. liczba zarejestrowanych pracowników medycznych uprawnionych do wykonywania zawodu w województwie w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła 25 lekarzy, 7 dentystów, 65 pielęgniarek i 5 farmaceutów. Wszystkie te wskaźniki były znacznie niższe od przeciętnych w kraju.

Wśród lekarzy specjalistów zatrudnionych w sektorze opieki zdrowotnej najliczniejszą grupę w 2012 r. stanowili specjaliści chorób wewnętrznych, położnictwa i ginekologii oraz chirurgii.

Stacjonarna opieka zdrowotna świadczona jest przede wszystkim w szpitalach. Na terenie województwa na koniec 2012 r. łącznie z placówkami MON i MSW funkcjonowały 43 szpitale ogólne, w których w ciągu roku poddano leczeniu 292,4 tys. osób (bez międzyoddziałowego ruchu chorych), było to 3,7% ogółem leczonych w Polsce. Na 1 łóżko przypadało 44 leczonych wobec 42 w kraju. W stosunku do 2010 r. wskaźnik ten był na zbliżonym poziomie (43 osoby na łóżko). W porównaniu z pozostałymi województwami w kraju, w warmińsko-mazurskim w 2012 r. na 1 łóżko w szpitalach ogólnych przypadało 217 osób, wobec 204 w kraju, co plasowało województwo na 5 miejscu.

Z ogólnej liczby 6,7 tys. łóżek szpitalnych najwięcej przypadało na oddziały chorób wewnętrznych (17,1%), następnie na oddziały chirurgii ogólnej (12,0%) oraz ginekologiczno-położnicze (11,0%).

Stacjonarna opieka zdrowotna poza szpitalami ogólnymi prowadzona była w 2012 r. w 13 zakładach opiekuńczo-leczniczych, 5 pielęgnacyjno-opiekuńczych oraz w 3 hospicjach. Placówki te posiadały łącznie 0,7 tys. łóżek i udzieliły świadczeń 2,5 tys. osób.

W województwie w 2012 r. w ramach zakładów stacjonarnej opieki psychiatrycznej funkcjonowały m.in. 3 szpitale psychiatryczne, które dysponowały 0,7 tys. łóżek (w 2010 r. 0,8 tys.) i przyjęły 8,2 tys. pacjentów (w 2010 r. 7,8 pacjentów).

W lecznictwie uzdrowiskowym funkcjonowało umiejscowione w Gołdapi sanatorium oraz szpital. Liczba łóżek w sanatorium i szpitalu wyniosła 530 i nie zmieniła się w stosunku do stanu z 2010 r. Liczba osób korzystających z leczenia uzdrowiskowego wyniosła w 2012 r. 5,8 tys. i w analizowanym okresie zwiększyła się o 19,3%.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna obejmuje świadczenia skierowane do osób, które nie wymagają leczenia w warunkach całodobowych lub całodziennych. Na przestrzeni omawianych trzech lat liczba przychodni wzrosła z 710 do 805. Zmniejszyła się natomiast z 420 do 395 liczba praktyk lekarskich, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodniami.

W 2012 r. udzielono 10 507,9 tys. porad, było to o 422,7 tys. więcej niż w 2010 r. W ogólnej liczbie porad 88,5% stanowiły porady lekarskie, a 11,5% stomatologiczne. Na 1 mieszkańca w 2012 r. udzielono 7,2 porady wobec 7,8 przeciętnie w kraju, był to jeden z najniższych wskaźników w porównaniu z innymi województwami.

Zadania jednostek pomocy doraźnej związane są z podejmowaniem medycznych działań ratowniczych wobec osób znajdujących się w stanie nagłego zagrożenia życia lub zdrowia. W 2012 r. szybką pomoc medyczną w razie wypadku lub nagłego zachorowania świadczyło 86 jednostek systemu ratownictwa medycznego, w skład których wchodziło 75 zespołów ratownictwa medycznego (w tym 26 zespołów specjalistycznych), 1 lotnicze pogotowie ratunkowe i 10 szpitalnych oddziałów ratunkowych. Liczba zrealizowanych wyjazdów na miejsce zdarzenia w ciągu 2012 r. wyniosła 110,7 tys. (w 2010 r. 108,0 tys. wyjazdów). Liczba osób, którym w 2012 r. udzielono świadczenia zdrowotnego wyniosła 113,7 tys. i wzrosła o 2,7% w porównaniu do 2010 r.

Najczęściej miejscem docelowym wyjazdu był dom pacjenta – 72,3% wyjazdów ogółem, najczęściej także w domu udzielano pacjentom pomocy (71,0%).

Intensywność wykorzystania infrastruktury i kadry medycznej związana jest m.in. ze stanem zdrowia ludności. W ocenach stanu zdrowia społeczeństwa zasadniczą rolę pełnią informacje dotyczące zapadalności na choroby. Do analizy zachorowań na niektóre choroby zakaźne posłużyły dane Państwowego Zakładu Higieny oraz Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc i Instytutu Wenerologii Akademii Medycznej w Warszawie.

Wśród mieszkańców województwa, jak i kraju, najczęściej występującą chorobą zakaźną była grypa. W 2012 r. wskaźnik zachorowań na 100 tys. ludności osiągnął w województwie poziom 1 379, był on prawie trzykrotnie niższy niż w kraju (3 789). W porównaniu z 2010 r. liczba zachorowań na grypę wzrosła o 38,9%.

Dostępność leków i porad farmaceutycznych zależy od gęstości sieci aptek i liczby farmaceutów. W okresie trzech lat liczba aptek ogólnodostępnych i punktów aptecznych wzrosła z 412 do 432. W rezultacie liczba ludności przypadająca na aptekę obniżyła się z 3 972 w 2010 r. do 3 739 w 2012 r. Wzrosła z 579 w 2010 r. do 649 w 2012 r. liczba farmaceutów pracujących w aptekach i punktach aptecznych.

Żłobki są kolejną grupą placówek zaliczanych do systemu opieki zdrowotnej. Ich zadania związane są z działaniami profilaktycznymi i opieką nad dziećmi do lat 3. Od 2012 r. obok żłobków i oddziałów żłobkowych rozpoczęły także swoją działalność kluby dziecięce.

W związku z tymi zmianami od 2010 r. łączna liczba placówek wzrosła z 18 do 30 (w tym 6 klubów dziecięcych). W końcu 2012 r. w żłobkach, oddziałach żłobkowych i klubach dziecięcych przebywało 1,2 tys. dzieci, o 23,7% więcej niż w 2010 r. Na każde 1 000 dzieci w wieku do 3 lat w 2012 r. do placówek tych uczęszczało 24 maluchów.

Od stycznia 2012 r. opieka zastępcza nad dzieckiem (ustawowo – piecza zastępcza) dzieli się na rodzinną i instytucjonalną. Do tej pory występowały rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze. W skład rodzinnej pieczy zastępczej wchodzi, poza rodzinami zastępczymi, również rodzinne domy dziecka.

W skład pieczy instytucjonalnej, poza placówkami opiekuńczo-wychowawczymi wchodzi też ośrodki preadopcyjne i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.

W 2012 r. z funkcjonujących w województwie 38 całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży (w 2010 r. 37) korzystało 1,3 tys. wychowanków (o 8,2% mniej niż w 2010 r.). Z pomocy 57 placówek (w 2010 r. 36) wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży korzystało w ciągu 2012 r. 2,7 tys. osób. (w 2010 r. 1,8 tys. osób). W 2012 r. w 15 rodzinnych domach dziecka, które wchodzi w skład rodzinnej pieczy zastępczej zapewniono opiekę 95 dzieciom. W województwie, podobnie jak w kraju, na 1 dom przypadało 6 dzieci.

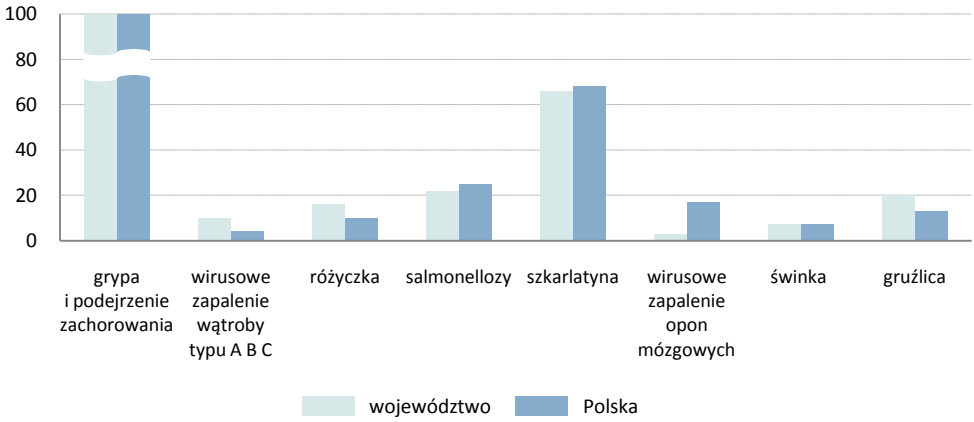
W 2012 r. w warmińsko-mazurskim funkcjonowały 73 placówki pomocy społecznej (z filiami), było to o 6 więcej niż w 2010 r. Liczba miejsc w tych placówkach wzrosła w tym okresie z 4,4 tys. do 4,7 tys. Wśród pensjonariuszy najliczniejszą grupę (1,1 tys.) stanowiły osoby przewlekłe psychicznie chore, a ich udział wniósł 23,5% wszystkich mieszkających w placówkach.

Obok stacjonarnych form pomocy społecznej osobom spełniającym określone kryteria oferowana jest pomoc, która polega na udzielaniu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. W 2012 r. rzeczywista liczba mieszkańców, którzy skorzystali ze świadczeń tego typu to 122,2 tys. osób (w 2010 r. 130,8 tys.). Liczba korzystających w okresie 2010–2012 w przeliczeniu na 10 tys. ludności zmniejszyła się z 900 do 814. Nadal jednak w porównaniu z innymi województwami wskaźnik ten był najwyższy.

Wartość udzielonych w 2012 r. świadczeń społecznych wyniosła 204,5 mln zł (w 2010 r. 224,1 mln zł). Z zasiłków celowych skorzystało w 2012 r. 57,2 tys. osób, a zasiłki okresowe otrzymało 36,8 tys. osób. Pomoc niepieniężna w postaci posiłku trafiła do 52,1 tys. korzystających, a usługami opiekuńczymi zapewniającymi schronienie objęto niespełna 2% (1,1 tys.) osób.

Pomoc pieniężna świadczona w 2012 r. stanowiła 72,8% wypłaconej kwoty ogółem. W strukturze wydatków w ramach pomocy pieniężnej zasiłki okresowe stanowiły 40,1%, a zasiłki stałe 29,7%. Wśród niepieniężnych form pomocy społecznej większość środków (48,0%) przeznaczono na posiłki.

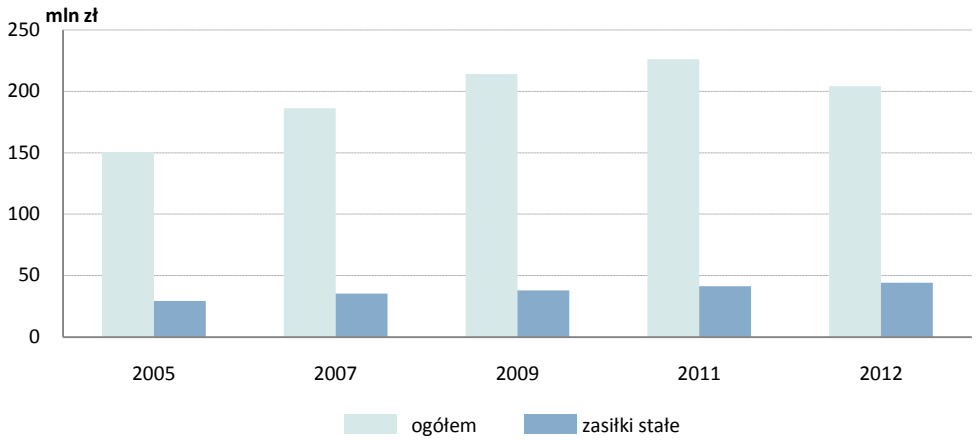
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia na 100 tys. ludności w 2012 r.

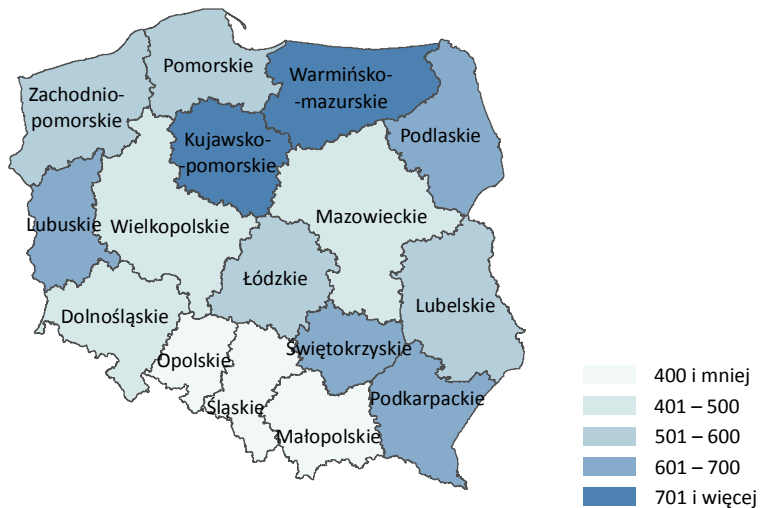
Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną według powiatów w 2012 r.

Wartość udzielonych świadczeń pomocy społecznej w latach 2005–2012

Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności według województw w 2012 r.

9. Sport i wypoczynek

Walory przyrodniczo-krajoznawcze województwa warmińsko-mazurskiego pozwalają na organizowanie atrakcyjnych, a zarazem aktywnych form wypoczynku. Mieszkańcy województwa mogą korzystać z wytyczonych szlaków nizinnych oraz rowerowych, które pozwalają dotrzeć do najciekawszych zakątków regionu. Ponadto mają możliwość uczestniczenia w licznych wycieczkach organizowanych w województwie. Ze względu na liczne jeziora w warmińsko-mazurskim, do często wybieranych należą wycieczki i imprezy kajakowe oraz żeglarskie.

W 2012 r. osoby uprawiające sport mogły skorzystać z usług 535 klubów sportowych, których liczba od 2010 r. zmniejszyła się o 1,8%. Wśród osób ćwiczących w klubach 73,3% stanowili mężczyźni, 74,2% to osoby w wieku do 18 lat. Pod względem liczby osób ćwiczących w klubach sportowych przypadających na 1 000 mieszkańców, województwo warmińsko-mazurskie zajmowało 12 lokatę w kraju (22 osoby, w kraju 24 osoby). Najwyższy wskaźnik zanotowano w województwie podkarpackim (34), małopolskim (31), najniższy – w województwie świętokrzyskim (17) i pomorskim (18).

Liczba ćwiczących w klubach sportowych na 10 tys. ludności w powiatach województwa najwyższa była w 2012 r. w ełckim, gołdapskim i nidzickim, a najniższa w bartoszyckim, szczycieńskim i braniewskim.

Największą popularnością wśród ćwiczących w województwie cieszyły się gry zespołowe, przede wszystkim piłka nożna i siatkowa. Duża liczba osób trenowała również lekkoatletykę oraz tenis stołowy. Wśród sportów wodnych najczęściej wybierane było pływanie oraz żeglarstwo, a spośród sportów walki – karate i judo.

Województwo warmińsko-mazurskie to również region bogaty w zabytki, miejsca historyczne i muzea utrwalające przeszłość i kulturę regionu. Działalność muzealną w województwie prowadziło 27 placówek, tj. tyle samo co w 2010 r. Liczba zwiedzających muzea w 2012 r. wyniosła 491,5 tys. i zmniejszyła się w tym okresie o 9,1%. W 2012 r. muzea zorganizowały 154 wystawy czasowe (o 4,1% więcej niż w 2010 r.). Wśród zwiedzających dominującą grupą była młodzież szkolna (110,2 tys. osób), jednak jej udział zmniejszył z 24,4% w 2010 r. do 22,4% w 2012 r. Działalność wystawienniczą na terenie województwa warmińsko-

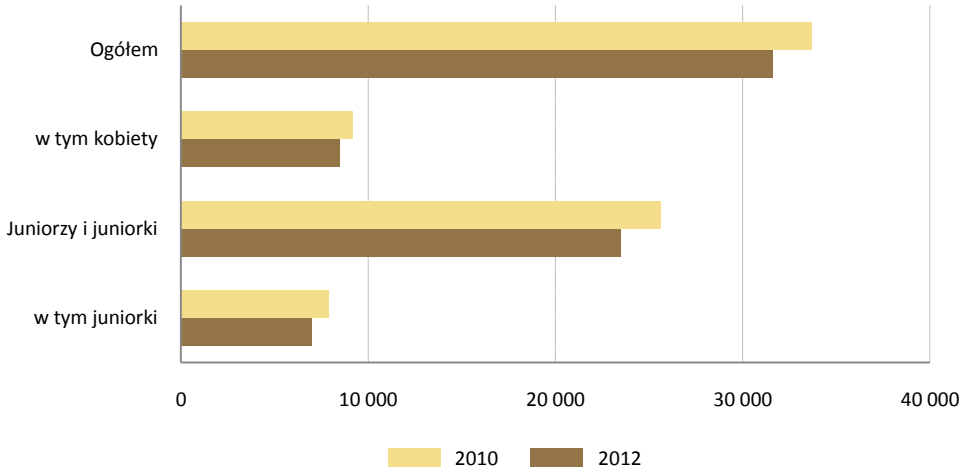
-mazurskiego oprócz muzeów prowadziło 11 galerii. Pomimo zmniejszenia się w tym okresie liczby placówek (o 2 jednostki) liczba zwiedzających wzrosła o 9,3% i wyniosła 238,6 tys. osób.

Nieodłącznym elementem życia kulturalnego jest działalność teatrów i instytucji muzycznych. W końcu 2012 r. w województwie warmińsko-mazurskim, podobnie jak przed trzema laty, działało 5 placówek tego typu, które dysponowały 1,6 tys. miejsc. Liczba ludności przypadającej na 1 miejsce wzrosła z 795 osób do 900. W 2012 r. odbyło się 2,2 tys. przedstawień, tj. o 0,3% więcej niż trzy lata wcześniej. Liczba widzów i słuchaczy w przeliczeniu na 1 000 ludności wzrosła z 202 osób do 215. W rankingu województw warmińsko-mazurskie zajęło 8 miejsce.

W okresie 2010–2012 pomimo wzrostu liczby obiektów kinowych z 21 do 23 placówek liczba seansów zmniejszyła się z 34,7 tys. do 32,4 tys. (o 6,4%). W tym okresie zmniejszył się także wskaźnik pokazujący liczbę widzów na 1 000 ludności z 645 osób do 503. W skali kraju był on jednym z niższych, plasując województwo na 14 miejscu.

Jedną z często wybieranych form odpoczynku jest czytanie książek i czasopism. Rozwój nowoczesnych form udostępniania informacji oraz powstawanie bibliotek internetowych powoduje jednak spadek zainteresowania czytelnictwem w tradycyjnej formie. Liczba placówek bibliotecznych w omawianym okresie zmniejszyła się z 316 do 305, co w rezultacie spowodowało wzrost liczby ludności na 1 placówkę z 3 304 osób do 3 600. Towarzystwo temu również ograniczenie księgozbioru oferowanego czytelnikom. W końcu 2012 r. placówki biblioteczne dysponowały 4 872,8 tys. księgozbioru, tj. o 4,4% mniej niż w końcu 2010 r. Liczba wypożyczeń księgozbioru w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców zwiększyła się o 66 i wyniosła w 2012 r. 2 969 (w kraju 3 166). W skali kraju województwo zajęło 11 lokatę. Przy malejącej liczbie placówek bibliotecznych oraz wzrastającej liczbie ludności przypadającej na 1 placówkę, w analizowanym okresie zaobserwowano regularny spadek liczby zarejestrowanych czytelników. W 2012 roku liczba osób korzystających z zasobów bibliotecznych wynosiła 221,3 tys. i była o 3,4% niższa niż w roku 2010. W okresie 2010–2012 wzrósł wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika z 18,4 woluminów do 19,5. Taki poziom czytelnictwa stawiał województwo na 9 pozycji w Polsce.

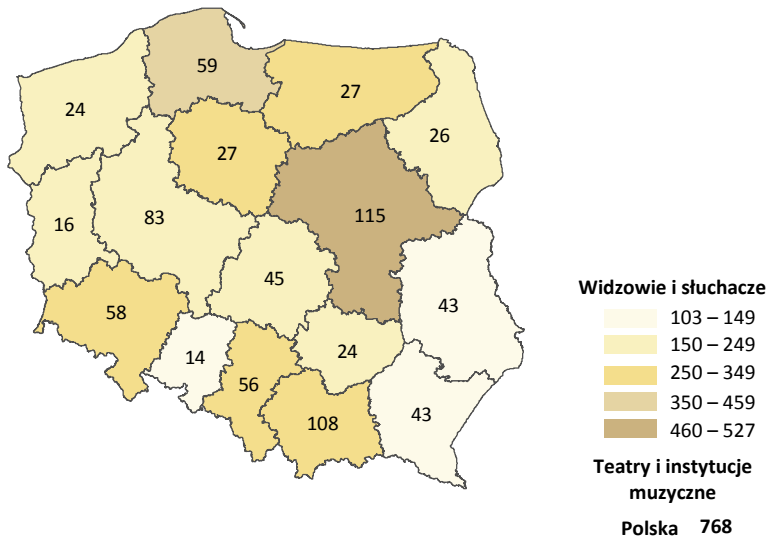
Ćwiczący w klubach sportowych

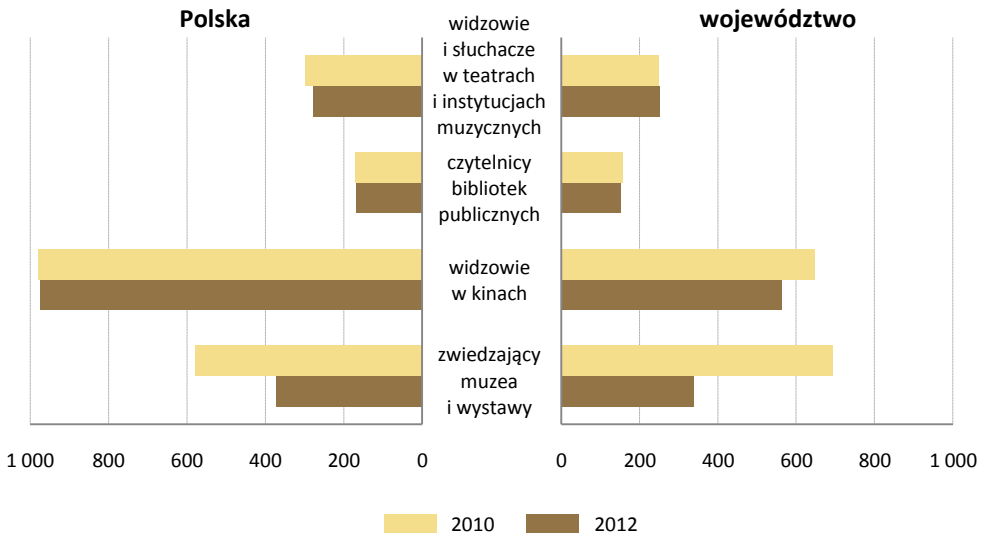
Ćwiczący w klubach sportowych na 10 tys. ludności według powiatów w 2012 r.

Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 ludności według województw w 2012 r.

Wybrane wskaźniki dotyczące kultury na 1 000 ludności

10. Bezpieczeństwo publiczne

Jedną z podstawowych potrzeb człowieka jest potrzeba bezpieczeństwa. Zapewnienie bezpieczeństwa życia i zdrowia osób oraz ich mienia należy do elementarnych standardów określających warunki życia ludności.

Według danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie dotyczących przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2012 r. odnotowano 37,4 tys. przestępstw, tj. o 0,8% mniej niż w 2010 r. Wśród zarejestrowanych przestępstw w 2012 r. największą grupę stanowiły przestępstwa kryminalne (70,7%) i drogowe (15,4%). Dominującą kategorią przestępstw kryminalnych były kradzieże – 47,3%, wśród których blisko 40% stanowiły kradzieże z włamaniem. W latach 2010–2012 liczba przestępstw kryminalnych wzrosła z 26,3 tys. do 26,4 tys. (o 0,6%), a przeważające wśród nich przestępstwa przeciwko mieniu utrzymały się na zbliżonym poziomie 20,1 tys. Jednocześnie w badanym okresie odnotowano o 0,8% więcej przestępstw gospodarczych. Liczba przestępstw drogowych w 2012 r. wyniosła 5,7 tys. i w porównaniu z 2010 r. była mniejsza o 2,5%.

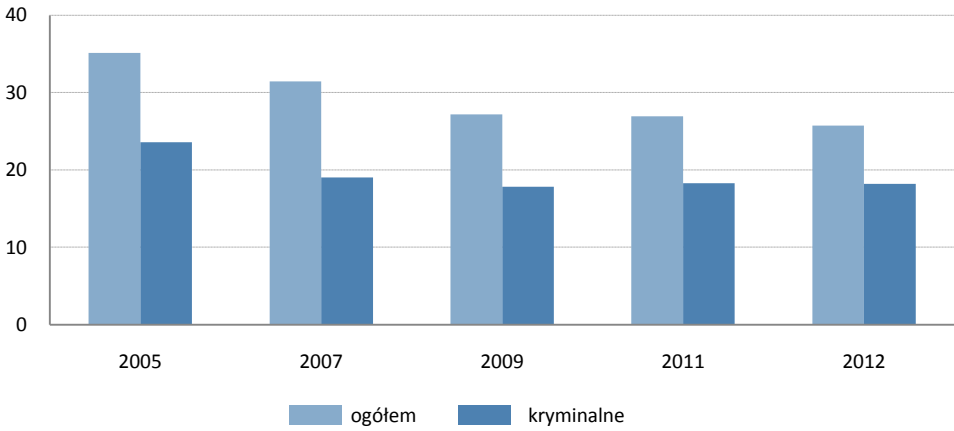
Zagrożenie przestępczością mierzone liczbą stwierdzonych przestępstw na 1 000 ludności w 2012 r. w warmińsko-mazurskim ukształtowało się na poziomie 26 przestępstw i 5 lokatą w kraju.

Skuteczność walki z przestępczością ma wpływ na poczucie bezpieczeństwa ludności. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w latach 2010–2012 wzrósł z poziomu 71,6% do 71,8% i był wyższy niż w kraju o 4 p. proc. Bardzo wysoka m.in. była wykrywalność zabójstw (100%), przestępstw przeciwko rodzinie i opiece (100%) i przestępstw narkotykowych (95,0%). Największa wykrywalność sprawców przestępstw występowała w województwie świętokrzyskim (77,4%), lubuskim (74,9%) oraz w wielkopolskim (74,8%), a najniższa w pomorskim (60,2%) oraz mazowieckim (60,4%).

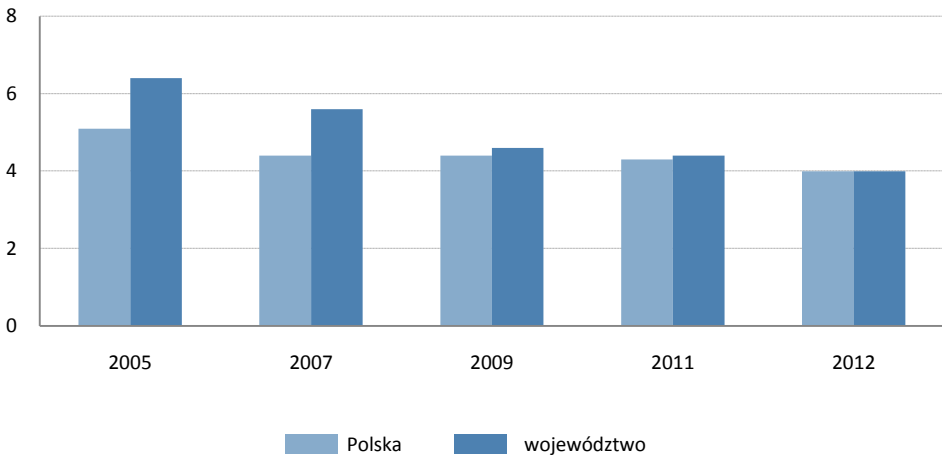
W powiatach województwa najwięcej przestępstw na 1 000 ludności stwierdzono w braniewskim i elbląskim – po 31 oraz w olsztyńskim, nidzickim i ostródzkim – po 28, natomiast najmniej w nowomiejskim (18) i bartoszyckim (20). Najwyższa skuteczność walki z przestępczością występowała w powiatach: gołdapskim i nidzickim, gdzie wskaźnik wykrywalności przestępstw wynosił odpowiednio 87,8% i 83,5%.

Stan bezpieczeństwa publicznego obrazuje także sytuacja na drogach, która poprawiła się w stosunku do 2010 r. W 2012 r. zanotowano 1,6 tys. wypadków drogowych, tj. o 6,8% mniej niż przed trzema laty. W wyniku wypadków w 2012 r. zginęło 145 osób, a 2 070 osób zostało rannych i było to w porównaniu do 2010 r. odpowiednio o 23 i 262 osoby mniej.

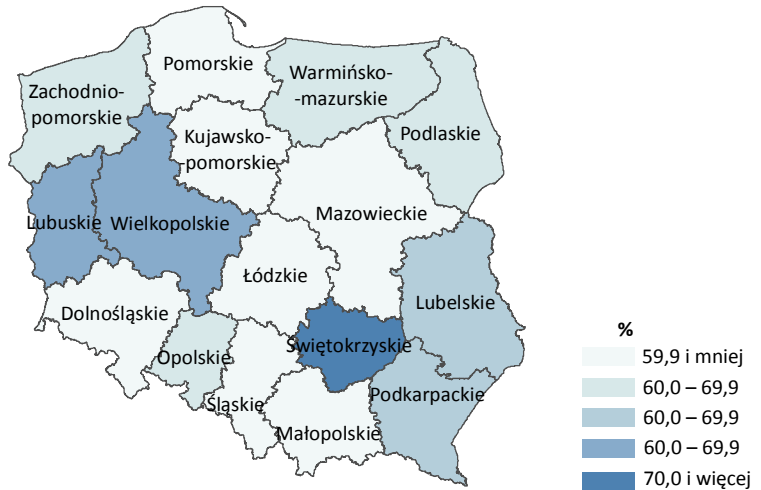
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 1 000 ludności w latach 2005–2012

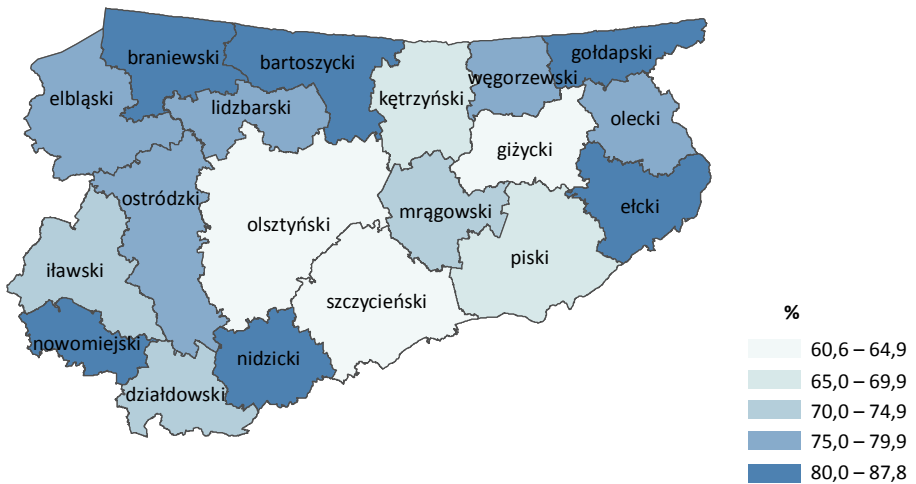
Przestępstwa drogowe na 1 000 ludności w latach 2005–2012

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych według województw w 2012 r.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych według powiatów w 2012 r.

11. Potencjał i aktywność ekonomiczna

Wskaźniki najczęściej wykorzystywane do pomiaru stanu gospodarki i aktywności ekonomicznej to m.in. syntetyczny miernik makroekonomiczny PKB, wartość dodana brutto oraz dochody do dyspozycji w sektorze gospodarstw domowych.

Wartość wytworzonego w warmińsko-mazurskim w 2011 r. produktu krajowego brutto w cenach bieżących osiągnęła poziom 41 609 mln zł i wzrosła w porównaniu do 2010 r. o 7,0%. Udział województwa warmińsko-mazurskiego w tworzeniu krajowej wartości PKB nie przekroczył w badanym okresie 3% (w 2011 r. ukształtował się na poziomie 2,7%).

Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest kolejnym miernikiem stosowanym w analizach sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców, służy jako narzędzie umożliwiające porównania na poziomie międzyregionalnym. W porównaniu do 2010 r. wskaźnik ten wzrósł o 7,1% osiągając w 2011 r. wartość 28 635 zł. Jednak tempo jego wzrostu było mniejsze niż w kraju (7,8%). W 2011 r. PKB na 1 mieszkańca w województwie był niższy o 27,8%, tj. o 11,0 tys. zł od średniej krajowej, co uplasowało warmińsko-mazurskie na 13 miejscu. Najwyższą lokatę wśród województw w 2011 r. zajęło mazowieckie (64 790 zł), a najniższą podkarpackie (26 801 zł).

Wytworzona w 2011 r. wartość dodana brutto w cenach bieżących osiągnęła poziom 36 551 mln zł, więcej o 6,7% niż w 2010 r. W województwie największą część wartości dodanej brutto wytworzyły sekcje: handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja (25,2%) oraz pozostałe usługi (24,7%), natomiast najmniejszą sekcja budownictwo (8,1%). W latach 2010–2011 zmiany w strukturze tworzenia wartości dodanej brutto kształtowane były przez wzrost udziału rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (o 0,7 p. proc.), przemysłu

(o 0,2 p. proc.) i budownictwa (o 0,1 p. proc.) oraz spadek udziału działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsługi rynku nieruchomości (o 0,4 p. proc.), handlu; napraw pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji (o 0,3 p. proc.) oraz pozostałych usług (o 0,3 p. proc.). W 2011 r. udział województwa warmińsko-mazurskiego w generowaniu krajowej wartości dodanej brutto wyniósł 2,7%.

Największa część wytworzonego w 2011 r. w województwie PKB (48,3%) powstała w podregionie olsztyńskim, podregion elbląski wygenerował 35,0% PKB, najmniej ełcki 16,7%. Podobnie kształtowała się wielkość PKB na 1 mieszkańca. W podregionie olsztyńskim wskaźnik ten osiągnął poziom 32 221 zł, w elbląskim 27 058 zł i w ełckim 23 872 zł.

Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych odzwierciedlają możliwości konsumpcyjne społeczeństwa. Biorąc pod uwagę kierunki wykorzystania PKB, kształtują one poziom największego składnika PKB, jakim jest spożycie prywatne. W latach 2010–2011 wielkość dochodów pierwotnych brutto w sektorze gospodarstw domowych w województwie wzrosła o 6,7% osiągając w 2011 r. poziom 28 887 mln zł. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w badanym okresie były wyższe niż dochody pierwotne. Wielkość tych dochodów w 2011 r. wynosiła 29 361 mln zł i wzrosła w stosunku do 2010 r. o 6,2%. Przeciętne nominalne dochody do dyspozycji brutto w 2011 r. przypadające na 1 mieszkańca osiągnęły w województwie poziom 20 206 zł i były o 16,7% (o 4,0 tys. zł) niższe niż w kraju.

Z porównania PKB i dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca województwa wynika, iż w latach 2010–2011 zwiększył się dystans między wypracowanym w województwie PKB a dochodami, jakimi dysponował sektor gospodarstw domowych. W przeliczeniu na 1 mieszkańca przypadający w 2010 r. poziom dochodów do dyspozycji brutto stanowił 71,1% PKB, natomiast w roku 2011 udział ten obniżył się do 70,6%.

System samorządowy w Polsce tworzą następujące rodzaje jednostek samorządowych: województwo, powiat, miasto na prawach powiatu i gmina. Realizacja zadań na rzecz regionalnych i lokalnych społeczności przypisanych poszczególnym rodzajom samorządów odbywa się w oparciu o budżet, z którego pochodzą środki przeznaczone na wydatki.

W warmińsko-mazurskim w 2012 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego dysponowały łącznymi dochodami w wysokości 6 768,2 mln zł, tj. o 9,0% (o 556,3 mln zł) większymi niż w 2010 r. i o 2,3% (o 150,2 mln zł) większymi niż w 2011 r. Podobnie w przeliczeniu na 1 mieszkańca w analizowanym okresie dochody wzrastały z 4 272 zł w 2010 r. do 4 554 zł w 2011 r. i do 4 661 zł w 2012 r. W porównaniu do 2010 r. dochody budżetowe wzrosły prawie we wszystkich rodzajach jednostek samorządu terytorialnego (oprócz powiatów). Dynamika tego wzrostu nie była jednakowa we wszystkich grupach. W latach 2010–2012 największymi środkami dysponowały budżety gmin, które po stronie dochodów zanotowały wzrost o 9,6%. Z kolei budżet samorządu województwa, którego dochody wzrosły najbardziej (o 18,1%), posiadał najniższy budżet wśród samorządów.

Wydatki ponoszone przez samorzady terytorialne w warmińsko-mazurskim w badanym okresie rosły podobnie jak dochody. W 2012 r. łączne wydatki zamknęły się w kwocie 6 925,2 mln zł i były wyższe o 0,4% (o 27,0 mln zł) niż w roku 2011. W porównaniu do 2010 r. pozostały na podobnym poziomie.

Największe środki budżetowe znajdowały się w dyspozycji samorządów gmin. W 2012 r. wydatki gmin województwa wyniosły 3 693,8 mln zł (53,3% łącznych wydatków samorządów). W latach 2010–2012 wydatki samorządów gmin spadły o 3,0%. W strukturze wydatków według działów największym odsetkiem charakteryzował się dział oświata i wychowanie (33,3%) oraz pomoc społeczna (22,2%). Przeciętne wydatki gmin na 1 mieszkańca osiągnęły w 2012 r. poziom 3 205 zł i były niższe o 2,9% niż w roku 2010. Najwyższymi wydatkami

na 1 mieszkańca w 2012 r. charakteryzowała się gmina miejsko-wiejska Kisielice (5 896 zł) i gmina wiejska Stare Juchy (5 621 zł), a najniższymi gminy miejskie: Kętrzyn (2 230 zł) i Giżycko (2 440 zł).

W 2012 r. powiaty grodzkie przeznaczyły na wydatki 1 359,2 mln zł, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca stanowiło 4 539 zł. Wydatki na 1 mieszkańca w mieście Olsztyn wyniosły 4 609 zł, a w mieście Elbląg 4 440 zł. Oba samorzady najwięcej przeznaczyły na oświatę i wychowanie (odpowiednio 33,9% i 33,1%).

Powiaty ziemskie dysponowały środkami na wydatki w wysokości 1 192,8 mln zł ogółem, a na 1 mieszkańca 1 035 zł. W strukturze wydatków według działów największym odsetkiem charakteryzował się dział oświata i wychowanie (32,3%) oraz pomoc społeczna (16,8%).

Samorząd województwa wydał w 2012 r. 679,5 mln zł, w przeliczeniu na 1 mieszkańca były to środki w wysokości 468 zł. Najwięcej wydatków przeznaczono na transport i łączność (46,5%) oraz rolnictwo i łowiectwo (13,2%).

Łączne wydatki budżetów wszystkich rodzajów samorządów w warmińsko-mazurskim poniesione w 2012 r. były wyższe niż dochody o 157,0 mln zł ogółem i o 109 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Podobnie we wszystkich rodzajach jednostek samorządu terytorialnego: w budżetach gmin różnica ta wynosiła odpowiednio 45,1 mln zł i 39 zł, miast na prawach powiatu 44,8 mln zł i 150 zł, powiatów 2,4 mln zł i 2 zł oraz województwa 64,7 mln zł i 45 zł.

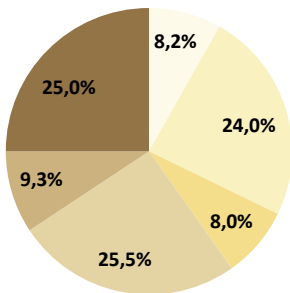
W województwie warmińsko-mazurskim dochody i wydatki na 1 mieszkańca były jednymi z najwyższych w kraju (oprócz miast na prawach powiatu).

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące) według województw w 2011 r.

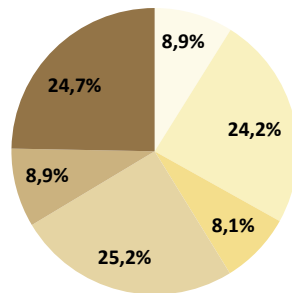

Wartość dodana brutto według rodzajów działalności

2010

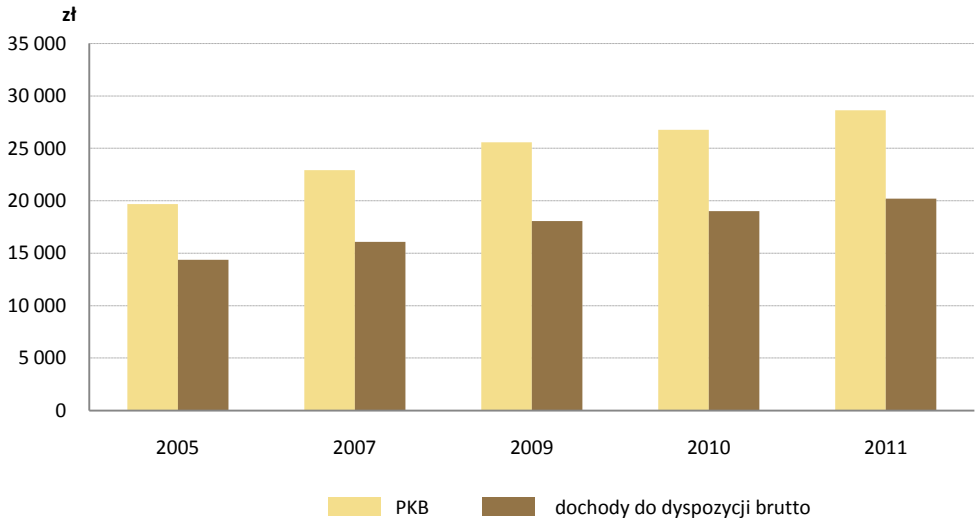
2011

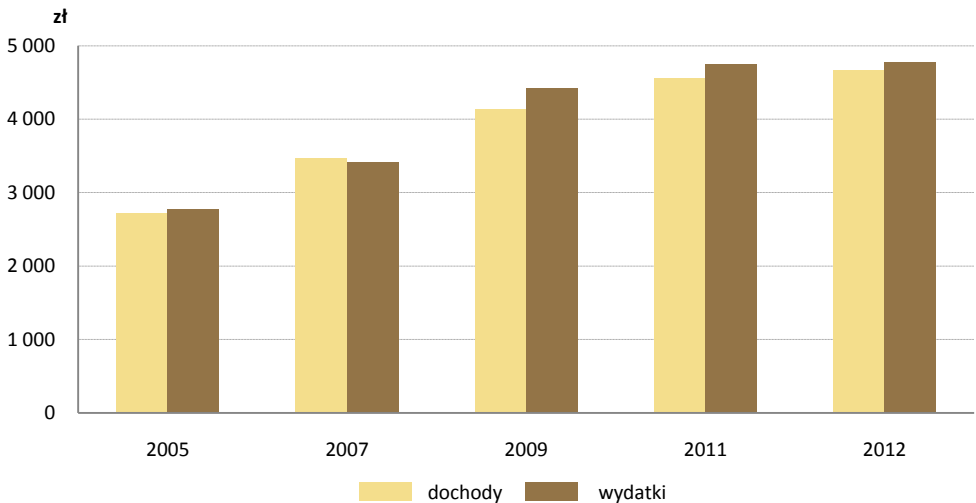
Rodzaje działalności:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- przemysł
- budownictwo
- handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości
- pozostałe usługi

Produkt krajowy brutto i dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w latach 2005–2011

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem na 1 mieszkańca w latach 2005–2012

TABLICE STATYSTYCZNE
STATISTICAL TABLES

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE
MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
LUDNOŚĆ I PROCESY				
POPULATION AND				
Ludność (stan w dniu 31 XII)				
Liczba ludności ogółem	1 428 601	1 426 155	1 427 073	1 427 118
miasta	857 850	855 183	854 979	854 339
wieś	570 751	570 972	572 094	572 779
mężczyźni	697 318	695 039	695 352	695 542
kobiety	731 283	731 116	731 721	731 576
Wskaźnik urbanizacji.....	60,0	60,0	59,9	59,9
Ludność na 1 km ²	59,1	59,0	59,0	59,0
Kobiety na 100 mężczyzn.....	104,9	105,2	105,2	105,2
Ludność w wieku:				
przedprodukcyjnym	322 093	304 286	297 321	291 183
produkcyjnym	915 235	924 185	927 904	929 899
poprodukcyjnym	191 273	197 684	201 848	206 036
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	56,1	54,3	53,8	53,5
miasta	51,8	50,8	50,7	51,0
wieś.....	63,1	59,9	58,6	57,3
Ruch naturalny (w ciągu roku):				
małżeństwa	7 810	9 534	10 009	9 427
rozwoły	3 057	3 029	2 805	2 840
urodzenia żywe	14 776	15 616	16 339	16 538
zgoni ogółem	12 421	12 920	12 811	13 187
zgoni niemowląt	94	84	83	83
przyrost naturalny	2 355	2 696	3 528	3 351
na 1 000 ludności:				
małżeństwa	5,45	6,67	7,00	6,59
rozwoły	2,13	2,13	1,96	1,99
urodzenia żywe	10,31	10,92	11,43	11,57
zgoni ogółem	8,67	9,04	8,96	9,22
w tym zgoni niemowląt (na 1 000 urodzeń żywych)	6,36	5,38	5,08	5,02
przyrost naturalny	1,64	1,89	2,47	2,34
Współczynnik dzietności	1,243	1,398	1,457	1,474
Współczynnik dynamiki demograficznej	0,984	1,209	1,275	1,254
Przeciętne trwanie życia:				
mężczyźni	70,0	70,0	70,6	70,7
kobiety	79,4	79,7	79,8	79,8

2010	2011	2012	SPECIFICATION
DEMOGRAFICZNE			
DEMOGRAPHIC PROCESSES			
1 453 782	1 452 596	1 450 697	Population (as of 31 XII)
864 661	862 394	860 237	Number of total population
589 121	590 202	590 460	urban areas
712 260	711 551	710 502	rural areas
741 522	741 045	740 195	males
59,5	59,4	59,3	females
60,1	60,1	60,0	Urbanization rate
104,1	104,1	104,2	Population per 1 km ²
			Females per 100 males
			Population at age
290 117	284 478	279 683	pre-working
950 669	947 920	942 867	working
212 996	220 198	228 147	post-working
			Non-working age population per 100
52,9	53,2	53,9	persons of working age
50,9	51,7	53,1	urban areas
55,9	55,6	55,0	rural areas
			Vital statistics (during the year):
8 370	7 643	7 523	marriages
2 899	2 887	2 779	divorces
15 771	14 750	14 330	live births
12 942	12 940	13 415	deaths
75	70	59	infant deaths
2829	1 810	915	natural increase
			per 1 000 population:
5,76	5,26	5,18	marriages
1,99	1,99	1,91	divorces
10,85	10,15	9,87	live births
8,90	8,91	9,24	deaths
			of which infant deaths (per 1 000 live
4,76	4,75	4,12	births)
1,95	1,25	0,63	natural increase
1,387	1,318	1,281	Fertility rate
1,219	1,140	1,068	Age dependency ratio
			Life expectancy:
71,3	71,5	71,7	males
80,4	80,7	81,0	females

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)*MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
LUDNOŚĆ I PROCESY POPULATION AND				
Zgony według wybranych przyczyn (w ciągu roku):				
nowotwory	3 287	3 394	3 472	3 497
choroby układu krążenia	4 840	5 006	5 085	5 484
choroby układu oddechowego	877	1 045	932	1 131
choroby układu trawiennego	574	552	515	563
urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny zgonu	1 058	994	969	1 012
Migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały (w ciągu roku):				
napływ:				
z miast	9 308	10 907	9 168	8 542
ze wsi	7 747	9 510	7 782	6 949
z zagranicy	293	621	577	674
odpływ:				
do miast	11 386	13 231	11 087	10 355
na wieś	7 930	9 927	8 223	7 850
za granicę	1 130	1 672	1 316	744
Saldo migracji ogółem	-3 098	-3 792	-3 099	-2 784
w tym zagraniczne	-837	-1 051	-739	-70
Saldo migracji na 1 000 ludności	-2,16	-2,65	-2,17	-1,95
w tym zagraniczne	-0,58	-0,74	-0,52	-0,05
SITUACJA NA SITUATION ON THE				
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej^a w tys.				
Aktywni zawodowo	607	602	604	615
mężczyźni	333	330	336	342
kobiety	274	272	268	273
pracujący	483	538	559	563
mężczyźni	271	300	315	317
kobiety	212	239	244	246
bezrobotni	124	63	45	52
mężczyźni	62	30	20	25
kobiety	62	33	24	27
Bierni zawodowo	553	568	573	558
mężczyźni	218	226	225	221
kobiety	336	342	349	337
Współczynnik aktywności zawodowej w %	52,3	51,5	51,3	52,4
Wskaźnik zatrudnienia w %	41,6	46,0	47,5	48,0

a Od 2010 r. dane opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań
a Since 2010 data were compiled on the basis of the National Census of Population and Housing 2011; data are

2010	2011	2012	SPECIFICATION
DEMOGRAFICZNE (dok.)			
DEMOGRAPHIC PROCESSES (cont.)			
			Deaths by selected causes (during the year):
3 560	3 456	.	neoplasms
5 333	5 088	.	diseases of the circulatory system
1 508	954	.	diseases of the respiratory system
470	498	.	diseases of the digestive system
		.	injuries and poisonings by external cause
932	942	.	
			Internal and international migration of population for permanent residence (during the year):
			inflow
9 450	8 984	8 169	from urban areas
7 322	7 236	6 955	from rural areas
755	764	707	from abroad
			outflow
10 926	11 153	10 516	to urban areas
8 567	8 019	7 021	to rural areas
740	808	881	to abroad
-2 706	-2 996	-2 587	Total net migration
15	-44	-174	of which international
-1,86	-2,06	-1,78	Net migration per 1 000 population
0,01	-0,03	-0,12	of which international
RYNKU PRACY			
LABOUR MARKET			
			Economic activity of the population aged 15 and more^a in thous.
608	577	569	Economically active persons
342	327	319	males
266	250	249	females
549	521	506	employed
311	300	287	males
238	221	219	females
59	56	63	unemployed
31	27	32	males
28	29	31	females
539	539	537	Economically inactive persons
216	211	215	males
323	328	322	females
53,0	51,7	51,4	Activity rate in %
47,9	46,7	45,8	Employment rate in %

2011; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z lat poprzedzających 2010 r.
not comparable with data before 2010.

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
				SYTUACJA NA SITUATION ON THE
Pracujący (stan w dniu 31 XII)				
Liczba pracujących ^a w tys.	396,9	422,2	426,5	412,0
w tym:				
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	67,3	67,7	67,4	66,9
przemysł	98,5	106,9	102,7	95,7
budownictwo	18,0	24,2	26,2	26,4
handel, naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	60,3	64,0	66,6	61,3
transport i gospodarka magazynowa	19,7	20,6	20,9	19,5
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7,0	8,0	8,7	7,8
informacja i komunikacja	3,5	3,8	3,7	3,2
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8,3	8,2	9,5	8,6
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5,0	5,1	5,8	5,1
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8,6	9,5	9,7	9,5
administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	7,8	9,0	8,2	9,1
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	22,1	23,0	23,8	24,7
edukacja	37,4	37,5	37,8	38,9
opieka zdrowia i pomoc społeczna	23,8	24,8	25,3	25,2
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4,1	4,4	4,5	4,5
Pracujący według statusu zatrudnienia ^b	237 405	251 004	245 298	234 643
w tym:				
zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	233 883	247 498	241 345	231 414
właściciele, współwłaściciele i pomagający członkowie rodzin	2 904	2 819	3 089	2 506
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1 000 zatrudnionych badanej zbiorowości:				
zagrożenia związane ze środowiskiem pracy	75,0	73,2	67,3	66,1
zagrożenia związane z uciążliwością pracy	45,6	28,6	29,7	26,8
zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi	31,7	26,4	21,2	23,6

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Według siedziby jednostki macierzystej.
a By actual workplace and kind of activity. b By the residence of parent unit.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
RYNKU PRACY (cd.)			
LABOUR MARKET (cont.)			
423,3	422,9	418,1	Employed persons (as of 31 XII) Number of employed persons ^a in thous. of which:
69,6	69,6	70,0	agriculture, forestry and fishing
98,8	98,5	95,7	industry
26,8	27,8	25,8	construction
64,0	61,5	59,2	trade; repair of motor vehicles ^Δ
19,2	19,6	19,2	transport and storage
7,5	7,6	8,1	accommodation and catering ^Δ
3,1	3,3	3,3	information and communication
8,2	8,2	8,2	financial and insurance activities
5,3	5,3	5,1	real estate activities
10,5	10,4	10,4	professional, scientific and technical activities
10,0	10,8	11,4	administrative and support service activities
25,5	25,0	25,9	public administration and defence; compulsory social security
38,4	38,3	38,1	education
25,8	26,2	27,1	human health and social work activities
4,6	4,7	4,6	arts, entertainment and recreation
236 749	234 103	238 130	Employed persons by employment status^b of which:
233 675	231 045	235 181	employees hired on the basis of an employment contract
2 520	2 506	2 407	owners, co-owners, including contributing family workers
54,5	45,1	44,0	Persons working in hazardous conditions per 1 000 employees of total surveyed: hazard connected with work environment
16,8	12,8	12,4	hazard connected with strenuous conditions
18,4	21,2	18,4	hazard connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)*MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
				SITUACJA NA SITUATION ON THE
Poszkodowani w wypadkach przy pracy	3 707	4 213	4 266	3 414
śmiertelnych	15	21	21	12
ciężkich	37	34	46	31
lżejszych	3 655	4 158	4 199	3 371
Liczba przypadków chorób zawodowych	78	77	102	123
Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.....	1 197	1 272	1 365	1 078
Średni koszt świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zł na 1 świadczenie	1 630,99	2 087,00	2 250,77	2 207,89
Wolne miejsca pracy ^a	689	7 545	2 575	1 288
Osoby przyjęte do pracy ^b	57 179	70 079	55 632	44 060
Osoby zwolnione z pracy ^b	52 585	61 629	58 476	46 693
Nowo utworzone miejsca pracy ^b	8 873	21 890	15 077	13 498
Zlikwidowane miejsca pracy ^b	.	3 202	3 660	14 392
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII)				
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w tys.	150,9	99,0	87,4	109,2
w tym kobiety	80,4	58,4	49,7	56,3
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	27,2	18,7	16,8	20,7
Udział wybranych kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych w %:				
mieszkających na wsi	50,1	51,9	50,4	49,3
niepełnosprawnych	2,6	3,6	4,8	4,8
zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy	2,4	2,0	1,8	2,3
dotychczas niepracujących	22,0	20,8	20,3	19,3
bez prawa do zasiłku	81,5	80,7	77,4	75,8
w wieku do 24 lat	22,5	19,0	20,8	22,3
powyżej 55 roku życia.....	4,5	7,4	7,6	8,0
pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy	49,7	42,7	31,5	26,1
Objęci aktywnymi formami pomocy ^b w tys.:				
szkoleniami	7,9	8,6	9,2	8,9
pracami interwencyjnymi	5,8	4,9	4,4	4,0
robotami publicznymi	4,1	3,1	3,2	4,2

a Od 2007 r. łącznie z jednostkami o liczbie pracujących do 9 osób. b W ciągu roku.

a Since 2007 including entities employing up to 9 persons. b During the year.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
RYNKU PRACY (dok.)			
LABOUR MARKET (cont.)			
3 530	3 687	3 619	<i>Persons injured in accidents at work</i>
19	10	11	<i>fatal</i>
24	28	23	<i>serious</i>
3 487	3 649	3 585	<i>light</i>
82	75	101	<i>Number of cases of occupational diseases</i>
1 174	1 217	1 012	<i>Compensations for occupational accidents and diseases</i>
2 550,60	2 681,18	2 816,01	<i>Average compensation for occupational accidents and diseases in zł per benefit</i>
1 822	1 154	859	<i>Vacancies^a</i>
46 758	53 833	49 186	<i>Hired persons^b</i>
45 575	55 747	44 426	<i>Terminated persons^b</i>
17 892	18 985	18 260	<i>Newly created workplaces^b</i>
13 632	15 073	13 170	<i>Liquidated workplaces^b</i>
Registered unemployed persons			
(as of 31 XII)			
105,9	107,3	113,2	<i>Registered unemployed persons in thous.</i>
56,1	58,4	59,0	<i>of which females</i>
20,0	20,2	21,3	<i>Unemployment rate in %</i>
<i>Share of selected categories of unemployed persons in the total number of registered unemployed persons in %:</i>			
49,3	49,6	49,5	<i>rural residents</i>
5,0	5,2	5,2	<i>disabled persons</i>
2,0	1,8	2,9	<i>terminated for company reasons</i>
18,8	18,5	17,4	<i>previously not employed</i>
79,5	80,3	80,3	<i>without benefit rights</i>
21,7	2,1	20,3	<i>aged 24 and below</i>
9,3	10,4	11,3	<i>aged 55 and more</i>
28,1	32,7	34,4	<i>persons without work for more than 12 months</i>
<i>Persons benefitting^b from labour market programme in thous.:</i>			
8,6	2,2	3,9	<i>trainings</i>
4,6	3,7	3,7	<i>intervention works</i>
6,1	1,0	2,6	<i>public works</i>

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)*MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
DOCHODY LUDNOŚCI I WARUNKI INCOMES OF THE POPULATION				
Wynagrodzenia				
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia				
brutto w zł	2 015,99	2 273,81	2 474,26	2 605,95
w tym:				
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo;				
rybactwo	2 467,72	2 718,20	3 111,14	2 984,95
przemysł	1 881,59	2 160,45	2 378,61	2 459,67
budownictwo	1 677,73	1 962,53	2 162,53	2 225,36
handel, naprawa pojazdów				
samochodowych ^Δ	1 460,53	1 678,32	1 870,75	1 938,34
transport i gospodarka magazynowa	1 964,36	2 092,51	2 337,71	2 106,34
zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1 596,82	1 836,41	2 029,24	2 122,38
informacja i komunikacja	3 529,96	3 879,99	2 961,89	3 150,76
działalność finansowa i ubezpieczeniowa.	2 948,03	3 322,73	3 517,31	3 830,69
obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2 258,84	2 538,46	2 752,38	2 934,56
działalność profesjonalna, naukowa				
i techniczna	2 100,72	2 326,95	2 408,92	2 669,25
administrowanie i działalność				
wspierająca ^Δ	1 375,87	1 486,34	1 720,60	1 816,19
administracja publiczna i obrona				
narodowa; obowiązkowe				
zabezpieczania społeczne.....	2 768,70	3 052,01	3 430,29	3 638,50
edukacja.....	2 413,25	2 647,19	2 902,90	3 072,37
opieka zdrowia i pomoc społeczna	1 877,16	2 267,95	2 510,74	2 749,81
działalność związana z kulturą, rozrywką				
i rekreacją.....	1 911,48	2 109,39	2 317,84	2 480,96
Przeciętne wynagrodzenia pracowników				
pełnozatrudnionych według grup				
zawodów za październik w zł:				
przedstawiciele władz publicznych,				
wyżsi urzędnicy i kierownicy	.	.	6 278,76	.
mężczyźni	.	.	6 834,96	.
kobiety	.	.	5 435,36	.
specjaliści.....	.	.	3 470,02	.
mężczyźni	.	.	3 885,46	.
kobiety	.	.	3 290,28	.
technicy i inny średni personel	.	.	2 948,72	.
mężczyźni	.	.	3 237,63	.
kobiety	.	.	2 784,50	.
pracownicy biurówi	.	.	2 442,67	.
mężczyźni	.	.	2 528,43	.
kobiety	.	.	2 403,60	.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
BYTU GOSPODARSTW DOMOWYCH AND CONDITIONS OF HOUSEHOULDS			
2 722,00	2 863,29	2 996,24	Wages and salaries <i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>
			<i>of which:</i>
3 386,09	3 704,03	3 979,36	<i>agriculture, forestry and fishing</i>
2 587,50	2 742,39	2 895,05	<i>industry</i>
2 293,03	2 366,04	2 486,37	<i>construction</i>
2 004,19	2 105,82	2 215,91	<i>trade; repair of motor vehicles ^Δ,</i>
2 091,66	2 228,20	2 275,85	<i>transport and storage</i>
2 267,21	1 876,62	1 990,23	<i>accommodation and catering ^Δ</i>
3 229,48	3 458,89	3 506,40	<i>information and communication</i>
3 866,03	4 058,13	4 162,61	<i>financial and insurance activities</i>
3 088,22	3 354,77	3 492,49	<i>real estate activities</i>
2 595,64	2 762,81	2 855,73	<i>professional, scientific and technical activities</i>
1 906,13	1 881,19	2 025,74	<i>administrative and support service activities</i>
3 721,74	3 946,72	3 981,40	<i>public administration and defence; compulsory social security</i>
3 298,07	3 498,79	3 669,99	<i>education</i>
2 816,36	2 949,13	3 061,28	<i>human health and social work activities</i>
2 578,14	2 682,78	2 764,74	<i>arts, entertainment and recreation</i>
			<i>Average monthly gross wages and salaries of full-time paid employees by occupational groups for October in zł:</i>
6 029,31	.	.	<i>managers</i>
6 960,80	.	.	<i>males</i>
5 020,81	.	.	<i>females</i>
3 893,27	.	.	<i>professionals</i>
4 345,98	.	.	<i>males</i>
3 709,75	.	.	<i>females</i>
3 277,77	.	.	<i>technicians and associate professionals</i>
3 658,70	.	.	<i>males</i>
3 033,25	.	.	<i>females</i>
2 768,19	.	.	<i>clerical support workers</i>
2 874,09	.	.	<i>males</i>
2 721,14	.	.	<i>females</i>

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
DOCHODY LUDNOŚCI I WARUNKI				
INCOMES OF THE POPULATION				
pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	.	.	1 661,25	.
mężczyźni	.	.	1 971,28	.
kobiety	.	.	1 521,25	.
rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	.	.	1 776,59	.
mężczyźni	.	.	1 821,63	.
kobiety	.	.	1 649,15	.
robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	.	.	2 243,76	.
mężczyźni	.	.	2 358,41	.
kobiety	.	.	1 729,89	.
operatorzy i monterzy maszyn i urzędzeń	.	.	2 464,39	.
mężczyźni	.	.	2 496,04	.
kobiety	.	.	2 173,61	.
pracownicy przy pracach prostych	.	.	1 676,43	.
mężczyźni	.	.	1 854,24	.
kobiety	.	.	1 540,91	.
Emerytury i renty				
Emeryci i renciści ogółem w tys.	297,6	298,6	302,1	303,9
pobierający świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	238,0	243,2	248,6	252,1
pobierający emeryturę	123,0	144,0	151,4	157,8
renty z tytułu niezdolności do pracy	72,7	56,8	54,7	51,7
renty rodzinne	42,2	42,5	42,5	42,6
rolnicy indywidualni	59,7	55,4	53,5	51,7
w tym pobierający emeryturę	44,9	42,2	41,0	39,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zł .	1 019,16	1 131,01	1 233,90	1 339,93
emerytura	1 143,29	1 230,35	1 346,41	1 458,97
renta z tytułu niezdolności do pracy	849,92	940,01	997,75	1 073,32
renta rodzinna	948,93	1 049,62	1 137,00	1 222,37
Przeciętna miesięczna emerytura i renta rolników indywidualnych w zł	756,55	811,93	859,30	912,15
w tym emerytura	791,97	850,18	899,40	953,96
Dochody gospodarstw domowych				
Przeciętny miesięczny dochód rozporządza- lny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w zł	701,26	835,35	979,06	1 084,28
w tym dochód do dyspozycji	679,14	807,17	943,09	1 042,17
w tym:				
z pracy najemnej	282,93	407,37	524,10	571,88
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	76,16	44,65	43,47	57,83
z pracy na własny rachunek	69,41	59,48	84,59	97,38

2010	2011	2012	SPECIFICATION
BYTU GOSPODARSTW DOMOWYCH (cd.)			
AND CONDITIONS OF HOUSEHOULDS (cont.)			
2 021,16	.	.	<i>personal service workers and sales workers</i>
2 392,79	.	.	<i>males</i>
1 856,21	.	.	<i>females</i>
2 460,63	.	.	<i>skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
2 426,20	.	.	<i>males</i>
3 561,61	.	.	<i>females</i>
2 536,32	.	.	<i>craft and related trades workers</i>
2 714,67	.	.	<i>males</i>
2 006,49	.	.	<i>females</i>
2 987,90	.	.	<i>plant and machine operators, and assemblers</i>
3 041,09	.	.	<i>males</i>
2 419,38	.	.	<i>females</i>
2 129,71	.	.	<i>elementary occupations</i>
2 481,43	.	.	<i>males</i>
1 839,95	.	.	<i>females</i>
299,7	297,5	296,4	Retirement pay and pensions <i>Retirees and pensioners in thous.</i>
249,6	249,0	249,3	<i>persons receiving social security benefits</i>
156,7	157,4	159,2	<i>persons receiving retirement pay</i>
50,1	48,7	47,0	<i>pensions resulting from an inability to work</i>
42,8	42,9	43,1	<i>family pensions</i>
50,1	48,5	47,2	<i>farmers</i>
38,3	37,0	35,9	<i>of which receiving retirement pay</i>
1 428,63	1 501,12	1 588,21	<i>Average monthly gross retirement pay and pension from the Social Insurance Fund in zł</i>
1 557,82	1 635,86	1 719,15	<i>retirement pay</i>
1 139,00	1 195,06	1 282,25	<i>pension resulting from an inability to work</i>
1 294,63	1 353,66	1 438,24	<i>pension</i>
955,05	986,78	1 056,15	<i>Average monthly gross retirement pay and pension of farmers in zł</i>
1 000,80	1 034,28	1 105,47	<i>of which retirement pay</i>
Revenue of households			
1 103,39	1 102,05	1 109,95	<i>Average monthly available income of households per capita in zł</i>
1 070,44	1 067,62	1 077,31	<i>of which disposable income</i>
544,20	556,1	582,18	<i>of which:</i> <i>from hired work</i>
67,21	66,68	51,87	<i>from a private farm in agriculture</i>
101,13	89,64	83,95	<i>from self-employment</i>

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)*MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
DOCHODY LUDNOŚCI I WARUNKI				
INCOMES OF THE POPULATION				
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej	234,03	282,42	277,70	309,38
Przeciętne miesięczne wydatki ogółem na 1 osobę w gospodarstwach domowych w zł	605,48	710,2	809,32	872,50
na towary i usługi konsumpcyjne	583,36	682,02	773,34	830,39
w tym na:				
żywność i napoje bezalkoholowe	187,88	212,14	226,60	237,02
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	17,03	17,56	23,59	26,73
odzież i obuwie	32,83	44,39	47,05	49,72
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	125,36	143,07	161,24	166,51
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	32,18	41,88	46,26	46,13
zdrowie	27,19	31,32	33,46	40,26
transport	42,49	52,43	65,19	77,44
łąączność	34,59	36,42	41,84	44,15
rekreacja i kultura	38,03	49,86	57,20	66,04
edukacja	7,22	6,46	11,52	6,65
restauracje i hotele	8,44	12,32	12,86	17,67
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych:				
pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,47	7,82	7,35	6,97
w tym pieczywo	6,20	5,47	5,13	4,82
mięso w kg	6,13	6,11	6,02	5,86
ryby w kg	0,56	0,53	0,60	0,60
mleko w l	4,77	4,33	3,88	3,86
sery w kg	0,74	0,81	0,80	0,83
jaja w szt.	14,25	13,77	12,63	13,35
oleje i pozostałe tłuszcze w kg	1,60	1,54	1,45	1,42
owoce w kg	3,73	3,20	3,64	3,75
warzywa w kg	12,70	11,33	11,06	10,14
cukier w kg	1,42	1,40	1,35	1,23
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania w % gospodarstw ogółem:				
chłodziarka	96,9	98,4	98,5	97,3
zamrażarka	39,1	40,7	40,1	30,5
automat pralniczy	79,1	83,2	86,1	89,9
kuchenka mikrofalowa	36,2	46,7	51,0	56,5
samochód osobowy	44,8	41,4	47,5	53,1

2010	2011	2012	SPECIFICATION
BYTU GOSPODARSTW DOMOWYCH (cd.)			
AND CONDITIONS OF HOUSEHOULDS (cont.)			
334,33	332,45	345,90	<i>from social security benefits and other benefits</i>
866,15	874,72	877,23	Average monthly per capita expenditures in households in zł
833,20	840,29	844,58	<i>of which consumer goods and services of which for:</i>
239,55	236,33	246,53	<i>food and non-alcoholic beverages</i>
24,96	22,94	24,27	<i>alcoholic beverages and tobacco</i>
49,63	48,9	42,03	<i>clothing and footwear</i>
192,01	201,34	185,38	<i>housing, water, electricity, gas and other fuels</i>
50,96	47,70	45,98	<i>furnishings, household equipment and routine maintenance of the house</i>
38,47	37,89	43,47	<i>health</i>
68,05	65,78	83,10	<i>transport</i>
43,67	40,16	39,85	<i>communication</i>
62,14	62,79	64,48	<i>recreation and culture</i>
6,48	9,23	8,44	<i>education</i>
12,83	15,64	15,76	<i>restaurants and hotels</i>
Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs in households:			
6,86	6,42	6,30	<i>bread and cereals in kg</i>
4,65	4,31	4,35	<i>of which bread</i>
5,84	5,57	5,61	<i>meat in kg</i>
0,59	0,48	0,51	<i>fish in kg</i>
3,88	3,84	3,68	<i>milk in l</i>
0,86	0,78	0,79	<i>cheese in kg</i>
13,38	12,23	12,00	<i>eggs in units</i>
1,45	1,32	1,31	<i>oil and fats</i>
3,40	3,05	3,16	<i>fruit in kg</i>
10,09	9,52	9,59	<i>vegetables in kg</i>
1,22	1,19	1,13	<i>sugar in kg</i>
Households furnished with selected durable goods in % of total households:			
97,6	98,6	98,1	<i>refrigerator</i>
29,7	27,7	22,7	<i>freezer</i>
90,1	92,2	92,2	<i>automatic washing machine</i>
55,9	55,8	56,5	<i>microwave oven</i>
52,0	54,4	51,9	<i>passenger car</i>

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
DOCHODY LUDNOŚCI I WARUNKI INCOMES OF THE POPULATION				
zestaw do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku (wieża)	44,6	41,6	43,4	44,4
odbiornik telewizyjny.....	99,1	99,3	98,7	99,0
zmywarka do naczyń.....	4,1	4,9	8,7	12,4
urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej ^a	58,1	56,8	59,4	65,1
komputer osobisty.....	35,3	41,2	51,3	58,1
w tym z dostępem do Internetu.....	17,8	28,7	39,0	48,8
telefon komórkowy	64,1	74,2	82,1	84,1
Ubóstwo				
Osoby – w % ogółu osób				
w gospodarstwach – o wydatkach poniżej: minimum egzystencji	18,8	10,6	9,4	7,9
relatywnej granicy ubóstwa.....	25,3	24,4	24,5	20,5
ustawowej granicy ubóstwa	25,1	20,1	14,7	10,1
CENY I SPRZEDAŻ PRICES AND SALE OF				
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych				
ogółem	102,2	102,3	104,3	103,3
żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	105,3	107,1	104,3
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe .	101,8	103,0	106,9	109,0
odzież i obuwie	94,6	88,0	89,9	91,6
mieszkanie	103,5	103,7	106,7	106,4
zdrowie	103,0	102,7	103,5	103,0
transport.....	104,5	102,3	102,9	96,7
rekreacja i kultura	101,3	100,8	99,7	101,5
edukacja.....	100,2	102,0	103,3	107,0
Ceny detaliczne wybranych towarów żywnościowych:				
chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,26	1,49	1,70	1,68
mąka pszenna „poznajska” – za 1 kg	1,46	1,67	2,00	1,92
mięso – za 1 kg:				
wołowe: z kością (rostbef)	15,88	17,64	18,66	19,75
wieprzowe z kością (schab środkowy)	13,94	13,88	14,89	15,60
kurczęta patroszone – za 1 kg.....	5,53	6,16	6,11	6,74
szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg ...	20,70	20,13	20,64	21,78
kiełbasa „Toruńska” – za 1 kg	12,86	12,05	12,33	13,98
filety z morszczuka mrożone – za 1 kg....	12,65	13,41	13,93	15,97
mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5% – za 1 l.....	.	2,61	2,79	2,74

a łącznie z telewizją kablową.

a Including cable television.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
BYTU GOSPODARSTW DOMOWYCH (dok.)			
AND CONDITIONS OF HOUSEHOULDS (cont.)			
46,2	41,2	37,4	<i>Hi-fi stereo music system</i>
99,2	99,1	99,0	<i>television set</i>
12,5	15,2	15,9	<i>dishwasher</i>
67,4	70,1	72,4	<i>satellite television equipment^a</i>
59,7	61,5	62,1	<i>personal computer</i>
55,8	57,8	58,2	<i>of which with access to the Internet</i>
86,5	87,7	90,5	<i>mobile phone</i>
Poverty			
<i>Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:</i>			
9,8	11,4	13,5	<i>subsistence minimum</i>
25,4	24,6	24,7	<i>relative poverty threshold</i>
11,7	10,5	13,8	<i>legal poverty threshold</i>
DÓBR KONSUMPCYJNYCH			
CONSUMER GOODS AND SERVICES			
Prices indices of consumer goods and services			
103,1	104,6	104,1	<i>total</i>
103,2	106,4	105,0	<i>food and non-alcoholic beverages</i>
105,2	103,8	105,0	<i>alcoholic beverages and tobacco</i>
95,6	98,7	97,3	<i>clothing and footwear</i>
104,1	105,6	105,1	<i>housing</i>
102,8	104,0	103,4	<i>health</i>
107,0	107,4	108,3	<i>transport</i>
101,7	100,7	101,1	<i>recreation and culture</i>
103,4	104,6	104,3	<i>education</i>
Retail prices of selected goods and services			
1,74	2,01	2,02	<i>wheat-rye bread – per 0,5 kg</i>
2,06	2,31	2,40	<i>wheat flour „poznańska” – per kg</i>
			<i>meat – per 1 kg</i>
20,28	22,47	25,67	<i>beef meat, bone-in (roast beef) – per kg</i>
13,96	14,61	16,12	<i>pork meat, bone-in (centre loin) – per kg</i>
6,27	7,29	7,64	<i>disembowelled chicken – per kg</i>
20,92	21,46	23,19	<i>pork ham, boiled – per kg</i>
14,62	15,48	16,83	<i>sausage „Toruńska” – per kg</i>
16,82	18,99	21,87	<i>fillets of hake, frozen – per kg</i>
			<i>cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l</i>
2,54	2,61	2,68	

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
CENY I SPRZEDAŻ				
PRICES AND SALE OF				
ser – za 1 kg:				
twarogowy półtłusty	9,32	10,11	11,61	11,35
dojrzewający „Gouda”	16,18	17,41	18,69	16,21
jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,33	0,37	0,39	0,44
masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g.....	3,08	3,28	3,44	3,39
olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l.	4,28	4,18	5,71	5,86
jabłka – za 1kg.....	1,93	2,81	3,12	2,15
ziemniaki – za 1kg.....	0,84	1,15	0,97	1,05
marchew – za 1 kg	1,36	1,74	1,91	2,20
cukier biały kryształ – za 1 kg.....	3,10	2,93	2,63	3,05
kawa naturalna mielona „Tchibo Family” – za 250 g	4,71	5,02	5,64	5,74
wódka czysta „Polonaise-Polish Vodka” 40% – za 0,5 l.....	20,94	18,67	19,20	20,50
piwo jasne pełne 12,5% ekstraktu wagowego, butelkowane – za 0,5 l.....	2,66	2,60	2,69	2,86
Ceny detaliczne wybranych towarów nieżywnościowych i usług:				
papierosy „Mars” – za 20 szt.	5,17	6,01	6,67	7,88
mydło toaletowe – za 100 g.....	1,74	1,58	1,75	1,86
proszek do prania – za 0,4 kg.....	.	4,34	4,34	4,25
benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,04	4,29	4,39	4,18
bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	1,75	1,83	1,99	2,07
bilet normalny do kina	12,92	14,31	14,50	14,71
gazeta – dziennik lokalny	1,34	1,39	1,47	1,57
opłata za zimną wodę – za m ³	2,01	2,11	2,21	2,37
opłata za ciepłą wodę – za m ³	14,22	14,23	13,87	15,28
opłata za energię elektryczną – za KWh .	0,42	0,45	0,51	0,55
opłata za centralne ogrzewanie – za m ² p.u.	2,56	2,72	2,73	2,94
przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	11,47	11,34	12,17	12,07
wizyta u lekarza specjalisty II stopnia	46,72	50,67	52,58	60,00

2010	2011	2012	SPECIFICATION
DÓBR KONSUMPCYJNYCH (cd.)			
CONSUMER GOODS AND SERVICES (cont.)			
11,13	11,19	11,27	<i>cheese – per 1 kg:</i>
16,84	18,67	19,33	<i>semi-fat cottage cheese</i>
0,47	0,47	0,64	<i>ripening „Gouda” cheese</i>
3,99	4,36	4,36	<i>hen eggs, fresh for unit</i>
5,52	6,43	6,71	<i>fresh butter, fat content 82,5%</i>
2,40	3,25	3,05	<i>rape-oil, domestic production</i>
1,36	1,30	0,83	<i>apples – per kg</i>
1,92	2,15	2,11	<i>potatoes – per kg</i>
2,60	4,04	3,91	<i>carrot – per kg</i>
5,95	6,42	7,39	<i>white sugar, crystallized – per kg</i>
20,67	20,60	21,14	<i>natural coffee „Tchibo family”, ground</i>
2,85	2,95	2,99	<i>vodka pure „Polonaise – Polish Vodka”</i>
9,26	9,94	11,09	<i>40% c – per 0,5 l:</i>
2,00	2,03	2,12	<i>beer, full light, 12,5% of extract, bottled</i>
4,52	4,61	4,72	<i>– 0,5 l</i>
4,61	5,13	5,72	Retail prices of selected non-foodstuffs
2,09	2,18	2,45	and services
15,00	14,46	15,05	<i>cigarettes “Mars” – per 20 pcs</i>
1,64	1,69	1,74	<i>soap – per 100 g</i>
2,57	2,76	2,89	<i>washing powder – per 0,4 kg</i>
16,88	16,83	17,86	<i>unleaded 95 octane motor petrol – per l</i>
0,59	0,63	0,69	<i>regular ticket for travelling by intra-urban bus</i>
3,10	3,11	3,21	<i>regular cinema ticket</i>
12,42	12,68	13,18	<i>local daily newspaper</i>
68,92	74,29	80,88	<i>charge for cold water – per 1 m³</i>
			<i>charge for hot water – per 1 m³</i>
			<i>charge for electricity – per kW-h</i>
			<i>charge for heating of dwellings per m² of usable floor space</i>
			<i>taxi daily fare – for 5 km distance</i>
			<i>consultation of a specialist doctor</i>

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)*MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
CENY I SPRZEDAŻ PRICES AND SALE OF				
Sprzedż dóbr konsumpcyjnych				
Sprzedż detaliczna towarów ogółem				
w mln zł	11 313,1	12 318,9	14 428,1	11 723,2
na 1 mieszkańca w zł.....	7 920	8 635	10 115	8 211
Sklepy ogółem (stan w dniu 31 XII).....	12 417	14 351	15 553	15 087
Powierzchnia sprzedażowa sklepów w m ² (stan w dniu 31 XII)	1 077 732	1 086 343	1 235 947	1 214 334
w tym na 1 mieszkańca	0,75	0,76	0,87	0,85
Placówki gastronomiczne ^a (stan w dniu 31 XII)	417	455	472	415
Sprzedż z działalności gastronomicznej ^a w tys. zł	197 699	326 224	313 128	263 850
na 1 mieszkańca w zł.....	138	229	220	185
WARUNKI DWELLING				
Zasoby mieszkaniowe (stan w dniu 31 XII):				
mieszkania	457 870	467 179	473 910	478 680
w tym w miastach	294 990	302 154	306 933	310 084
izby.....	1 693 450	1 728 872	1 755 372	1 775 015
w tym w miastach	1 062 243	1 087 188	1 103 718	1 114 660
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	29 712,8	30 497,6	31 107,8	31 563,5
w tym w miastach	17 637,1	18 137,1	18 488,5	18 724,2
Przeciętna liczba:				
mieszkań na 1 000 ludności	320,5	327,6	332,1	335,4
miasta	343,9	353,3	359,0	363,0
wieś	285,4	289,0	291,9	294,3
osób na 1 mieszkanie	3,12	3,05	3,01	2,98
miasta	2,91	2,83	2,79	2,76
wieś	3,50	3,46	3,43	3,40
osób na 1 izbę	0,84	0,82	0,81	0,80
miasta	0,81	0,79	0,77	0,77
wieś	0,91	0,89	0,88	0,87
izb w mieszkaniu	3,70	3,70	3,70	3,71
miasta	3,60	3,60	3,60	3,59
wieś	3,87	3,89	3,90	3,92

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
DÓBR KONSUMPCYJNYCH (dok.)			
CONSUMER GOODS AND SERVICES (cont.)			
			Sale of consumer goods and services
11 566,6	12 994,1	13 717,3	Retail sales in mln zł
7 954	8 943	9 448	per capita in zł
12 814	12 694	13 704	Shops (as of 31 XII)
1 242 163	1 192 987	1 279 027	Sales area in m ² (as of 31 XII)
0,85	0,82	0,88	of which per capita
444	396	413	Catering establishments ^a (as of 31 XII)
274 419	252 504	273 567	Revenues from catering activity ^a in thous.
189	174	188	per capita in zł
MIESZKANIOWE			
CONDITIONS			
			Dwelling stocks (as of 31 XII)
483 217	487 276	492 489	dwellings
312 949	315 811	319 195	of which in urban areas
1 793 829	1 835 728	1 856 577	rooms
1 124 557	1 143 429	1 154 515	of which in urban areas
32 003,1	32 732,0	33 223,1	Usable floor space of dwellings in m ²
18 940,3	19 192,0	19 433,3	of which in cities
			Average number of:
332,4	335,5	339,5	dwellings per 1 000 population
361,9	366,2	371,1	urban areas
298,3	290,5	293,5	rural areas
3,01	2,98	2,95	person per 1 dwelling
2,76	2,73	2,70	urban areas
3,46	3,44	3,41	rural areas
0,81	0,79	0,78	person per room
0,77	0,75	0,75	urban areas
0,88	0,85	0,84	rural areas
3,71	3,77	3,77	rooms per dwelling
3,59	3,62	3,62	urban areas
3,93	4,04	4,05	rural areas

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)*MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
				WARUNKI DWELLING
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :				
1 mieszkania	64,9	65,3	65,6	65,9
miasta	59,8	60,0	60,2	60,4
wieś	74,1	74,9	75,6	76,2
na 1 osobę	20,8	21,4	21,8	22,1
miasta	20,6	21,2	21,6	21,9
wieś	21,2	21,6	22,1	22,4
Odsetek mieszkań zamieszkałych wyposażonych w:				
wodociąg				
miasta	99,8	99,8	99,8	99,8
wieś	90,2	90,4	90,5	90,6
ustęp				
miasta	97,6	97,7	97,7	97,7
wieś	74,6	74,9	75,2	75,5
łazienkę				
miasta	94,7	94,8	94,9	95,0
wieś	75,4	75,8	76,1	76,3
gaz z sieci				
miasta	73,8	72,8	72,1	71,8
wieś	2,5	2,6	2,8	3,0
centralne ogrzewanie				
miasta	87,9	88,2	88,4	88,6
wieś	60,4	61,0	61,4	61,8
Mieszkania oddane do użytkowania				
Liczba mieszkań ogółem	4 451	5 833	6 833	4 853
według form budownictwa:				
komunalne	317	71	174	210
spółdzielcze	461	781	796	564
indywidualne	2 797	2 635	3 419	2 494
przeznaczone na sprzedaż lub wynajem społeczne czynszowe	657	2 054	2 165	1 273
zakładowe	184	175	134	212
zakładowe	35	117	145	100
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludności	3,1	4,1	4,8	3,4
miasta	3,8	5,2	5,7	3,7
wieś	2,1	2,4	3,5	2,9
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 zawartych małżeństw	570	612	683	515
miasta	704	801	847	567
wieś	373	344	463	436
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	93,8	84,1	90,4	95,1
miasta	78,4	69,5	73,2	74,6
wieś	136,2	132,2	132,3	134,8

2010	2011	2012	SPECIFICATION
MIESZKANIOWE (dok.)			
CONDITIONS (cont.)			
66,2	67,2	67,5	<i>Average usable floor space in m²:</i>
60,5	60,8	60,9	<i>per dwelling</i>
76,7	79,0	79,6	<i>urban areas</i>
22,0	22,5	22,9	<i>rural areas</i>
21,9	22,3	22,6	<i>per capita</i>
22,2	22,9	23,4	<i>urban areas</i>
			<i>rural areas</i>
			<i>Share of inhabited dwellings furnished with:</i>
			<i>water-line</i>
99,8	99,8	99,8	<i>urban areas</i>
91,4	91,5	91,6	<i>rural areas</i>
			<i>lavatory</i>
99,0	99,0	99,0	<i>urban areas</i>
85,1	85,2	85,4	<i>rural areas</i>
			<i>bathroom</i>
97,1	97,1	97,1	<i>urban areas</i>
81,0	81,2	81,4	<i>rural areas</i>
			<i>gas from gas-line system</i>
71,7	71,4	71,0	<i>urban areas</i>
3,4	3,6	3,6	<i>rural areas</i>
			<i>central heating</i>
89,7	89,8	89,8	<i>urban areas</i>
67,8	68,1	68,4	<i>rural areas</i>
			Dwellings completed
4 757	4 570	5 496	<i>Total number of rooms</i>
			<i>by construction form:</i>
155	98	36	<i>municipal</i>
158	223	170	<i>co-operative</i>
2 527	2 510	2 919	<i>private</i>
1 801	1 656	2 167	<i>for sale or rent</i>
24	27	36	<i>public building society</i>
92	56	168	<i>company</i>
			<i>Dwellings completed per 1 000 population</i>
3,3	3,1	3,8	<i>urban areas</i>
3,5	3,3	4,1	<i>rural areas</i>
3,0	3,0	3,3	<i>rural areas</i>
			<i>Dwellings completed per 1 000 marriages</i>
568	598	731	<i>contracted</i>
609	617	801	<i>urban areas</i>
510	570	632	<i>rural areas</i>
			<i>Average usable floor space per completed dwelling in m²</i>
96,2	101,8	95,9	<i>urban areas</i>
75,1	77,6	72,8	<i>urban areas</i>
132,2	140,4	137,1	<i>rural areas</i>

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
STAN I WYKORZYSTANIE CONDITION AND USAGE				
Infrastruktura mieszkaniowa (stan w dniu 31 XII)				
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych ^a (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kW·h	561,3	696,1	713,8	720,4
miasta	544,0	662,2	680,4	686,8
wieś	587,2	747,0	763,7	770,6
Sieć rozdzielcza wodociągowa w km	12 130,2	12 893,3	13 257,9	13 508,7
miasta	2 004,6	1 987,7	2 079,8	2 130,9
wieś	10 125,6	10 905,6	11 178,1	11 377,8
na 100 km ² powierzchni ogólnej.....	50,1	53,3	54,8	55,9
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm ³	44,4	44,1	44,6	44,2
miasta	30,8	29,8	30,0	29,7
wieś	13,6	14,3	14,6	14,5
na 1 mieszkańca w m ³	31,1	30,9	31,3	30,9
miasta	35,9	34,8	35,1	34,8
wieś	23,9	25,0	25,6	25,3
Sieć rozdzielcza kanalizacyjna ^b w km	4 017,9	4 229,3	4 472,1	4 540,0
miasta	1 976,8	1 895,1	1 989,4	2 024,6
wieś	2 041,1	2 334,2	2 482,7	2 515,4
na 100 km ² powierzchni ogólnej.....	16,6	17,5	18,5	18,8
Sieć gazowa w km	2 406,1	2 534,3	2 604,0	2 564,8
miasta	1 619,6	1 510,2	1 532,6	1 334,3
wieś	786,5	1 024,1	1 071,4	1 230,4
na 100 km ² powierzchni ogólnej.....	9,9	10,5	10,8	10,6
Zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych ^c (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w m ³	67,0	63,1	60,9	60,6
miasta	105,9	98,6	95,0	95,0
wieś	8,6	9,9	10,0	9,2
Odsetek ludności korzystającej ^d z sieci:				
wodociągowej	87,9	88,3	88,5	88,7
kanalizacyjnej.....	64,4	65,0	65,4	65,7
gazowej.....	44,8	44,2	43,9	44,0
Sieć ciepła przesyłowa w km.....	502,9	514,7	521,3	526,4
miasta	449,6	466,6	464,2	485,4
wieś	53,3	48,1	57,1	41,0
na 100 km ² powierzchni ogólnej.....	2,1	2,1	2,2	2,2

a Od 2005 r. dane obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód własny ogółem, bez wyodrębniania jej w tych miastach i wsiach, w których ta sieć istniała. d Dane szacunkowe.

a 2005 including households, in which the main source of maintenance is income from the use of a private farm in which network existed. d Estimated data.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ OF TECHNICAL INFRASTRUCTURE			
			Infrastructure of dwellings (as of 31 XII)
			<i>Consumption of electricity in households^a (during the year) per capita in KW h</i>
722,2	690,5	696,9	
686,3	654,4	650,7	<i>urban areas</i>
775,1	743,3	764,2	<i>rural areas</i>
13 951,7	14 473,0	15 009,5	<i>Distribution network in km</i>
2 153,5	2 207,6	2 276,3	<i>urban areas</i>
11 798,2	12 265,4	12 733,2	<i>rural areas</i>
57,7	59,9	62,1	<i>per 100 km² of total area</i>
			<i>Consumption of water from waterline system in households (during the year) in hm³</i>
44,8	44,5	44,1	
29,6	29,0	28,6	<i>urban areas</i>
15,3	15,5	15,5	<i>rural areas</i>
30,8	30,6	30,4	<i>per capita in m³</i>
34,2	33,6	33,2	<i>urban areas</i>
25,9	26,2	26,3	<i>rural areas</i>
4 794,6	5 358,3	5 882,7	<i>Sewerage system^b in km</i>
2 085,1	2 171,6	2 210,3	<i>urban areas</i>
2 709,5	3 186,7	3 672,4	<i>rural areas</i>
19,8	22,2	24,3	<i>per 100 km² of total area</i>
2 609,8	2 688,9	2 734,2	<i>Gas-line system in km</i>
1 359,0	1 396,5	1 404,8	<i>urban areas</i>
1 250,8	1 292,5	1 329,4	<i>rural areas</i>
10,8	11,1	11,3	<i>per 100 km² of total area</i>
			<i>Consumption of gas from gas-line system in households^c (during the year) per capita in m³</i>
63,2	59,8	60,9	
99,2	93,5	94,9	<i>urban areas</i>
10,4	10,3	11,2	<i>rural areas</i>
			<i>Share of population using^d:</i>
88,9	89,1	89,3	<i>water-line system</i>
65,8	66,8	67,7	<i>sewerage system</i>
43,5	43,3	43,1	<i>gas-line system</i>
568,8	556,1	575,7	<i>Heating network in km</i>
530,9	508,5	529,8	<i>urban areas</i>
37,9	47,6	45,9	<i>rural areas</i>
2,4	2,3	2,4	<i>per 100 km² of total area</i>

z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. b łącznie z kolektorami. c Do przeliczeń przyjęto lu-
agriculture. b Including collectors. c Population total excluding its separation in those urban areas and rural areas

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)*MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
STAN I WYKORZYSTANIE CONDITION AND USAGE				
Infrastruktura transportu (stan w dniu 31 XII)				
Linie kolejowe eksploatowane				
normalnotorowe w km.....	1 209	1 209	1 209	1 207
na 100 km ² powierzchni ogólnej.....	5,0	5,0	5,0	5,0
w tym zelektryfikowane.....	490	492	492	492
na 100 km ² powierzchni ogólnej.....	2,0	2,0	2,0	2,0
Drogi publiczne o twardej nawierzchni				
w tys. km	12,4	12,3	12,4	12,4
w tym ulepszonej	11,5	11,5	11,5	11,6
na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	51,1	51,0	51,0	51,4
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane ^a ogółem	528 496	646 794	714 072	748 302
w tym:				
samochody osobowe	376 218	474 314	528 346	551 880
na 1 000 ludności	263,3	332,6	370,2	386,0
autobusy	2 809	3 205	3 360	3 417
motocykle	34 980	37 638	40 935	42 981
Tabor komunikacji miejskiej ^b :				
autobusy	296	326	311	323
tramwaje	38	44	40	35
Przewozy pasażerów komunikacją miejską (w ciągu roku) w mln osób	68	71	71	67
Łączność (stan w dniu 31 XII)				
Placówki pocztowe ^c	391	406	411	414
miasta	143	147	151	149
wieś.....	248	259	260	265
Abonenci telefonii przewodowej ^d (standardowe łącza główne) w tys.	362,7	294,5	249,8	236,8
miasta	287,8	229,6	195,8	188,5
wieś.....	74,9	64,9	54,0	48,3
na 1 000 ludności.....	287,1	236,6	202,3	191,2
Abonenci telewizyjni na 1 000 ludności.....	226,4	198,8	178,7	167,9
miasta	253,4	226,8	206,5	189,5
wieś.....	185,8	156,8	137,2	135,8
Abonenci telewizji kablowej na 1 000 ludności	96,2	111,2	124,4	125,3

a Patrz Uwagi metodyczne str. 13. b Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których czynnych sieci publicznej.

a See Methodical notes page 13. b Data concern urban transport enterprises and companies, employing more

2010	2011	2012	SPECIFICATION
INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ (dok.)			
OF TECHNICAL INFRASTRUCTURE (cont.)			
			Infrastructure of transport (as of 31 XII)
			<i>Railway lines operated – standard gauge in km</i>
1 215	1 238	1 238	
5,0	5,1	5,1	<i>per 100 km² of total area</i>
492	492	497	<i>of which electrified</i>
2,0	2,0	2,1	<i>per 100 km² of total area</i>
			<i>Hard surface public roads in thous. km</i>
12,6	12,9	12,9	
11,7	12,0	12,1	<i>of which improved</i>
52,3	53,3	53,3	<i>per 100 km² of total area</i>
782 601	818 918	841 980	<i>Registered road vehicles and tractors^a</i>
			<i>of which:</i>
578 306	607 807	628 900	<i>passenger cars</i>
397,8	418,4	433,5	<i>per 1 000 population</i>
3 526	3 687	3 699	<i>buses</i>
44 140	45 915	46 960	<i>motorcycles</i>
			<i>Bus fleet^b:</i>
313	324	305	<i>buses</i>
40	40	33	<i>trams</i>
			<i>Transport of passengers (during the year)</i>
74	63	60	<i>in mln persons</i>
			Communications (as of 31 XII)
424	440	443	<i>Post offices^c</i>
151	153	150	<i>urban areas</i>
273	287	293	<i>rural areas</i>
			<i>Fixed line telephone subscribers^d (standard main line) in thous.</i>
216,4	187,2	158,5	
171,4	145,0	134,1	<i>urban areas</i>
45,0	42,1	24,3	<i>rural areas</i>
171,8	149,2	128,1	<i>per 1 000 population</i>
171,3	169,9	170,9	<i>Television subscribers per 1 000 population</i>
198,6	197,5	198,9	<i>urban areas</i>
131,3	129,5	129,9	<i>rural areas</i>
			<i>Cable television subscribers per 1 000 population</i>
129,7	131,1	127,1	

liczba pracujących przekracza 9 osób. c Dane dotyczą poczty publicznej. d Dane dotyczą operatorów telekomunikacji publicznej.

than 9 persons. c Data concerns the public post office. d Data concern operators of public system.

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
EDUKACJA				
EDUCA				
Wychowanie przedszkolne (stan na początek roku szkolnego)				
Placówki przedszkolne	654	636	690	658
miasta	244	248	258	276
wieś.....	410	388	381	382
Przedszkola	231	228	236	247
miasta	170	171	177	183
wieś.....	61	57	59	64
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	423	408	403	390
miasta	74	77	81	84
wieś.....	349	331	322	306
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	x	44	3
Punkty przedszkolne	x	x	7	18
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	29 710	30 831	33 165	34 305
miasta	21 678	23 063	24 356	25 532
wieś.....	8 032	7 768	8 809	8 773
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3–6 lat – ogółem	483	512	559	577
miasta	653	706	753	779
wieś.....	285	281	325	331
Szkolnictwo ^a (stan na początek roku szkolnego)				
Szkoły:				
podstawowe	537	522	516	515
gimnazjalne	234	235	240	246
zasadnicze zawodowe	62	65	67	64
technika ^b	121	121	110	104
licea ogólnokształcące ^b	119	92	89	87
licea profilowane	72	55	42	25
szkoły artystyczne	5	7	3	3
policealne ^c	149	132	132	124
dla dorosłych	192	166	173	167
wyższe ^{de}	14	16	17	16
Uczniowie i studenci szkół:				
podstawowe	105 503	95 366	91 440	88 623
gimnazjalne	64 767	58 677	55 220	52 796
zasadniczych zawodowych	9 317	9 985	10 226	9 939

a Bez szkół specjalnych. b Łącznie z uzupełniającymi. c Łącznie z dorosłymi. d Stan w dniu 31 XI. e Łącznie z filiami, a Excluding special schools. b Including supplementary. c Including adults. d As of 31 XI. e Including branch sections,

2010	2011	2012	SPECIFICATION
I WYCHOWANIE			
TION			
			Pre-primary education (as of the beginning of the year)
692	725	736	<i>Pre-primary establishments</i>
293	314	328	<i>urban areas</i>
399	411	408	<i>rural areas</i>
262	283	295	<i>Nursery schools</i>
195	210	222	<i>urban areas</i>
67	73	73	<i>rural areas</i>
395	399	388	<i>Pre-primary sections in primary schools</i>
83	92	94	<i>urban areas</i>
312	307	294	<i>rural areas</i>
11	14	14	<i>Pre-primary education groups</i>
24	29	39	<i>Pre-primary points</i>
			<i>Children attending pre-primary education establishments</i>
36 849	41 056	42 136	
26 747	29 040	30 471	<i>urban areas</i>
10 102	12 016	11 665	<i>rural areas</i>
			<i>Children attending pre-primary education establishments per 1 000 children aged 3–6</i>
594	637	631	<i>urban areas</i>
786	812	816	<i>rural areas</i>
363	421	398	<i>rural areas</i>
			Education^a (as of the beginning of the year)
			<i>Schools:</i>
513	505	496	<i>primary</i>
248	249	250	<i>lower secondary</i>
60	56	55	<i>basic vocational</i>
101	102	94	<i>technical^b</i>
89	92	91	<i>general secondary^b</i>
17	13	8	<i>specialized secondary</i>
3	3	3	<i>Art</i>
114	115	106	<i>tertiary^c</i>
163	165	183	<i>for adults</i>
20	19	17	<i>higher^{de}</i>
			<i>Pupils and students</i>
86 117	84 995	83 633	<i>primary</i>
50 056	47 463	45 158	<i>lower secondary</i>
9 308	8 631	8 061	<i>basic vocational</i>

ośrodkami zamiejscowymi i punktami konsultacyjnymi; od 2012 r. łącznie z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie.
faculties and consultation centres in another location, without Police Academy in Szczytno.

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
EDUKACJA				
EDUCA				
technika ^a	21 264	22 896	22 926	22 650
licea ogólnokształcące ^a	54 863	51 205	49 420	47 722
licea profilowane	9 154	4 711	2 860	1 680
szkoły artystyczne	552	534	349	368
policealnych ^b	12 476	11 321	13 404	11 425
dla dorosłych	12 346	11 984	12 343	12 656
studenci szkół wyższych ^{cd}	61 443	58 682	54 529	52 420
Absolwenci szkół:				
podstawowe	19 418	17 112	16 396	15 604
gimnazjalne	20 779	19 014	18 097	17 025
zasadniczych zawodowych	2 962	2 652	2 996	3 318
technika ^a	3 580	4 608	4 555	4 506
licea ogólnokształcące ^a	8 584	8 279	7 940	7 803
licea profilowane	3 028	1 929	1 222	689
szkoły artystyczne	62	60	58	58
policealnych ^b	4 253	3 240	3 129	3 100
dla dorosłych	4 106	2 472	2 850	2 949
wyższych ^{cd}	12 473	15 676	15 535	14 397
Liczba uczniów na 1 oddział ogółem				
w szkołach podstawowych ^e	20	19	19	19
w szkołach gimnazjalnych ^e	25	24	24	23
Współczynnik skolarzacji brutto^f:				
szkoły podstawowe (7–12 lat)	100,4	98,8	98,3	98,6
gimnazja (13–15 lat)	102,1	102,7	102,0	102,0
zasadnicze zawodowe (16–18 lat)	15,0	16,4	17,0	17,4
licea ogólnokształcące ^a (16–18 lat)	50,3	52,1	53,1	54,6
zawodowe i ogólnozawodowe ^g (16–18 lat)	48,0	41,8	40,5	41,8
policealne (19–21 lat)	15,0	15,6	19,0	16,5
Studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności:				
ogółem	430	411	382	367
w wieku 19–24 lata	3872	3 785	3 644	3 630
Komputery przeznaczone do użytku uczniów w szkołach^h (stan na początek roku szkolnego):				
podstawowych	5 037	7 642	8 267	8 165
gimnazjach	2 628	3 498	4 131	4 086
zasadniczych zawodowych	377	664	737	679
liceach ogólnokształcących ^a	1 700	2 598	2 399	2 460
technikach ⁱ	1 428	3 657	3 718	3 673
liceach profilowanych	689	636	446	361
policealnych ^b	1 058	1 469	1 683	1 778

a łącznie z uzupełniającymi. b łącznie z dorosłymi. c Stan w dniu 31 XI. d łącznie z filiami, ośrodkami zamiejscowymi, f Relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie filowane oraz szkoły artystyczne. h W szkołach dla dzieci i młodzieży; bez szkół specjalnych. i łącznie z technikami a Including supplementary. b Including adults. c As of 31 XI. d Including branch sections, faculties and consultation of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group)plementary technical secondary, specialized secondary schools and Art schools. h Schools for children and youth;

2010	2011	2012	SPECIFICATION
I WYCHOWANIE (cd.)			
TION (cont.)			
22 252	21 523	20 950	<i>technical^a</i>
46 228	44 484	41 899	<i>general secondary^a</i>
1 111	852	488	<i>specialized secondary</i>
369	377	345	<i>Art</i>
11 893	11 921	11 901	<i>tertiary^b</i>
13 526	12 995	12 478	<i>for adults</i>
49 982	46 654	44 572	<i>higher^{cd}</i>
<i>Graduates:</i>			
14 743	14 224	.	<i>primary</i>
16 116	15 380	.	<i>lower secondary</i>
3 029	2 891	.	<i>basic vocational</i>
5 075	4 895	.	<i>technical^a</i>
7 481	7 489	.	<i>general secondary^a</i>
434	243	.	<i>specialized secondary</i>
52	73	.	<i>Art</i>
3 580	3 628	.	<i>tertiary^b</i>
3 538	3 303	.	<i>for adults</i>
14 551	14 138	.	<i>higher^{cd}</i>
<i>Number of pupils per 1 section</i>			
18	19	19	<i>in primary schools^e</i>
23	23	23	<i>in lower secondary schools^e</i>
<i>Gross enrolment rate^a:</i>			
97,1	97,8	97,4	<i>primary schools (aged 7–12)</i>
100,4	99,8	99,5	<i>lower secondary schools (aged 13–15)</i>
17,2	16,9	16,3	<i>basic vocational (aged 16–18)</i>
56,7	57,2	56,9	<i>general secondary^b</i>
42,5	42,7	42,6	<i>basic vocational^c (aged 16–18)</i>
18,1	18,6	19,1	<i>tertiary (aged 19–21)</i>
<i>Students of higher education institutions</i>			
<i>per 10 thous. population</i>			
344	321	307	<i>total</i>
3 698	3 540	3 466	<i>aged 19–24</i>
Computers used by pupils and youth in schools^h (as of beginning of the school year)			
8 557	8 759	9 108	<i>primary schools</i>
4 154	4 191	4 186	<i>lower secondary schools</i>
834	809	754	<i>basic vocational schools</i>
2 453	2 391	2 502	<i>general secondary^a schools</i>
3 754	4 129	4 226	<i>technicalⁱ</i>
306	180	139	<i>specialized secondary schools</i>
1 813	1 743	1 820	<i>tertiary^b schools</i>

punktami konsultacyjnymi; od 2012 r. łącznie z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie. e Bez szkół specjalnych, określonej jako odpowiadająca danemu poziomowi nauczania. g Technika i technika uzupełniające, licea uzupełniającymi i szkołami artystycznymi.

centres in another location, including Police Academy in Szczytno. e Excluding special schools. f Relation of the number to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level. g Technical, sup-excluding special schools. i Including supplementary technical secondary and Art schools.

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
EDUKACJA				
EDUCA				
Komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu w szkołach^a:				
podstawowych	3 612	6 357	7 255	7 262
gimnazjach	2 418	3 306	3 948	3 943
zasadniczych zawodowych	367	655	725	663
liceach ogólnokształcących ^b	1 645	2 543	2 316	2 405
technikach ^c	1 230	2 446	3 537	3 488
liceach profilowanych	611	623	437	358
policealnych ^d	970	1 453	1 643	1 714
Nauka języków obcych^e (stan w dniu 31 XII)				
Uczący się języków obcych w % ogółu uczniów w szkołach (nauczanie obowiązkowe)				
podstawowych				
angielski	46,3	65,0	80,8	86,5
niemiecki	16,2	13,1	13,3	11,7
rosyjski	2,7	2,0	1,5	1,1
gimnazjach				
angielski	71,0	74,8	76,3	81,9
niemiecki	27,7	25,6	26,9	38,9
rosyjski	3,9	2,0	1,8	4,6
Internaty^f i akademiki				
Liczba internatów (stan w dniu 30 IX):				
w szkołach ogólnokształcących	3	9	9	6
w szkołach zawodowych ^g	50	37	33	38
Uczniowie korzystający z internatów:				
w szkołach ogólnokształcących	304	653	680	397
w szkołach zawodowych	4 336	3 280	3 111	3 081
Liczba akademików ^h (stan w dniu 31 XII)	19	19	19	19
Studenci korzystający ^{hi} z akademików	4 449	4 539	4 541	4 183
Studenci otrzymujący stypendia ⁱ (stan w dniu 30 XI)	20 667	18 036	16 189	15 255
OCHRONA ZDROWIA				
HEALTH CARE				
Stacjonarna opieka zdrowotna (stan w dniu 31 XII)				
Szpitala ogólne ^k	38	34	35	37
Łóżka ^l w szpitalach ogółem	6 034	5 873	6 153	6 056

a W szkołach dla dzieci i młodzieży, bez szkół specjalnych. b Łącznie z uzupełniającymi. c Łącznie z technikami sami. g Łącznie ze szkołami policealnymi i zakładami kształcenia nauczycieli. h Łącznie z Wyższą Szkołą Policji ze szpitalami MON i MSW. i Od 2008 r. łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków.

a Schools for children and youth; excluding special schools. b Including supplementary. c Including supplementary ding post secondary schools and teachers' training colleges. h Including Police Academy in Szczytno. i Including of National Defence, the Ministry of Interior. l Since 2008 including beds and incubators for newborns.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
I WYCHOWANIE (dok.)			
TION (cont.)			
7 721	8 010	8 501	Computers used by pupils and youth with access to the Internet in schools ^a:
3 998	4 043	4 079	primary schools
818	802	754	lower secondary schools
2 429	2 363	2 467	basic vocational schools
3 613	4 004	4 162	general secondary ^b schools
303	180	100	technical ^c
1 792	1 722	1 799	specialized secondary schools
			tertiary ^d schools
			Education of foreign languages ^e (as of 31 XII)
			<i>Pupils and students studying foreign languages in % of all school students (obligatory education)</i>
			primary schools
89,3	91,6	92,1	english
9,6	8,5	7,6	german
0,6	0,2	0,1	russian
			lower secondary schools
87,8	93,3	93,4	english
57,4	71,8	72,8	german
6,6	8,2	8,4	russian
			Boarding-schools ^f and dormitories
			<i>Number of boarding-schools (as of 31 XII):</i>
8	10	8	in general secondary schools
25	35	35	in lower secondary schools ^g
			<i>Pupils residing at boarding houses</i>
635	616	522	in general secondary schools
2 989	3 282	3 344	in lower secondary schools
19	16	16	<i>Number of dormitories ^h (as of 31 XII)</i>
4 218	3 777	3 529	Students residing ^{h i} at students houses
			Students receiving scholarships ^j (as of 31 XII)
15 497	12 435	11 567	
I OPIEKA SPOŁECZNA AND SOCIAL WELFARE			
			In-patient health care (as of 31 XII)
37	39	43	General hospitals ^k
5 985	6 282	6 700	Beds ^l in general hospitals

uzupełniającymi I szkołami artystycznymi. d łącznie z dorosłymi. e łącznie ze szkołami specjalnymi. f łącznie z bur-
w Szczytnie. i łącznie z cudzoziemcami. j Studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. k Od 2012 r. łącznie

technical secondary and Art schools. d Including adults. e Including special schools. f Including dormitories. g In-
foreigners. j Students of full-time programme and part-time programme. k Since 2010 including hospitals of the Ministry

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
OCHRONA ZDROWIA				
HEALTH CARE				
Liczba ludności na 1 łóżko w szpitalach				
ogólnych ^a	237	243	232	236
Leczeni ^{bc}	261 195	258 514	263 551	249 707
Leczeni na 1 łóżko	43,3	44,0	42,8	41,2
Ambulatoryjna opieka zdrowotna				
(stan w dniu 31 XII)				
Zakłady opieki zdrowotnej ^d	427	470	550	689
Praktyki lekarskie	465	440	461	415
Liczba ludności na 1 ambulatoryjną				
placówkę opieki zdrowotnej	1 602	1 567	1 412	1 293
Porady udzielone ogółem ^{ce}	9 345 158	9 540 503	9 787 229	10 277 441
przez lekarzy	8 206 800	8 432 839	8 641 885	8 977 797
przez lekarzy dentyistów	1 138 358	1 107 664	1 145 344	1 299 644
Porady udzielone ^{ce} na 1 mieszkańca	6,5	6,7	6,9	7,2
lekarskie	5,7	5,9	6,1	6,3
stomatologiczne	0,8	0,8	0,8	0,9
Pomoc doraźna i ratownictwo medyczne				
(stan w dniu 31 XII)				
Zespoły ratownictwa wyjazdowego				
medycznego	x	x	63	75
podstawowe	x	x	31	43
specjalistyczne	x	x	22	26
Lotnicze pogotowie ratunkowe	1	1	1	1
Szpitalne oddziały ratunkowe	6	6	6	7
Izby przyjęć	13	15	11	12
Liczba wyjazdów na miejsce zdarzenia ^c	106 311	100 658	97 391	104 800
Osoby, którym udzielono świadczenia				
zdrowotnego w miejscu zdarzenia	108 702	103 229	99 179	107 493
w tym dzieci i młodzież w wieku 0–18				
lat	9 756	8 065	7 751	9 925
Stacjonarna opieka zdrowotna pozostała				
(stan w dniu 31 XII)				
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^f	2	9	12	11
łóżka	83	337	350	332
leczeni ^c	529	1 413	1 351	1 278
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	7	7	7	7
łóżka	263	223	216	181
leczeni ^c	1 048	740	761	668
Hospicja	2	1	3	2
łóżka	41	41	52	42
leczeni ^c	655	594	623	495

a Od 2008 r. łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. b Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. c W ciągu jęć szpitali ogólnych. f Od 2006 łącznie z zakładami typu psychiatrycznego.

a Since 2008 including beds and incubators for newborns. b Excluding inter-ward patient transfers. c During the year. rooms in general hospitals. f Since 2006 including psychiatric facilities.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
I OPIEKA SPOŁECZNA (cd.)			
AND SOCIAL WELFARE (cont.)			
			<i>Number of population per 1 bed in general hospitals^a</i>
243	231	217	
255 464	266 328	292 430	<i>In-patients^{bc}</i>
42,7	42,4	43,6	<i>In-patients per 1 bed</i>
Out-patient health care (as of 31 XII)			
			<i>Health care institutions^a</i>
710	806	805	
420	416	395	<i>Medical practices</i>
			<i>Number of population per 1 out-patient health care institution</i>
1 287	1 189	1 209	
10 085 172	10 529 870	10 507 908	<i>Consultations provided^{ce}</i>
8 809 495	9 249 644	9 302 846	<i>medical</i>
1 275 677	1 280 226	1 205 062	<i>dental</i>
6,9	7,2	7,2	<i>Consultations^{ce} provided per capita</i>
6,1	6,4	6,4	<i>medical</i>
0,9	0,9	0,8	<i>dental</i>
Emergency medical services and first aid (as of 31 XII)			
			<i>Emergency medical services</i>
71	72	75	
45	46	49	<i>basic</i>
26	26	26	<i>specialists</i>
1	1	1	<i>Medical air rescue</i>
9	10	10	<i>Hospital emergency wards</i>
10	9	12	<i>Admission rooms</i>
108 031	105 610	110 688	<i>Number of departures to accident place^c</i>
110 728	109 039	113 676	<i>Persons who received health care benefits in the place of occurrence</i>
			<i>of which children and young people aged 0–18</i>
9 972	7 109	7 472	
Other in-patient health care (as of 31 XII)			
			<i>Chronic medical care homes^f</i>
11	12	13	
343	370	473	<i>beds</i>
1 212	1 237	1 332	<i>in-patients^c</i>
6	6	5	<i>Nursing homes</i>
194	201	204	<i>beds</i>
633	599	519	<i>in-patients^c</i>
2	3	3	<i>Hospice</i>
40	49	66	<i>beds</i>
498	700	678	<i>in-patients^c</i>

roku. d Od 2009 r. w liczbie ZOZ mogą znaleźć się przychodnie medycyny pracy. e Łącznie z poradami w izbach przy-

d In the number of ZOZ there are clinics of occupational medicine. e Including consultations provided in admission

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
OCHRONA ZDROWIA				
HEALTH CARE				
Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	343	351	355	353
Liczba ludności na 1 aptekę				
ogólnodostępną	4 165	4 063	4 020	4 043
w tym na wsi.....	15 854	17 302	15 462	17 357
Żłobki i oddziały żłobkowe ^a (stan w dniu 31 XII)	20	19	19	19
Dzieci przebywające w żłobkach i oddziałach żłobkowych ^a (stan w dniu 31 XII)	758	833	922	881
na 1 000 dzieci w wieku 0–2 lat	13	16	17	16
Opieka nad dziećmi i młodzieżą (stan w dniu 31 XII)				
Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży	39	39	35	37
wychowankowie	1 011	1 005	935	1 142
Rodziny zastępcze	1 942	2 010	2 042	2 058
Dzieci w rodzinach zastępczych	2 641	2 905	3 013	3 056
Pomoc społeczna (stan w dniu 31 XII)				
Domy i zakłady pomocy społecznej (bez filii)	43	58	59	63
miejsca ^b	3 953	4 317	4 243	4 434
mieszkańcy ^b	3 897	4 178	4 333	4 277
Osoby oczekujące na umieszczenie w placówkach opieki społecznej	221	482	557	565
Liczba miejsc w placówkach opieki społecznej na 10 tys. ludności	27,7	30,3	29,7	31,1
Świadczenia pomocy społecznej (w ciągu roku)				
Wartość udzielonych świadczeń pomocy społecznej ogółem w mln zł	150,7	186,5	201,3	214,2
pomoc pieniężna razem.....	114,1	140,0	150,8	161,5
w tym zasiłki:				
stałe	29,5	35,5	36,0	38,0
okresowe	34,7	35,5	45,2	49,6
celowe	20,0	34,3	33,8	35,9
pomoc niepieniężna razem.....	36,6	46,5	50,5	52,8
w tym:				
schronienie	0,2	0,8	1,1	1,3
pośitek.....	19,3	24,3	24,6	25,3
ubranie.....	0,3	0,4	0,4	0,4

a Od 2012 r. łącznie z klubami dziecięcymi. b łącznie z filiami.

a Since 2012 including children's clubs. b Including branches.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
I OPIEKA SPOŁECZNA (cd.)			
AND SOCIAL WELFARE (cont.)			
366	380	388	<i>Pharmacies (as of 31 XII)</i>
3 972	3 823	3 739	<i>Number of population per 1 pharmacy</i>
16 364	15 532	15 538	<i>of which rural areas</i>
18	17	30	<i>Nurseries and nursery wards^a (as of 31 XII)</i>
959	1 018	1 186	<i>Children staying in nurseries and nursery</i>
18	19	24	<i>wards^a (as of 31 XII)</i>
			<i>per 1 000 children up to age 0–2</i>
Care of children and youth (as of 31 XII)			
			<i>Round-the-clock care and education</i>
37	38	38	<i>centres for children and youth</i>
1 029	1 026	983	<i>residents</i>
2 021	2 061	2 025	<i>Foster families</i>
3 020	3 063	3 000	<i>Children in foster families</i>
Social welfare (as of 31 XII)			
			<i>Social welfare homes and facilities</i>
63	65	71	<i>(excluding subbranches)</i>
4 443	4 533	4 736	<i>places^b</i>
4 416	4 439	4 562	<i>residents^b</i>
553	538	545	<i>Persons awaiting a place in social welfare</i>
			<i>facilities</i>
30,6	31,2	32,6	<i>Places in social welfare facilities per 10</i>
			<i>thous. population</i>
Social assistance benefits (during the year)			
224,1	226,3	204,5	<i>Value of social welfare benefits granted</i>
169,6	171,5	148,8	<i>monetary assistance</i>
40,2	41,4	44,2	<i>of which benefits:</i>
49,2	51,3	59,7	<i>permanent</i>
42,1	40,7	44,4	<i>temporary</i>
54,6	54,8	55,6	<i>appropriated</i>
			<i>non-monetary assistance</i>
			<i>of which:</i>
1,3	1,5	1,5	<i>shelter</i>
25,1	25,1	26,7	<i>meals</i>
0,4	0,1	0,2	<i>clothing</i>

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
OCHRONA ZDROWIA				
HEALTH CARE				
Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności	1 062,3	1 013,8	920,1	926,5
pomoc pieniężna razem.....	910,5	833,6	726,6	769,6
w tym zasiłki:				
stałe	72,1	79,3	78,0	80,0
okresowe	308,6	262,9	212,1	236,4
celowe	497,4	455,3	400,8	412,9
pomoc niepieniężna razem.....	509,5	542,2	593,2	471,5
w tym:				
schronienie	2,2	2,3	2,9	3,0
posiłek.....	451,6	478,4	430,1	406,8
ubranie	15,2	13,0	11,8	15,7
SPORT				
SPORT				
Kultura (stan w dniu 31 XII)				
Biblioteki (łącznie z filiami)	348	333	320	319
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	2 898	3 087	3 150	3 150
Księgozbiór w woluminach	5 477 241	5 402 065	5 342 909	5 213 243
na 1 000 ludności	3 834	3 788	3 744	3 653
na 1 czytelnika	20,0	22,0	22,6	22,5
Czytelnicy ^a	274 301	245 777	236 185	231 736
na 1 000 ludności	192	172	166	162
Wypożyczenia ^a księgozbioru na 1 czytelnika	18,2	18,0	17,9	18,3
Liczba muzeów i oddziałów	23	23	23	25
Liczba ludności na 1 muzeum w tys.	62,1	62,0	62,0	57,1
Zwiedzający muzea ^a	435 954	468 328	513 534	469 287
w tym młodzież szkolna	149 903	141 448	137 527	132 876
Teatry i instytucje muzyczne.....	4	4	4	4
Liczba ludności na 1 teatr i instytucję muzyczną w tys.	357,2	356,5	356,8	356,8
Przedstawienia i koncerty ^a	2 015	2 061	2 122	2 179
Widzowie i słuchacze ^a na 1 000 ludności	201	197	208	201
Kina stałe	29	23	23	23
Liczba ludności na 1 kino w tys.	51,0	62,0	62,0	62,0
Seanse ^a na 1 kino	400,5	698,4	1 188,9	1 385,1
Widzowie ^a w kinach na 1 000 ludności	252	449	615	664
Pozostałe instytucje kultury (domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice) ^b	133	134	.	146

a W ciągu roku.

a During the year.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
I OPIEKA SPOŁECZNA (dok.)			
AND SOCIAL WELFARE (cont.)			
899,8	869,2	814,3	<i>Recipients of social assistance benefits per 10 thous. population</i>
772,8	750,2	732,4	<i>monetary assistance</i>
			<i>of which benefits:</i>
81,4	82,6	83,3	<i>permanent</i>
237,7	235,8	253,7	<i>temporary</i>
416,6	396,7	394,2	<i>appropriated</i>
440,1	411,8	410	<i>non-monetary assistance</i>
			<i>of which:</i>
3,6	7,1	7,4	<i>shelter</i>
379,2	354,3	358,9	<i>meals</i>
12,7	5,1	7,5	<i>clothing</i>
I WYPOCZYNEK			
AND REST			
316	315	305	Culture (as of 31 XII)
			<i>Libraries (with branches)</i>
3 304	3 450	3 600	<i>Number of population per library institution</i>
5 094 514	4 984 569	4 872 789	<i>Collection in vol.</i>
3 504	3 432	3 359	<i>per 1 000 population</i>
22,2	21,9	22,0	<i>per 1 borrower</i>
229 071	228 074	22 1254	<i>Borrowers^a</i>
158	157	152	<i>per 1 000 population</i>
18,4	18,7	19,5	<i>Loans per 1 borrower^a</i>
27	23	27	<i>Number of libraries and branches</i>
			<i>Number of population per 1 library in thous.</i>
53,8	63,2	53,7	<i>Visitors^a</i>
540 454	572 130	491 513	<i>of which primary and secondary school students</i>
131 856	106 245	110 248	<i>Theatres and music institutions</i>
5	5	5	<i>Number of population per theatre and music institution</i>
290,8	290,5	290,1	<i>Performances and concerts^a</i>
2 182	2 156	2 175	<i>Audience^a per 1 000 population</i>
202	196	215	<i>Fixed cinemas</i>
21	17	23	<i>Number of population per cinema in thous.</i>
69,2	85,4	63,1	<i>Screenings^a per cinema</i>
1 650,9	1 877,6	1 410,5	<i>Audience in cinemas^a per 1 000 population</i>
645	686	561	<i>Other culture institutions (cultural centres and establishment, clubs, community centres)^b</i>
.	151	149	

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
				SPORT
				SPORT
imprezy ^a	9 397	8 761	.	10 931
uczestnicy imprez ^a	1 562 368	1 524 410	.	1 414 910
Liczba ludności na 1 instytucję kultury (domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice) w tys.	10,7	10,6	x	9,8
Sport (stan w dniu 31 XII)				
Kluby sportowe	.	.	547	.
członkowie	.	.	35 798	.
ćwiczący ogółem	.	.	34 934	.
mężczyźni	.	.	25 043	.
kobiety	.	.	9 891	.
Trenerzy i instruktorzy sportowi i prowadzący zajęcia sportowe	.	.	1 127	.
Ćwiczący według dyscyplin:				
sporty zimowe	.	.	378	.
w tym narciarstwo klasyczne	.	.	81	.
sporty wodne	.	.	2 434	.
w tym:				
pływanie	.	.	931	.
żeglarstwo (łódzie regatowe)	.	.	730	.
sporty walki	.	.	2 790	.
w tym karate	.	.	781	.
gry zespołowe	.	.	22 305	.
w tym:				
piłka nożna (łącznie z halową i plażową)	.	.	13 331	.
piłka siatkowa (łącznie z plażową)	.	.	4 682	.
pozostałe	.	.	9 235	.
w tym lekkoatletyka	.	.	2 340	.
				BEZPIECZEŃSTWO
				PUBLIC
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (w ciągu roku)	50 234	44 876	39 364	38 841
w tym:				
przestępstwa o charakterze kryminalnym	33 692	27 183	25 257	25 482
w tym:				
zabójstwo	41	27	29	40
uszczerbek na zdrowiu	831	746	771	694
udział w bójce lub pobiciu	784	722	687	618
zgwałcenie	92	90	102	71

a W ciągu roku.

a During the year.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
I WYPOCZYNEK (dok.)			
AND REST (cont.)			
.	8 711	9 501	events ^a
.	1 497 205	1 795 286	event participants ^a
			Number of population per cultural institution (cultural centres and establishment, clubs, community centres)
x	9,6	9,7	
545	.	535	Sport (as of 31 XII)
34 771	.	29 865	Sport clubs
33 682	.	31 605	members
24 519	.	23 158	persons practising sports
9 163	.	8 447	males
			females
1 881	.	1 774	Coaches, instructors and other persons
			running sports classes
279	.	264	Persons practising sports by disciplines:
52	.	55	winter sports
2 335	.	2 290	classic skiing
			water sports
791	.	946	of which:
905	.	794	swimming
3 058	.	3 182	sailing
893	.	981	martial arts
21 238	.	19 865	of which karate
			team games
			of which:
12 562	.	12 333	football (including indoor football and beach football)
4 736	.	3 794	volleyball (including beach volleyball)
7 564	.	6 933	others
1 959	.	1 485	of which athletics
PUBLICZNE			
SAFETY			
37 666	39 193	37 375	Ascertained crimes in completed preparatory proceedings (during the year)
			of which:
26 275	26 618	26 431	criminal crimes
			of which:
25	21	26	homicide
767	828	772	damage to health
536	535	562	participation in violence or assault
67	76	93	rape

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC				
rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	1 131	775	633	615
kradzież mienia	9 280	7 221	6 550	6 528
kradzież z włamaniem	7 023	4 760	4 211	4 633
przestępstwa o charakterze gospodarczym	4 734	7 516	4853	4 943
przestępstwa drogowe	9 177	7 968	7 381	6 575
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 1 000 ludności	35	31	28	27
miasta	41	38	32	33
wieś	26	22	21	20
Wskaźnik wykrywalności przestępstw stwierdzonych w %	70,5	75,5	73,6	71,6
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego na 1 000 ludności	18	15	14	14
wypadki drogowe	1 936	1 962	2 241	1 817
na 100 tys. ludności	135,5	137,5	157,1	127,3
z ogółem:				
w tym ranni	2 598	2 590	2 948	2 382
na 100 tys. pojazdów samochodowych	.	446,3	412,8	318,3
Ofiary śmiertelne w wypadkach drogowych	279	271	224	176
na 100 tys. ludności	19,5	19,0	15,7	12,3
na 100 tys. pojazdów samochodowych .	52,8	42,0	31,4	23,5
POTENCJAŁ I AKTYWNOŚĆ POTENTIAL AND				
Rachunki regionalne				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) w mln zł	28 125	32 681	35 242	37 182
w tym wartość dodana brutto (ceny bieżące) w mln zł	24 779	28 590	30 850	33 043
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2 161	2 230	2 041	2 379

2010	2011	2012	SPECIFICATION
PUBLICZNE (dok.)			
SAFETY (cont.)			
659	730	622	<i>robbery, theft with assault, criminal coercion</i>
7 152	7 458	7 529	<i>property theft</i>
5 163	5 261	4 985	<i>burglary</i>
3 799	4 465	3 828	<i>commercial crimes</i>
5 894	6 423	5 744	<i>road crimes</i>
			<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings per 1 000 population</i>
26	27	26	<i>population</i>
30	31	.	<i>urban areas</i>
20	21	.	<i>rural areas</i>
			<i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %</i>
71,6	72,1	71,8	
			<i>Adults sentenced by common courts for crimes prosecuted on the basis of an indictment per 1 000 population</i>
13	13	.	
1 725	1 654	1 607	<i>road traffic accidents</i>
118,6	113,8	110,7	<i>per 100 thous. population</i>
			<i>of total:</i>
2 338	2 107	2 059	<i>of which injured</i>
			<i>per 100 thous. of motor vehicles</i>
298,8	257,0	244,5	
168	179	145	<i>Road accidents fatalities</i>
11,6	12,6	10,0	<i>per 100 thous. population</i>
21,5	21,8	17,2	<i>per 100 thous. of motor vehicles</i>
EKONOMICZNA			
ECONOMIC ACTIVITY			
			Regional accounts
			<i>Gross domestic product (current prices) in mln zł</i>
38 893	41 609	.	
			<i>of which gross value added (current prices) in mln zł</i>
34 255	36 551	.	
			<i>agriculture, forestry and fishing</i>
2 809	3 264	.	

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
POTENCJAŁ I AKTYWNOŚĆ				
POTENTIAL AND				
Rachunki regionalne (dok.)				
przemysł.....	5 701	6 856	7 067	8 125
budownictwo	1 513	2 070	2 572	2 658
handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja.....	6 446	7 277	7 968	8 484
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2 818	3 134	3 414	3 097
pozostałe usługi.....	6 140	7 023	7 787	8 300
na 1 mieszkańca w zł	19 689	22 908	24 707	25 563
Nominalne dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych w mln zł	20 199	22 888	24 776	25 960
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w mln zł	20 514	22 941	24 830	26 262
Rachunki samorządowe				
Dochody jednostek samorządu terytorialnego ogółem w mln zł	3 886,5	4 939,3	5 382,6	5 910,2
na 1 mieszkańca w zł.....	2 721	3 462	3 774	4 140
Wydatki jednostek samorządu terytorialnego ogółem w mln zł	3 968,2	4 857,2	5 321,3	6 318,2
na 1 mieszkańca w zł.....	2 778	3 405	3 731	4 426
Dochody gmin ^a w mln zł	2 122,5	2 644,4	2 902,4	2 963,6
na 1 mieszkańca w zł	1 883	2 351	2 582	2 635
Wydatki gmin ^a w mln zł	2 120,6	2 610,7	2 895,6	3 212,2
na 1 mieszkańca w zł	1 881	2 321	2 576	2 856
Dochody miast na prawach powiatu w mln zł.	789,7	995,0	1 033,7	1 068,0
na 1 mieszkańca w zł	2 622	3 295	3 419	3 527
Wydatki miast na prawach powiatu w mln zł..	791,2	949,2	1 032,9	1 155,7
na 1 mieszkańca w zł	2 627	3 143	3 417	3 817

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities powiats status.

2010	2011	2012	SPECIFICATION
EKONOMICZNA (cd.)			
ECONOMIC ACTIVITY (cont.)			
8 227	8 848	.	Regional accounts (cont.)
2 726	2 946	.	industry
			construction
			trade; repair of motor vehicles ^Δ ;
			transportation and storage;
			accommodation and catering ^Δ ;
8 746	9 199	.	information and communication
			financial and insurance activities; real
3 188	3 250	.	estate activities
8 559	9 045	.	other services
26 747	28 635	.	per capita in zł
			Nominal income in the households sector
27 070	28 887	.	in mln zł
			Gross nominal disposable income
27 634	29 361	.	in the households sector in mln zł
Self-government accounts			
			Revenue of local self-government entities
6 211,9	6 618,0	6 768,2	budget in mln zł
4 272	4 554	4 661	per capita in zł
			Expenditure of local self-government
6 923,2	6 898,2	6 925,2	entities budgets in mln zł
4 761	4 747	4 770	per capita in zł
3 329,0	3 547,5	3 648,6	Revenue of gminas ^Δ in mln zł
2 886	3 076	3 166	per capita in zł
3 808,4	3 757,7	3 693,8	Expenditure of gminas ^Δ in mln zł
3 302	3 258	3 205	per capita in zł
1 153,0	1 272,0	1 314,4	Revenue of cities with powiat status in mln zł
3 835	4 243	4 389	per capita in zł
			Expenditure of cities with powiat status
1 314,8	1 324,0	1 359,2	in mln zł
4 373	4 416	4 539	per capita in zł

TABL. I. WAŻNIEJSZE DANE O WARUNKACH ŻYCIA W WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON LIVING CONDITIONS OF THE POPULATION IN THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	2009
POTENCJAŁ I AKTYWNOŚĆ				
POTENTIAL AND				
Rachunki samorządowe (dok.)				
Dochody powiatów w mln zł.....	743,0	864,1	938,5	1 093,5
na 1 mieszkańca w zł	659	768	835	972
Wydatki powiatów w mln zł	765,3	856,9	943,2	1 139,1
na 1 mieszkańca w zł	679	762	839	1 013
Dochody województwa w mln zł	231,3	435,8	508,0	785,2
na 1 mieszkańca w zł	162	306	356	550
Wydatki województwa w mln zł	291,1	440,4	449,5	811,1
na 1 mieszkańca w zł	204	309	315	568
Podmioty gospodarcze (stan w dniu 31 XII)				
Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON ogółem	110 087	113 058	115 821	114 821
według wybranych form prawnych:				
przedsiębiorstwa państwowe.....	25	17	10	5
spółki handlowe.....	5 080	5 427	5 514	5 749
w tym z udziałem kapitału zagranicznego.....	851	908	924	939
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	82 447	83 747	86 243	84 617
Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON na 1 000 ludności	77,1	79,3	81,2	80,5
Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON.....	10 003	10 409	11 334	12 763
Podmioty wyrejestrowane z rejestru REGON.....	8 540	8 532	8 520	13 532

2010	2011	2012	SPECIFICATION
EKONOMICZNA (dok.)			
ECONOMIC ACTIVITY (cont.)			
Self-government accounts (cont.)			
1 209,5	1 240,3	1 190,4	Revenue of powiats in zł
1 049	1 075	1 033	per capita in zł
1 258,6	1 236,0	1 192,8	Expenditure of powiats in mln zł
1 091	1 072	1 035	per capita in zł
520,4	558,2	614,8	Revenue of voivodship in mln zł
358	384	423	per capita in zł
541,4	580,5	679,5	Expenditure of voivodship in mln zł
372	399	468	per capita in zł
Economic entities (as of 31 XII)			
114 821	119 028	117 172	Number of entities of the national economy registered in the REGON register
by selected legal forms:			
5	4	4	state owned enterprises
5 749	6 043	6 409	commercial companies
939	945	963	of which with foreign capital participation
84 617	87 743	85 187	natural persons conducting economic activity
80,5	81,9	80,7	Entities of the national economy registered in the REGON register per 1 000 population
12 763	13 660	11 135	Entities of the national economy newly recorded in the REGON register
13 532	9 414	12 922	Entities of the national economy signed off from REGON register

TABL. II. POWIATY NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2012 R.

POWIATS AGAINST THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia w km ² (1 I 2012 r.) <i>Area in km² (as of 1 I 2012)</i>	Ludność (stan w dniu 31 XII) <i>Population (as of 31 XII)</i>		Przyrost naturalny <i>Natural increase</i>	Saldo mi- gracji ogó- łem na 1 000 ludności <i>Net migra- tion per 1 000 population</i>
		ogółem <i>total</i>	na 1 km ² <i>per km²</i>		
WOJEWÓDZTWO ..... VOIVODSHIP	24 173	1 450 697	60	0,63	-1,78
Podregion elbląski ..... Subregion	7 496	536 448	72	0,57	-2,92
Powiaty: <i>Powiats:</i>					
braniewski	1 202	43 023	36	0,83	-8,46
działdowski	954	66 712	70	1,77	-2,26
elbląski	1 416	58 402	41	1,01	-0,38
iławski	1 385	93 201	67	1,77	-1,42
nowomiejski	694	44 273	64	2,68	-4,2
ostródzki	1 766	107 178	61	0,46	-2,68
Miasto na prawach powiatu: <i>City with powiat status:</i>					
Elbląg	80	123 659	1549	-1,92	-3,41
Podregion ełcki ..... Subregion	6 346	291 375	46	0,7	-1,06
Powiaty: <i>Powiats:</i>					
ełcki	1 113	89 285	80	1,98	2,14
giżycki	1 120	57 765	52	-0,14	-0,43
gołdapski	772	27 514	36	2,58	-3,71
olecki	874	34 959	40	1,28	-3,6
piski	1 775	58 087	33	-0,22	-3,54
węgorzewski	693	23 765	34	-2,83	-1,73
Podregion olsztyński ..... Subregion	10 331	622 874	60	0,65	-1,14
Powiaty: <i>Powiats:</i>					
bartoszycki	1 307	60 695	46	0,13	-6,52
kętrzyński	1 213	66 108	55	-0,75	-4,81
lidzbarski	925	42 965	46	-1,68	-3,21
mragowski	1 065	51 313	48	1,38	-1,3
nidzicki	961	34 133	36	0,5	-4,56
olsztyński	2 838	121 710	43	1,83	4,98
szczygieński	1 933	71 309	37	0,39	-2,83
Miasto na prawach powiatu: <i>City with powiat status:</i>					
Olsztyn	88	174 641	1977	1,02	-0,21

TABL. II. POWIATY NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2012 R. (cd.)

POWIATS AGAINST THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pracujący ^{ab} na 1 000 ludności <i>Employed persons^{ab} per 1 000 population</i>	Stopa bezrobocia ^a w % <i>Unemployment rate^a in %</i>	Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w % <i>Percentage unem- ployed not entit- led to a benefit in the total number of the unemployed in %</i>
WOJEWÓDZTWO	228	21,3	80,3
VOIVODSHIP			
Podregion elbląski	224	21,5	81,0
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
braniewski	183	31,5	83,3
działdowski	220	26,0	77,1
elbląski	201	28,2	83,5
iławski	269	13,2	80,6
nowomiejski	230	22,4	75,2
ostródzki	209	23,8	76,8
Miasto na prawach powiatu:			
<i>City with powiat status:</i>			
Elbląg	230	17,0	88,7
Podregion ełcki	205	25,7	79,6
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
ełcki	209	26,9	79,4
giżycki	205	18,8	81,3
gołdapski	215	25,2	81,0
olecki	253	23,1	76,8
piski	176	30,9	79,7
węgorzewski	180	30,3	80,3
Podregion olsztyński	243	19,3	80,0
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
bartoszycki	211	29,8	81,3
kętrzyński	182	30,2	82,0
lidzbarski	212	25,1	80,0
mragowski	216	23,3	79,9
nidzicki	194	23,0	74,4
olsztyński	189	22,0	75,9
szczycieński	209	26,0	80,8
Miasto na prawach powiatu:			
<i>City with powiat status:</i>			
Olsztyn	354	8,4	83,2

a Stan w dniu 31 XII. b Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, łącznie z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

a As of 31 XII. b Excluding economic entities employing up to 9 persons, including the employed persons on private farms in agriculture.

TABL. II. POWIATY NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2012 R. (cd.)

POWIATS AGAINST THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętne miesięcz- ne wynagrodzenie brutto ^a w zł <i>Average monthly gross^a wages and salaries in zł</i>	Przeciętna liczba mieszkań na 1 000 ludności <i>Average number of rooms per 1 000 population</i>	Przeciętna po- wierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² <i>Average usable floor space per completed dwelling in m²</i>
WOJEWÓDZTWO ..... VOIVODSHIP	3 150,27	339,5	67,5
Podregion elbląski ..... Subregion	3 005,10	325,7	68,1
Powiaty: <i>Powiats:</i>			
braniewski	3 038,26	327,6	66,1
działdowski	2 871,83	313,4	75,6
elbląski	2 917,00	300,2	73,7
iławski	2 741,51	305,9	72,2
nowomiejski	2 738,13	296,5	79,8
ostródzki	2 950,32	326,9	67,7
Miasto na prawach powiatu: <i>City with powiat status:</i>			
Elbląg	3 363,24	368,0	57,5
Podregion ełcki ..... Subregion	2 927,90	335,7	67,4
Powiaty: <i>Powiats:</i>			
ełcki	2 960,87	342,1	64,3
giżycki	2 938,61	349,5	67,6
gołdapski	2 699,45	320,7	69,4
olecki	2 924,79	329,0	70,1
piski	3 039,30	318,3	68,5
węgorzewski	2 781,46	348,3	70,5
Podregion olsztyński ..... Subregion	3 335,89	353,1	66,9
Powiaty: <i>Powiats:</i>			
bartoszycki	3 044,14	338,3	63,8
kętrzyński	2 816,29	352,1	60,6
lidzbarski	2 923,59	342,4	66,6
mragowski	2 839,59	337,7	73,0
nidzicki	2 803,04	303,5	69,9
olsztyński	3 178,11	316,7	82,2
szczygieński	3 153,84	305,6	74,1
Miasto na prawach powiatu: <i>City with powiat status:</i>			
Olsztyn	3 649,18	420,3	58,0

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. II. POWIATY NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2012 R. (cd.)

POWIATS AGAINST THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 <i>Dwellings completed per 1 000</i>		Ludność w % ludności ogółem korzysta- jąca ^a z sieci <i>Population in % of total population connected to^a</i>		
	ludności <i>population</i>	zawartych małżeństw <i>marriages contracted</i>	wodocią- gowej <i>water-line system</i>	kanaliza- cyjnej <i>sewerage system</i>	gazowej <i>gas-line system</i>
WOJEWÓDZTWO	3,8	731	89,3	67,7	43,1
VOIVODSHIP					
Podregion elbląski	3,2	616	90,4	65,3	40,6
Subregion					
Powiaty:					
<i>Powiats:</i>					
braniewski	0,9	180	83,1	64,4	0,0
działdowski	3,4	637	84,4	58,1	46,3
elbląski	3,9	743	87,5	40,0	1,8
iławski	3,5	617	93,2	62,0	34,5
nowomiejski	2,3	373	78,8	33,1	0,1
ostródzki	4,5	845	91,5	65,9	39,2
Miasto na prawach powiatu:					
<i>City with powiat status:</i>					
Elbląg	2,8	585	98,8	94,9	90,4
Podregion ełcki	3,7	720	87,1	67,7	37,9
Subregion					
Powiaty:					
<i>Powiats:</i>					
ełcki	3,9	823	89,7	73,1	48,0
giżycki	4,0	780	90,2	74,8	54,1
gołdapski	1,9	338	85,1	65,6	0,1
olecki	2,1	425	82,7	62,2	36,4
piski	4,0	733	83,9	61,3	23,6
węgorzewski	6,2	1 035	86,7	56,5	41,6
Podregion olsztyński	4,3	837	89,7	70,5	48,3
Subregion					
Powiaty:					
<i>Powiats:</i>					
bartoszycki	1,1	225	89,6	62,1	42,5
kętrzyński	2,2	427	91,9	67,9	48,9
lidzbarski	1,1	196	87,6	61,2	21,5
mragowski	2,3	425	89,3	67,3	42,8
nidzicki	2,3	421	83,7	56,2	35,2
olsztyński	5,2	1 006	84,5	55,7	21,4
szczygieński	5,0	947	83,5	54,8	34,9
Miasto na prawach powiatu:					
<i>City with powiat status:</i>					
Olsztyn	7,0	1 454	95,7	94,3	82,5

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

TABL. II. POWIATY NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2012 R. (cd.)

POWIATS AGAINST THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogółem ^a w km <i>Hard surface public roads per 100 km² of total area ^a in km</i>	Samochody osobowe zarejestrowane ^a na 1 000 ludności <i>Registered passenger cars ^a per 1 000 population</i>	Dzieci w placówkach wychowania przed- szkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3–6 lat <i>Children attending pre-primary educa- tion establishments per 1 000 children aged 3–6</i>
WOJEWÓDZTWO	39,9	434	631
VOIVODSHIP			
Podregion elbląski	49,8	444	593
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
braniewski	33,7	454	599
działdowski	53,7	457	560
elbląski	56,3	477	452
iławski	51,3	442	562
nowomiejski	63,3	502	523
ostródzki	40,6	447	577
Miasto na prawach powiatu:			
<i>City with powiat status:</i>			
Elbląg	191,8	396	766
Podregion ełcki	33,2	401	629
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
ełcki	40,1	326	627
giżycki	31,4	440	685
gołdapski	30,1	417	587
olecki	41,2	463	663
piski	26,5	397	581
węgorzewski	35,3	484	618
Podregion olsztyński	36,9	440	666
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
bartoszycki	37,6	452	580
kętrzyński	41,4	423	596
lidzbarski	30,0	456	601
mrągowski	33,1	423	635
niedzicki	49,2	427	550
olsztyński	30,7	462	588
szczygieński	32,2	452	632
Miasto na prawach powiatu:			
<i>City with powiat status:</i>			
Olsztyn	248,6	425	851

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 XII.

TABL. II. POWIATY NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2012 R. (cd.)

POWIATS AGAINST THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba ludności na 1 <i>Number of population per</i>		Miejsca w domach i zakładach opieki społecznej ^b <i>Places in social wel- fare homes and facilities^b</i>
	ambulatoryjny zakład opieki zdro- wotnej ^a <i>out-patient health care institution^a</i>	aptekę <i>pharmacy</i>	
WOJEWÓDZTWO	1210	3739	4736
VOIVODSHIP			
Podregion elbląski	1507	4191	1380
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
braniewski	1388	4302	82
działdowski	1334	4170	101
elbląski	1718	6489	192
iławski	1983	3452	233
nowomiejski	1703	6325	54
ostródzki	1576	3828	390
Miasto na prawach powiatu:			
<i>City with powiat status:</i>			
Elbląg	1237	3989	328
Podregion ełcki	1041	3688	1188
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
ełcki	981	3571	572
giżycki	963	3610	159
gołdapski	1448	5503	-
olecki	1295	3178	97
piski	1096	3872	40
węgorzewski	792	3395	320
Podregion olsztyński	1106	3441	2168
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
bartoszycki	1104	4669	222
kętrzyński	1202	3673	159
lidzbarski	1432	3069	29
mrągowski	1252	3947	195
nidzicki	1101	4876	24
olsztyński	1466	4347	727
szczycieński	1426	3396	196
Miasto na prawach powiatu:			
<i>City with powiat status:</i>			
Olsztyn	801	2 607	616

a łącznie z praktykami lekarskimi. b łącznie z filiami.

a Including medical practices. b Including branches.

TABL. II. POWIATY NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2012 R. (cd.)

POWIATS AGAINST THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba widzów w kinach sta- łych na 1 000 ludności <i>Audience in fixed cinemas per 1 000 population</i>	Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowaw- czych na 1000 ludności <i>Ascertained crimes in com- pleted prepa- ratory proceed- ings per 1000 population</i>	Wskaźnik wykrywalności przestępstw stwierdzonych w % <i>Rate of detec- tability of delinquents in ascertained crimes in %</i>	Przestępstwa drogowe na 1 000 lud- ności <i>Road crimes per 1 000 population</i>
WOJEWÓDZTWO ..... VOIVODSHIP	561	26	71,8	4
Podregion elbląski ..... Subregion	266	27	76,8	4
Powiaty: <i>Powiats:</i>				
braniewski	83	31	82,2	6
działdowski	19	21	73,2	5
elbląski	161	31 ^a	78,2 ^a	8 ^a
iławski	299	25	72,6	5
nowomiejski	110	18	80,1	4
ostródzki	38	28	75,8	5
Miasto na prawach powiatu: <i>City with powiat status:</i>				
Elbląg	740	x	x	x
Podregion ełcki ..... Subregion	40	23	74,7	5
Powiaty: <i>Powiats:</i>				
ełcki	-	24	80,2	4
giżycki	39	24	62,7	3
gołdapski	100	21	87,8	5
olecki	189	21	78,8	5
piski	-	24	69,7	5
węgorzewski	-	25	77,8	6
Podregion olsztyński ..... Subregion	1058	26	66,0	4
Powiaty: <i>Powiats:</i>				
bartoszycki	-	20	80,2	3
kętrzyński	917	22	65,2	4
lidzbarski	58	23	77,0	4
mławowski	164	23	70,4	4
nidzicki	-	28	83,5	5
olsztyński	16	28 ^a	60,6 ^a	7 ^a
szczygieński	-	27	64,4	5
Miasto na prawach powiatu: <i>City with powiat status:</i>				
Olsztyn	3 341	x	x	x

a łącznie z miastami na prawach powiatu.

a Including cities with powiat status.

TABL. II. POWIATY NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2012 R. (cd.)

POWIATY AGAINST THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Dochody budżetów powiatów i miast na prawach powiatu <i>Revenue of powiats budgets and cities with powiat status</i>	Wydatki budżetów powiatów i miast na prawach powiatu <i>Expenditure of powiats budgets and cities with powiat status</i>		
		ogółem <i>total</i>	w tym na: <i>of which for:</i>	
			transport i łączność <i>transport and communication</i>	gospodarkę mieszkaniową <i>dwelling economy</i>
na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>				
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP				
Podregion elbląski Subregion				
Powiaty: <i>Powiats:</i>				
braniewski	1 044	1 034	136	7
działdowski	824	812	48	3
elbląski	857	883	170	2
iławski	944	940	119	1
nowomiejski	786	815	63	5
ostródzki	1 084	1 160	158	7
Miasto na prawach powiatu: <i>City with powiat status:</i>				
Elbląg	3 888	4 440	701	69
Podregion ełcki Subregion				
Powiaty: <i>Powiats:</i>				
ełcki	1 112	1 205	125	2
giżycki	1 206	1 192	192	1
gołdapski	922	919	58	1
olecki	1 289	1 260	154	4
piski	1 039	998	193	9
węgorzewski	1 709	1 667	49	3
Podregion olsztyński Subregion				
Powiaty: <i>Powiats:</i>				
bartoszycki	1 018	950	53	1
kętrzyński	1 054	965	71	6
lidzbarski	1 420	1 476	197	1
mragowski	1 010	1 017	95	4
nidzicki	1 082	1 031	100	1
olsztyński	884	896	133	5
szczygieński	1 014	978	92	1
Miasto na prawach powiatu: <i>City with powiat status:</i>				
Olsztyn	4 743	4 609	749	48

TABL. II. POWIATY NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2012 R. (cd.)

POWIATS AGAINST THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wydatki budżetów powiatów i miast na prawach powiatu (dok.) <i>Expenditure of powiats budgets and cities with powiat status (cont.)</i>		
	w tym na: <i>of which for:</i>		
	oświatę i wychowanie <i>education</i>	ochronę zdrowia <i>health care</i>	pomoc społeczną <i>social assistance</i>
	na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>		
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP			
Podregion elbląski Subregion			
Powiaty: <i>Powiats:</i>			
braniewski	286	77	152
działdowski	314	49	116
elbląski	172	7	207
iławski	404	29	136
nowomiejski	320	45	108
ostródzki	388	44	102
Miasto na prawach powiatu: <i>City with powiat status:</i>			
Elbląg	1 470	104	700
Podregion ełcki Subregion			
Powiaty: <i>Powiats:</i>			
ełcki	474	52	239
giżycki	414	50	161
gołdapski	278	47	108
olecki	490	60	158
piski	344	71	48
węgorzewski	283	51	824
Podregion olsztyński Subregion			
Powiaty: <i>Powiats:</i>			
bartoszycki	343	68	185
kętrzyński	315	55	115
lidzbarski	369	58	110
mrągowski	369	49	159
nidzicki	388	38	112
olsztyński	160	83	267
szczyścieński	299	65	227
Miasto na prawach powiatu: <i>City with powiat status:</i>			
Olsztyn	1 560	83	668

TABL. II. POWIATY NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2012 R. (cd.)

POWIATS AGAINST THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Podmioty gospodarki narodowej ^a zareje- strowane w rejestrze REGON <i>Entities of national economy^a registered in REGON register</i>	Podmioty ogółem <i>Total entities</i>	Osoby fizyczne pro- wadzące działalność gospodarczą <i>Natural persons conducting economic activity</i>
		na 10 tys. ludności <i>per 10 thous. population</i>	
WOJEWÓDZTWO	119 913	827	596
VOIVODSHIP			
Podregion elbląski	40 783	760	549
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
braniewski	2 896	673	445
działdowski	4 030	604	463
elbląski	3 715	636	466
iławski	6 829	733	561
nowomiejski	2 859	646	508
ostródzki	8 194	765	550
Miasto na prawach powiatu:			
<i>City with powiat status:</i>			
Elbląg	12 260	991	677
Podregion ełcki	22 874	785	572
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
ełcki	6 508	729	538
giżycki	5 339	924	662
gołdapski	2 175	870	575
olecki	3 040	712	634
piski	4 138	791	530
węgorzewski	1 674	704	486
Podregion olsztyński	56 256	903	647
Subregion			
Powiaty:			
<i>Powiats:</i>			
bartoszycki	4 008	660	456
kętrzyński	4 512	683	477
lidzbarski	3 360	782	520
mragowski	4 687	913	700
nidzicki	2 288	670	493
olsztyński	10 117	831	634
szczycieński	5 077	712	542
Miasto na prawach powiatu:			
<i>City with powiat status:</i>			
Olsztyn	22 207	1 272	875

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 XII.

TABL. II. POWIATY NA TLE WOJEWÓDZTWA W 2012 R. (dok.)

POWIATS AGAINST THE BACKGROUND OF THE VOIVODSHIP IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Spółki handlowe <i>Commercial companies</i>	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego <i>commercial companies with foreign capital participation</i>
WOJEWÓDZTWO	6 820	995
VOIVODSHIP		
Podregion elbląski	2 171	323
Subregion		
Powiaty:		
<i>Powiats:</i>		
braniewski	146	17
działdowski	155	25
elbląski	226	47
iławski	308	33
nowomiejski	108	20
ostródzki	422	79
Miasto na prawach powiatu:		
<i>City with powiat status:</i>		
Elbląg	806	102
Podregion ełcki	904	129
Subregion		
Powiaty:		
<i>Powiats:</i>		
ełcki	264	35
giżycki	236	38
gołdapski	91	9
olecki	134	15
piski	105	14
węgorzewski	74	18
Podregion olsztyński	3745	543
Subregion		
Powiaty:		
<i>Powiats:</i>		
bartoszycki	185	42
kętrzyński	134	23
lidzbarski	145	23
mragowski	243	65
nidzicki	110	18
olsztyński	546	75
szczywieński	204	39
Miasto na prawach powiatu:		
<i>City with powiat status:</i>		
Olsztyn	2 178	258

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R.

WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia (stan w dniu 1 I 2012) <i>Area (as of 1 I 2012)</i>		Ludność (stan w dniu 31 XII) <i>Population (as of 31 XII)</i>	
	w km ² <i>in km²</i>	lokata <i>ranking position</i>	ogółem <i>total</i>	lokata <i>ranking position</i>
Polska	312 679	x	38 533 299	x
Dolnośląskie.....	19 947	7	2 914 362	5
Kujawsko-pomorskie	17 972	10	2 096 404	10
Lubelskie.....	25 122	3	2 165 651	8
Lubuskie.....	13 988	13	1 023 317	15
łódzkie.....	18 219	9	2 524 651	6
Małopolskie	15 183	12	3 354 077	4
Mazowieckie.....	35 558	1	5 301 760	1
Opolskie.....	9 412	16	1 010 203	16
Podkarpackie	17 846	11	2 129 951	9
Podlaskie	20 187	6	1 198 690	14
Pomorskie.....	18 310	8	2 290 070	7
Śląskie.....	12 333	14	4 615 870	2
Świętokrzyskie	11 711	15	1 273 995	13
Warmińsko-mazurskie....	24 173	4	1 450 697	12
Wielkopolskie	29 826	2	3 462 196	3
Zachodniopomorskie	22 892	5	1 721 405	11

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
*WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
 IN 2012 (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ludność (cd.) (stan w dniu 31 XII) <i>Population (cont.) (as of 31 XII)</i>		
	z liczby ogółem w % – w wieku <i>of total number in % – aged</i>		
	przedprodukcyjnym <i>pre-working</i>	produkcyjnym <i>working</i>	poprodukcyjnym <i>post-working</i>
Polska	18,3	348,2	27,9
Dolnośląskie.....	17,0	380,7	28,2
Kujawsko-pomorskie	18,8	341,7	26,7
Lubelskie.....	18,6	339,0	29,2
Lubuskie.....	18,6	348,5	25,3
Łódzkie.....	17,1	367,7	31,8
Małopolskie	19,4	327,0	27,3
Mazowieckie.....	18,6	338,9	29,5
Opolskie.....	16,6	393,4	28,1
Podkarpackie	19,5	328,2	26,2
Podlaskie	18,2	349,4	28,4
Pomorskie.....	19,7	324,1	25,8
Śląskie.....	17,0	379,4	29,1
Świętokrzyskie	17,6	359,5	30,4
Warmińsko-mazurskie....	19,3	337,1	24,2
Wielkopolskie	19,4	329,6	25,7
Zachodniopomorskie	17,9	362,8	26,4

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność (stan w dniu 31 XII) (dok.) Population (as of 31 XII) (cont.)			
	wskaźnik obciążenia demograficznego age dependency ratio		na 1 km ² per 1 km ²	
	% in %	lokata ranking position	ogółem total	lokata ranking position
Polska	56,6	x	123,2	x
Dolnośląskie.....	54,4	5	146,1	4
Kujawsko-pomorskie	56,0	7	116,7	8
Lubelskie.....	58,7	14	86,2	12
Lubuskie.....	54,0	4	73,2	14
Łódzkie.....	59,0	15	138,6	5
Małopolskie	57,8	12	220,9	2
Mazowieckie.....	59,0	16	149,1	3
Opolskie.....	53,5	1	107,3	11
Podkarpackie	56,7	10	119,4	7
Podlaskie	57,0	11	59,4	16
Pomorskie.....	56,6	9	125,1	6
Śląskie.....	55,4	6	374,3	1
Świętokrzyskie	58,2	13	108,8	10
Warmińsko-mazurskie....	53,9	2	60,0	15
Wielkopolskie	56,0	8	116,1	9
Zachodniopomorskie	53,9	3	75,2	13

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Przeciętne trwanie życia <i>Life expectancy</i>		Małżeństwa <i>Marriages</i>	Rozwody <i>Divorces</i>	Urodzenia żywe <i>Live births</i>
	mężczyźni <i>males</i>	kobiety <i>females</i>	na 1 000 ludności <i>per 1 000 population</i>		
Polska	72,7	81,0	5,29	1,67	10,02
Dolnośląskie.....	72,3	80,3	5,17	1,99	9,34
Kujawsko-pomorskie	72,8	80,3	5,34	1,87	9,90
Lubelskie.....	72,4	81,5	5,43	1,43	9,78
Lubuskie.....	72,3	80,3	5,31	1,96	10,13
Łódzkie.....	70,6	79,8	4,99	1,78	9,43
Małopolskie	74,0	81,9	5,43	1,44	10,48
Mazowieckie.....	72,9	81,3	5,09	1,65	10,82
Opolskie.....	73,1	80,6	5,29	1,64	8,83
Podkarpackie	74,3	82,1	5,57	1,05	9,89
Podlaskie	73,1	82,3	5,33	1,46	9,30
Pomorskie.....	73,3	80,9	5,28	1,36	10,96
Śląskie.....	72,0	80,0	5,39	1,84	9,64
Świętokrzyskie	72,7	81,5	5,35	1,56	9,02
Warmińsko-mazurskie....	71,7	81,0	5,18	1,91	9,87
Wielkopolskie	73,2	80,8	5,52	1,65	10,94
Zachodniopomorskie	72,6	80,5	4,97	1,91	9,27

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Zgony <i>Deaths</i>		Przyrost naturalny <i>Natural increase</i>		Współczynnik dzietności <i>Fertility rate</i>
	ogółem <i>total</i>	w tym niemowląt ^a <i>of which deaths^a</i>		lokata ranking position	
	na 1 000 ludności <i>per 1 000 population</i>				
Polska	9,99	4,64	0,04	x	1,299
Dolnośląskie.....	10,44	6,28	-1,10	13	1,201
Kujawsko-pomorskie	9,74	4,82	0,16	8	1,294
Lubelskie.....	10,40	4,29	-0,62	11	1,299
Lubuskie.....	9,39	5,98	0,74	5	1,307
Łódzkie.....	12,40	4,23	-2,97	16	1,290
Małopolskie	9,13	3,82	1,35	3	1,316
Mazowieckie.....	10,29	4,33	0,53	7	1,370
Opolskie.....	10,06	6,15	-1,23	14	1,146
Podkarpackie	8,64	5,08	1,25	4	1,266
Podlaskie	9,88	4,12	-0,58	10	1,231
Pomorskie.....	8,95	4,35	2,00	1	1,398
Śląskie.....	10,61	4,80	-0,97	12	1,274
Świętokrzyskie	10,94	3,56	-1,92	15	1,232
Warmińsko-mazurskie....	9,24	4,12	0,63	6	1,281
Wielkopolskie	9,12	4,49	1,82	2	1,376
Zachodniopomorskie	9,58	5,20	-0,31	9	1,228

a Na 1 000 urodzeń żywych.
a Per 1 000 live births.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Saldo migracji Net migration		Współczynnik aktywności zawodo- wej ^a w % Activity rate ^a in %		Wskaźnik zatrudnie- nia ^a w % Employment rate ^a in %	
	ogółem total	na 1 000 ludności per 1 000 popula- tion		lokata ranking position		lokata ranking position
Polska	-6 617	-0,17	55,9	x	50,2	x
Dolnośląskie.....	940	0,32	53,8	12	47,8	14
Kujawsko-pomorskie	-2 006	-0,96	56,3	6	49,6	7
Lubelskie.....	-5 172	-2,38	56,5	5	50,6	3
Lubuskie.....	-622	-0,61	53,7	13	48,9	11
Łódzkie.....	-1 828	-0,72	56,6	4	50,3	5
Małopolskie	3 577	1,07	55,3	10	49,6	8
Mazowieckie.....	13 287	2,51	60,2	1	55,4	1
Opolskie.....	-2 173	-2,15	54,4	11	49,2	10
Podkarpackie	-1 947	-0,91	56,3	7	48,8	12
Podlaskie	-1 808	-1,51	55,7	8	50,6	4
Pomorskie.....	1 951	0,85	55,5	9	50,2	6
Śląskie.....	-5 902	-1,28	53,5	14	48,4	13
Świętokrzyskie	-2 128	-0,67	57,1	3	49,6	9
Warmińsko-mazurskie....	-2 587	-1,78	51,4	16	45,8	16
Wielkopolskie	634	0,18	57,3	2	52,4	2
Zachodniopomorskie	-833	-0,48	52,2	15	46,5	15

^a Przeciętne roczne.

^a Annual averages.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pracujący ^{ab} na 1 000 ludności Employed persons ^{ab} per 1 000 population		Struktura pracujących ^{ab} w % Structure of employed persons ^{ab} in %	
	osoby persons	lokata ranking position	rolnictwo, leśnictwo łowiectwo, i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł i budownictwo industry and construction
Polska	359	x	17,2	26,8
Dolnośląskie.....	345	9	8,8	31,1
Kujawsko-pomorskie	322	12	15,9	29,5
Lubelskie.....	366	5	38,8	17,4
Lubuskie.....	312	13	11,4	31,3
łódzkie.....	366	6	19,4	27,8
Małopolskie	372	3	21,9	24,2
Mazowieckie.....	429	1	13,2	19,5
Opolskie.....	306	14	16,4	31,4
Podkarpackie	369	4	33,1	24,1
Podlaskie	331	10	31,9	20,0
Pomorskie.....	324	11	9,0	28,7
Śląskie.....	356	8	6,2	36,7
Świętokrzyskie	358	7	32,8	22,9
Warmińsko-mazurskie....	288	16	16,8	29,1
Wielkopolskie	392	2	15,7	31,3
Zachodniopomorskie	294	15	9,9	26,8

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMINSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Struktura pracujących ^{ab} w % (dok.) Structure of employed persons ^{ab} in % (cont.)	
	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ , transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia ^Δ , informacja i komunikacja <i>trade; repair of motor vehicles ^Δ, transport and storage, accommodation and catering ^Δ, information and communication</i>	działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi ^c <i>financial and insurance activities, real estate activities and other services ^c</i>
Polska	24,4	31,6
Dolnośląskie.....	25,5	34,6
Kujawsko-pomorskie	23,4	31,1
Lubelskie.....	17,6	26,2
Lubuskie.....	25,5	31,9
Łódzkie.....	22,9	29,9
Małopolskie	23,9	30,0
Mazowieckie.....	29,2	38,0
Opolskie.....	20,9	31,3
Podkarpackie	17,7	25,1
Podlaskie	19,7	28,4
Pomorskie.....	27,7	34,7
Śląskie.....	25,6	31,5
Świętokrzyskie	18,7	25,6
Warmińsko-mazurskie....	21,5	32,7
Wielkopolskie	25,4	27,7
Zachodniopomorskie	28,1	35,2

a Stan w dniu 31 XII. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. c Pod pojęciem "pozostałe usługi" należy rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ”, „ Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”; „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”.

a As of 31 XII. b By actual workplace and kind of activity. c The term "Other services" refers to the NACE Rev. 2 sections: "Professional, scientific and technical activities", "Administrative and support service activities", "Public administration and defence; compulsory social security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other service activities".

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Stopa bezrobocia ^a w % Unemployment rate ^a in %		Udział bezrobotnych mieszkających na wsi w % zarejestrowanych bezrobotnych ^a Share of unemployed persons from rural areas in % of registered unemployed persons ^a	
		lokata ranking position		lokata ranking position
Polska	13,4	x	43,9	x
Dolnośląskie.....	13,5	6	35,6	4
Kujawsko-pomorskie	18,1	14	45,0	9
Lubelskie.....	14,2	8	54,9	14
Lubuskie.....	15,9	11	43,1	6
Łódzkie.....	14,0	7	33,6	2
Małopolskie	11,4	4	54,6	13
Mazowieckie.....	10,7	2	43,6	7
Opolskie.....	14,4	9	45,4	10
Podkarpackie	16,4	13	62,8	16
Podlaskie	14,7	10	34,6	3
Pomorskie.....	13,4	5	44,8	8
Śląskie.....	11,1	3	22,0	1
Świętokrzyskie	16,0	12	55,4	15
Warmińsko-mazurskie....	21,3	16	49,5	12
Wielkopolskie	9,8	1	47,3	11
Zachodniopomorskie	18,2	15	40,7	5

^a Stan w dniu 31 XII.

^a As of 31 XII.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w % zarejestrowanych bezrobotnych ^a <i>Share of unemployed persons without benefit rights in % of registered unemployed persons ^a</i>		Przeciętne miesięczne wynagro- dzenie brutto w zł <i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>	
		lokata <i>ranking position</i>		lokata <i>ranking position</i>
Polska	83,2	x	3 530,47	x
Dolnośląskie.....	80,6	3	3 503,59	3
Kujawsko-pomorskie	81,2	5	3 032,09	14
Lubelskie.....	89,7	16	3 203,67	7
Lubuskie.....	80,5	2	3 034,01	13
Łódzkie.....	83,8	10	3 194,30	8
Małopolskie	84,2	12	3 260,87	5
Mazowieckie.....	83,4	9	4 375,97	1
Opolskie.....	83,9	11	3 172,23	10
Podkarpackie	84,9	14	3 024,50	15
Podlaskie	87,3	15	3 143,64	11
Pomorskie.....	80,8	4	3 455,09	4
Śląskie.....	84,4	13	3 629,57	2
Świętokrzyskie	82,5	8	3 070,29	12
Warmińsko-mazurskie....	80,3	1	2 996,24	16
Wielkopolskie	82,1	7	3 218,67	6
Zachodniopomorskie	81,6	6	3 179,33	9

^a Stan w dniu 31 XII.

^a As of 31 XII.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna miesięczna emerytura i renta z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zł <i>Average monthly retirement pay and pension from the Social Insur- ance Institution in zł</i>		Przeciętna miesięczna emerytura i renta rolników indywidualnych w zł <i>Average monthly retirement pay and pension farmers in zł</i>	
		lokata <i>ranking position</i>		lokata <i>ranking position</i>
Polska	1 759,85	x	1 054,61	x
Dolnośląskie.....	1 782,76	3	1 159,65	3
Kujawsko-pomorskie	1 622,92	10	1 050,29	8
Lubelskie.....	1 562,15	15	1 049,00	9
Lubuskie.....	1 604,08	11	1 193,65	2
Łódzkie.....	1 642,49	9	1 043,43	10
Małopolskie	1 715,35	6	1 021,60	14
Mazowieckie.....	1 813,14	2	1 014,74	16
Opolskie.....	1 729,76	5	1 123,30	5
Podkarpackie	1 514,64	16	1 028,24	13
Podlaskie	1 594,42	12	1 020,19	15
Pomorskie.....	1 746,98	4	1 053,39	7
Śląskie.....	2 173,90	1	1 307,80	1
Świętokrzyskie	1 583,00	14	1 029,82	12
Warmińsko-mazurskie....	1 588,21	13	1 056,15	6
Wielkopolskie	1 678,94	8	1 041,54	11
Zachodniopomorskie	1 707,94	7	1 136,39	4

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w zł <i>Average monthly available income per capita in households</i>	Odsetek osób w gospodarstwach domowych znajdujących się poniżej: <i>Share of persons in households living below:</i>		
		lokata <i>ranking position</i>	minimum egzy- stencji <i>subsistence minimum</i>	lokata <i>ranking position</i>
Polska	1 278,43	x	6,8	x
Dolnośląskie.....	1 367,00	2	4,6	2
Kujawsko-pomorskie	1 133,97	12	8,3	10
Lubelskie.....	1 056,45	15	8,5	11
Lubuskie.....	1 231,16	9	4,9	5
łódzkie.....	1 268,42	6	5,7	6
Małopolskie	1 189,84	10	6,2	8
Mazowieckie.....	1 710,01	1	4,7	3
Opolskie.....	1 294,26	4	4,7	4
Podkarpackie	959,12	16	7,0	9
Podlaskie	1 242,39	8	10,7	15
Pomorskie.....	1 350,56	3	9,8	13
Śląskie.....	1 278,87	5	4,5	1
Świętokrzyskie	1 119,76	13	10,5	14
Warmińsko-mazurskie....	1 109,95	14	13,5	16
Wielkopolskie	1 153,43	11	8,5	12
Zachodniopomorskie	1 263,56	7	5,7	7

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odsetek osób w gospodarstwach domowych znajdujących się poniżej: (dok.) <i>Share of persons in households living below: (cont.)</i>		Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w <i>Share of households furnished with</i>	
	ustawowej granicy ubóstwa <i>poverty threshold</i>	lokata <i>ranking position</i>	samochód osobowy <i>passenger car</i>	lokata <i>ranking position</i>
Polska	7,2	x	60,1	x
Dolnośląskie.....	5,1	5	55,3	13
Kujawsko-pomorskie	8,4	9	55,1	14
Lubelskie.....	9,0	12	64,2	4
Lubuskie.....	5,0	4	56,0	12
łódzkie.....	5,7	6	59,7	7
Małopolskie	6,6	8	59,7	8
Mazowieckie.....	4,6	1	62,6	5
Opolskie.....	4,8	2	65,6	2
Podkarpackie	8,6	11	64,4	3
Podlaskie	10,7	14	58,6	11
Pomorskie.....	10,6	13	59,2	10
Śląskie.....	4,8	3	59,7	9
Świętokrzyskie	12,2	15	60,3	6
Warmińsko-mazurskie....	13,8	16	51,9	16
Wielkopolskie	8,5	10	67,5	1
Zachodniopomorskie	6,4	7	52,1	15

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
*WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
 IN 2012 (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w (dok.) <i>Share of households furnished with (cont.)</i>			
	komputer oso- bisty <i>personal com- puter</i>	lokata <i>ranking position</i>	w tym z dostę- pem do Internetu <i>of which with access to the Internet</i>	lokata <i>ranking position</i>
Polska	68,3	x	64,7	x
Dolnośląskie.....	66,1	9	62,6	8
Kujawsko-pomorskie	64,9	10	59,2	13
Lubelskie.....	64,8	11	59,5	11
Lubuskie.....	64,1	13	59,7	10
łódzkie.....	63,1	14	59,2	14
Małopolskie	69,1	6	67,2	5
Mazowieckie.....	73,1	2	69,2	2
Opolskie.....	70,6	4	66,7	6
Podkarpackie	66,9	8	62,6	9
Podlaskie	64,2	12	59,4	12
Pomorskie.....	73,7	1	71,0	1
Śląskie.....	69,6	5	67,9	4
Świętokrzyskie	62,7	15	56,7	16
Warmińsko-mazurskie....	62,1	16	58,2	15
Wielkopolskie	72,3	3	68,5	3
Zachodniopomorskie	67,4	7	64,0	7

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2011=100) <i>Prices indices of consumer goods and services (2011=100)</i>		Ceny detaliczne wybranych dóbr i usług w zł <i>Retail prices of selected goods and services</i>	
		lokata <i>ranking position</i>	chleb pszenno-żytni za 0,5 kg <i>wheat-rye bread – per 0,5 kg</i>	mleko o zaw. tł. 3–3,5% za 1 l <i>cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l</i>
Polska	103,7	x	2,25	2,77
Dolnośląskie.....	103,7	5	2,50	2,86
Kujawsko-pomorskie	103,7	6	2,07	2,76
Lubelskie.....	103,8	10	2,21	2,67
Lubuskie.....	103,8	11	2,13	2,75
Łódzkie.....	103,8	12	2,26	2,73
Małopolskie	103,6	4	2,43	2,76
Mazowieckie.....	103,5	3	2,15	2,93
Opolskie.....	103,7	7	2,46	2,76
Podkarpackie	104,1	15	2,11	2,75
Podlaskie	103,7	8	2,15	2,73
Pomorskie.....	103,4	2	2,21	2,75
Śląskie.....	103,3	1	2,55	2,86
Świętokrzyskie	104,0	13	1,81	2,88
Warmińsko-mazurskie....	104,1	16	2,02	2,68
Wielkopolskie	104,0	14	2,28	2,70
Zachodniopomorskie	103,7	9	2,41	2,69

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ceny detaliczne wybranych dóbr i usług w zł (dok.) Retail prices of selected goods and services (cont.)			Powierzchnia sprzedażowa sklepów na 1 mieszkań- ca w m ² Sales area in m ² per capita
	benzyna sil- nikowa bez- ołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l unleaded 95 octane mo- tor petrol – per l	opłata za ciepłą wodę za 1 m ³ charge for hot water – per 1 m ³	wizyta u lekarza specjalisty II stopnia consultation of a specialist doctor	
Polska	5,73	19,41	78,19	0,87
Dolnośląskie.....	5,72	16,52	83,97	0,93
Kujawsko-pomorskie	5,74	20,03	76,56	0,85
Lubelskie.....	5,72	20,96	70,32	0,80
Lubuskie.....	5,74	21,16	78,34	0,92
łódzkie.....	5,73	19,36	75,33	0,91
Małopolskie	5,74	19,73	71,61	0,76
Mazowieckie.....	5,74	20,75	87,95	0,81
Opolskie.....	5,73	18,17	80,48	0,93
Podkarpackie	5,76	19,86	70,97	0,81
Podlaskie	5,71	17,11	72,00	0,84
Pomorskie.....	5,69	19,22	76,80	0,96
Śląskie.....	5,70	17,30	77,39	0,95
Świętokrzyskie	5,73	20,68	80,28	0,79
Warmińsko-mazurskie....	5,72	17,86	80,88	0,88
Wielkopolskie	5,72	18,53	85,31	0,89
Zachodniopomorskie	5,76	22,89	70,73	1,02

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba mieszkań ^a na 1 000 ludności <i>Average number of dwellings^a per 1 000 population</i>		Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania ^a w m ² <i>Average useful floor area of dwellings^a in m²</i>		
		lokata <i>ranking position</i>		lokata <i>ranking position</i>	przypa- dająca na 1 osobę <i>per capita</i>
Polska	356,1	x	72,8	x	25,9
Dolnośląskie.....	375,9	3	71,9	9	27,0
Kujawsko-pomorskie	341,2	11	68,9	14	23,5
Lubelskie.....	343,9	9	76,3	5	26,2
Lubuskie.....	348,5	8	72,8	8	25,4
Łódzkie.....	391,2	2	67,8	15	26,5
Małopolskie	328,7	14	77,0	4	25,3
Mazowieckie.....	398,5	1	71,2	10	28,4
Opolskie.....	343,4	10	79,8	3	27,4
Podkarpackie	295,9	16	80,2	1	23,7
Podlaskie	357,6	6	75,4	6	27,0
Pomorskie.....	351,2	7	71,2	11	25,0
Śląskie.....	371,1	4	69,6	13	25,8
Świętokrzyskie	338,0	13	73,4	7	24,8
Warmińsko-mazurskie....	339,5	12	67,5	16	22,9
Wielkopolskie	328,5	15	80,1	2	26,3
Zachodniopomorskie	362,7	5	69,9	12	25,3

^a Stan w dniu 31 XII.

^a As of 31 XII.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
*WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
 IN 2012 (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania oddane do użytkowania na 1 000 ludno- ści <i>Dwellings com- pleted per 1 000 population</i>	Mieszkania oddane do użytkowa- nia na 1 000 zawartych małżeństw <i>Dwellings completed per 1 000 marriages contracted</i>		Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w kW-h <i>Consumption of electricity per capita in KW h</i>
			lokata <i>ranking position</i>	
Polska	4,0	750	x	760,8
Dolnośląskie.....	5,2	996	3	770,6
Kujawsko-pomorskie	3,0	567	12	714,2
Lubelskie.....	3,3	611	10	661,2
Lubuskie.....	3,1	583	11	717,0
Łódzkie.....	3,2	636	9	778,8
Małopolskie	4,6	840	4	810,2
Mazowieckie.....	5,8	1 135	2	888,9
Opolskie.....	1,8	340	16	830,8
Podkarpackie	3,1	550	13	578,6
Podlaskie	3,8	707	8	737,6
Pomorskie.....	6,2	1 176	1	804,3
Śląskie.....	2,1	391	15	781,9
Świętokrzyskie	2,4	454	14	602,2
Warmińsko-mazurskie....	3,8	731	7	696,9
Wielkopolskie	4,3	775	6	761,3
Zachodniopomorskie	4,1	827	5	692,6

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ludność w % ludności ogółem korzystająca ^a z sieci: <i>Population in % of total population connected to ^a:</i>		
	wodociągowej <i>water-line system</i>	kanalizacyjnej <i>sewerage system</i>	gazowej <i>gas-line system</i>
Polska	87,9	64,3	52,4
Dolnośląskie.....	91,9	70,2	61,8
Kujawsko-pomorskie	91,1	65,6	45,0
Lubelskie.....	81,7	49,3	39,8
Lubuskie.....	89,7	64,9	52,3
łódzkie.....	89,9	60,4	39,7
Małopolskie	76,3	55,1	63,0
Mazowieckie.....	84,2	63,7	53,5
Opolskie.....	94,6	61,8	42,0
Podkarpackie	76,1	61,5	72,6
Podlaskie	88,1	61,5	27,7
Pomorskie.....	93,0	77,2	49,9
Śląskie.....	93,6	70,9	62,6
Świętokrzyskie	84,6	51,5	36,5
Warmińsko-mazurskie....	89,3	67,7	43,1
Wielkopolskie	93,0	63,9	47,6
Zachodniopomorskie	93,6	77,0	59,7

^a Dane szacunkowe.

^a Estimated data.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej ^a w km <i>Hard surface public roads per 100 km² of total area^a in km</i>		Samochody osobowe zarejestrowane ^a na 1 000 ludności <i>Registered passenger cars^a per 1 000 population</i>	
		lokata <i>ranking position</i>		lokata <i>ranking position</i>
Polska	89,8	x	486	x
Dolnośląskie.....	94,6	6	495	5
Kujawsko-pomorskie	91,8	8	478	9
Lubelskie.....	82,4	11	456	11
Lubuskie.....	59,5	15	507	4
Łódzkie.....	105,3	4	490	6
Małopolskie	159,6	2	466	10
Mazowieckie.....	98,4	5	535	2
Opolskie.....	90,4	9	531	3
Podkarpackie	87,2	10	431	15
Podlaskie	61,4	13	421	16
Pomorskie.....	68,7	12	484	7
Śląskie	173,8	1	478	8
Świętokrzyskie	116,4	3	454	12
Warmińsko-mazurskie....	53,3	16	434	14
Wielkopolskie	91,8	7	546	1
Zachodniopomorskie	59,6	14	454	13

^a Stan w dniu 31 XII.

^a As of 31 XII.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Dzieci w placówkach wychowania przed- szkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3–6 lat <i>Children attending pre-primary educa- tion establishments per 1 000 children aged 3–6</i>	Uczniowie ^a przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów: <i>Students ^a per 1 personal computer with the Internet access used by pupils and students:</i>	
		podstawowe <i>primary</i>	gimnazja <i>lower secondary</i>
Polska	716	10,0	10,2
Dolnośląskie.....	717	9,8	9,3
Kujawsko-pomorskie	643	11,0	11,5
Lubelskie.....	689	8,1	9,3
Lubuskie.....	713	10,9	12,1
łódzkie.....	731	9,9	10,4
Małopolskie	722	9,2	10,2
Mazowieckie.....	759	10,9	10,2
Opolskie.....	794	7,9	6,8
Podkarpackie	674	7,6	8,7
Podlaskie	697	10,1	10,5
Pomorskie.....	665	12,5	11,5
Śląskie	761	12,2	11,1
Świętokrzyskie	672	8,3	10,6
Warmińsko-mazurskie....	631	9,8	11,1
Wielkopolskie	754	10,2	10,2
Zachodniopomorskie	675	11,2	10,4

a W szkołach dla dzieci i młodzieży, bez szkół specjalnych.

a In schools for children and youth, excluding special schools.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Studenci szkół wyższych ^a na 10 tys. mieszkańców <i>Students of higher education institutions^a per 10 thous. resi- dents</i>		Liczba ludności na 1 łóżko w szpitalach ogólnych ^b <i>Population per bed in public hos- pitals^b</i>	
		lokata <i>ranking position</i>		lokata <i>ranking position</i>
Polska	435	x	204,1	x
Dolnośląskie.....	532	3	196,7	12
Kujawsko-pomorskie	366	9	220,5	4
Lubelskie.....	430	6	183,0	15
Lubuskie.....	208	16	225,5	2
Łódzkie.....	403	7	192,2	14
Małopolskie	605	1	224,3	3
Mazowieckie.....	589	2	201,9	11
Opolskie.....	343	12	203,1	10
Podkarpackie	317	13	210,9	7
Podlaskie	391	8	204,9	9
Pomorskie.....	465	4	252,5	1
Śląskie.....	344	11	177,5	16
Świętokrzyskie	302	15	193,6	13
Warmińsko-mazurskie....	307	14	216,5	5
Wielkopolskie	442	5	214,8	6
Zachodniopomorskie	363	10	205,2	8

a Bez cudzoziemców; łącznie z Wyższą Szkołą Policji. b łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków; łącznie z MON i MSW.

a Excluding foreigners; including Police Academy in Szczytno. b Including beds and incubators for newborns; including of the Ministry of National Defense and Ministry of Interior.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba ludności na 1 ambulatoryjny zakład opieki zdrowotnej ^a <i>Population per out-patient health care facility^a</i>	Miejsca w domach i zakładach opieki społecznej ^b <i>Places in social welfare homes^b</i>	Liczba miejsc w placówkach opieki społecznej ^b na 10 tys. ludności <i>Places in social welfare homes^b per 10 thous. population</i>	lokata <i>ranking position</i>
Polska	1 499,2	108 304	28,1	x
Dolnośląskie.....	1 472,6	8 101	27,8	9
Kujawsko-pomorskie	1 847,1	5 080	24,2	16
Lubelskie.....	1 419,2	5 684	26,2	14
Lubuskie.....	1 305,3	2 827	27,6	10
Łódzkie.....	1 446,8	7 827	31,0	5
Małopolskie	1 782,2	9 428	28,1	7
Mazowieckie.....	1 832,0	14 590	27,5	11
Opolskie.....	1 254,9	3 791	37,5	1
Podkarpackie	1 294,0	5 676	26,6	13
Podlaskie	1 223,2	3 333	27,8	8
Pomorskie.....	1 892,6	6 601	28,8	6
Śląskie	1 422,0	12 309	26,7	12
Świętokrzyskie	1 590,5	4 150	32,6	3
Warmińsko-mazurskie....	1 208,9	4 736	32,6	2
Wielkopolskie	1 331,6	8 641	25,0	15
Zachodniopomorskie	1 356,5	5 530	32,1	4

a łącznie z praktykami lekarskimi. b łącznie z filiami.
a Including with medical practices. b Including branches.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności <i>Recipients of social assistance benefits per 10 thous. population</i>		Czytelnicy na 1 000 ludności <i>Borrowers per 1 000 population</i>	
		lokata <i>ranking position</i>		lokata <i>ranking position</i>
Polska	499,9	x	168	x
Dolnośląskie.....	406,0	13	173	5
Kujawsko-pomorskie	714,3	2	139	15
Lubelskie.....	539,5	8	177	4
Lubuskie.....	603,9	6	161	8
Łódzkie.....	523,4	10	160	9
Małopolskie	399,3	14	199	1
Mazowieckie.....	412,4	12	182	3
Opolskie.....	383,1	15	162	7
Podkarpackie	617,3	4	168	6
Podlaskie	613,2	5	127	16
Pomorskie.....	529,0	9	155	10
Śląskie.....	373,6	16	188	2
Świętokrzyskie	636,8	3	141	14
Warmińsko-mazurskie....	814,3	1	152	12
Wielkopolskie	443,2	11	155	11
Zachodniopomorskie	585,7	7	151	13

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba widzów w kinach sta- łych na 1 000 ludności <i>Audience in fixed cinemas per 1 000 popu- lation</i>	Ćwiczący w klubach sportowych na 1 000 ludności <i>Persons practis- ing sports in sport clubs per 1 000 popula- tion</i>	Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych na 1 000 ludności <i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings per 1 000 population</i>	
				lokata <i>ranking position</i>
Polska	973	24	29	x
Dolnośląskie.....	1 188	24	39	16
Kujawsko-pomorskie	837	24	29	11
Lubelskie.....	534	22	23	3
Lubuskie.....	852	25	38	15
łódzkie.....	828	21	27	7
Małopolskie	900	31	29	10
Mazowieckie.....	1 549	20	27	6
Opolskie.....	602	28	30	12
Podkarpackie	518	34	18	1
Podlaskie	752	23	21	2
Pomorskie.....	1 319	18	28	8
Śląskie	1 156	22	36	14
Świętokrzyskie	559	17	25	4
Warmińsko-mazurskie....	563	22	26	5
Wielkopolskie	837	23	28	9
Zachodniopomorskie	903	26	34	13

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Wskaźnik wykrywalności przestępstw stwierdzonych w % <i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %</i>	Przestępstwa drogowe na 1 000 ludności <i>Road crime per 1 000 population</i>		Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON ^a na 10 tys. ludności <i>Entities of national economy registered in the REGON^a register per 10 thous. population</i>	
			lokata ranking position		lokata ranking position
Polska	67,8	4	x	1 032	x
Dolnośląskie.....	67,2	4	9	1 156	4
Kujawsko-pomorskie	69,4	4	7	897	11
Lubelskie.....	73,1	5	11	767	15
Lubuskie.....	74,9	6	16	1 052	6
Łódzkie.....	62,5	4	8	927	10
Małopolskie	68,0	3	1	1 024	7
Mazowieckie.....	60,4	4	4	1 319	1
Opolskie.....	71,0	5	15	977	9
Podkarpackie	72,2	4	5	728	16
Podlaskie	70,1	4	10	790	14
Pomorskie.....	60,2	3	3	1 157	3
Śląskie.....	66,3	3	2	982	8
Świętokrzyskie	77,4	5	12	848	12
Warmińsko-mazurskie....	71,8	4	6	827	13
Wielkopolskie	74,8	5	13	1 121	5
Zachodniopomorskie	70,7	5	14	1 261	2

a Stan w dniu 31 XII.

a As of 31 XII.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. lud- ności <i>Natural persons conducting economic activi- ty per 10 thous. population</i>	Spółki handlo- we na 10 tys. ludności <i>Commercial companies per 10 thous. popu- lation</i>	Spółki z udziałem kapitału zagra- nicznego w ogólnej liczbie spółek <i>Commercial companies with foreign capital participation in total number of commercial com- panies</i>	
			w % in %	lokata ranking position
Polska	757	91	21,4	x
Dolnośląskie.....	796	98	24,3	5
Kujawsko-pomorskie	674	60	13,9	12
Lubelskie.....	584	45	12,1	14
Lubuskie.....	755	81	33,1	1
Łódzkie.....	709	63	18,5	7
Małopolskie	768	80	15,7	10
Mazowieckie.....	910	198	27,4	3
Opolskie.....	711	58	24,4	4
Podkarpackie	555	41	13,4	13
Podlaskie	618	43	12,0	15
Pomorskie.....	841	107	17,8	8
Śląskie.....	727	81	16,4	9
Świętokrzyskie	661	41	11,2	16
Warmińsko-mazurskie....	596	47	14,6	11
Wielkopolskie	852	95	19,2	6
Zachodniopomorskie	948	89	29,4	2

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	PKB na 1 mieszkańca ^a w zł GPD per capita ^a in zł		
		lokata ranking position	Polska=100 Poland=100
Polska	39 665	x	100,0
Dolnośląskie.....	44 961	2	113,4
Kujawsko-pomorskie	32 596	10	82,2
Lubelskie.....	26 919	15	67,9
Lubuskie.....	32 795	9	82,7
Łódzkie.....	36 750	6	92,6
Małopolskie	34 107	7	86,0
Mazowieckie.....	64 790	1	163,3
Opolskie.....	31 771	11	80,1
Podkarpackie	26 801	16	67,6
Podlaskie	28 485	14	71,8
Pomorskie.....	37 822	5	95,4
Śląskie.....	42 830	3	108,0
Świętokrzyskie	29 552	12	74,5
Warmińsko-mazurskie....	28 635	13	72,2
Wielkopolskie	41 285	4	104,1
Zachodniopomorskie	33 485	8	84,4

a Dane dotyczą 2011 r.

a Data for 2011.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Struktura wartości dodanej brutto ^a <i>Structure of gross value added ^a</i>		
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>agriculture, forestry and fishing</i>	przemysł <i>industry</i>	budownictwo <i>construction</i>
Polska	4,0	25,6	8,0
Dolnośląskie.....	2,1	36,8	7,2
Kujawsko-pomorskie	5,8	26,8	8,1
Lubelskie.....	8,7	19,7	7,6
Lubuskie.....	4,9	30,8	7,3
łódzkie.....	5,2	29,3	6,9
Małopolskie	2,2	23,1	10,3
Mazowieckie.....	3,6	15,8	7,1
Opolskie.....	5,7	30,1	8,2
Podkarpackie	2,5	28,3	8,7
Podlaskie	10,9	19,9	7,8
Pomorskie.....	3,0	25,2	8,9
Śląskie.....	1,0	35,3	7,8
Świętokrzyskie	5,9	26,8	9,6
Warmińsko-mazurskie....	8,9	24,2	8,1
Wielkopolskie	5,6	27,5	8,6
Zachodniopomorskie	4,1	19,1	9,8

^a Dane dotyczą 2011 r.

^a Data for 2011.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Struktura wartości dodanej brutto ^a (dok.) <i>Structure of gross value added ^a (cont.)</i>		
	handel, naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja <i>trade; repair of motor vehicles^Δ; transportation and storage; accommodation and catering^Δ; information and communication</i>	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>financial and insurance activities; real estate activities</i>	pozostałe usługi <i>other services</i>
Polska	28,9	10,1	23,5
Dolnośląskie.....	23,2	8,9	21,9
Kujawsko-pomorskie	28,2	8,2	23,0
Lubelskie.....	28,4	8,9	26,8
Lubuskie.....	26,7	8,0	22,3
łódzkie.....	26,6	9,9	22,0
Małopolskie	29,9	7,6	26,8
Mazowieckie	33,5	15,1	25,0
Opolskie	25,6	6,8	23,7
Podkarpackie	28,7	7,0	24,9
Podlaskie	27,5	8,6	25,2
Pomorskie.....	30,0	9,6	23,2
Śląskie.....	25,9	9,7	20,3
Świętokrzyskie	28,2	6,3	23,3
Warmińsko-mazurskie....	25,2	8,9	24,7
Wielkopolskie	29,7	7,5	21,0
Zachodniopomorskie	30,7	10,2	26,1

^a Dane dotyczą 2011 r.

^a Data for 2011.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Budżety gmin ^a <i>Budgets of gminas ^a</i>		
	dochody <i>revenue</i>	wydatki <i>expenditure</i>	lokata <i>ranking position</i>
	na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>		
Polska	3 022	3 025	x
Dolnośląskie.....	3 162	3 144	4
Kujawsko-pomorskie	3 067	3 062	6
Lubelskie.....	2 924	2 897	13
Lubuskie.....	2 967	2 921	11
Łódzkie.....	2 993	2 948	10
Małopolskie	2 964	3 026	7
Mazowieckie.....	3 106	3 078	5
Opolskie.....	2 825	2 804	16
Podkarpackie	2 891	2 875	14
Podlaskie	2 872	2 828	15
Pomorskie.....	3 235	3 293	2
Śląskie.....	2 878	2 905	12
Świętokrzyskie	2 912	2 965	9
Warmińsko-mazurskie....	3 166	3 205	3
Wielkopolskie	2 949	2 967	8
Zachodniopomorskie	3 391	3 408	1

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Budżety miast na prawach powiatu <i>Budgets of cities with powiat status</i>		
	dochody <i>revenue</i>	wydatki <i>expenditure</i>	lokata <i>ranking position</i>
	na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>		
Polska	4 865	5 062	x
Dolnośląskie.....	5 344	5 497	3
Kujawsko-pomorskie	4 200	4 650	9
Lubelskie.....	4 414	4 531	12
Lubuskie.....	3 825	3 834	16
Łódzkie.....	4 178	4 513	13
Małopolskie	4 552	4 593	10
Mazowieckie.....	6 509	6 840	1
Opolskie.....	4 787	4 672	8
Podkarpackie	4 881	5 179	5
Podlaskie	4 692	4 842	7
Pomorskie.....	5 695	5 865	2
Śląskie.....	4 056	4 116	15
Świętokrzyskie	4 875	5 433	4
Warmińsko-mazurskie....	4 389	4 539	11
Wielkopolskie	4 840	4 925	6
Zachodniopomorskie	4 111	4 501	14

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (cd.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Budżety powiatów <i>Budgets of powiats</i>		
	dochody <i>revenue</i>	wydatki <i>expenditure</i>	lokata <i>ranking position</i>
			na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>
Polska	868	866	x
Dolnośląskie.....	927	915	4
Kujawsko-pomorskie	874	853	9
Lubelskie.....	883	855	8
Lubuskie.....	853	840	10
Łódzkie.....	830	829	11
Małopolskie	778	767	16
Mazowieckie.....	859	867	7
Opolskie.....	815	813	14
Podkarpackie	848	873	6
Podlaskie	829	826	13
Pomorskie.....	892	912	5
Śląskie.....	814	804	15
Świętokrzyskie	922	949	3
Warmińsko-mazurskie....	1 033	1 035	2
Wielkopolskie	837	828	12
Zachodniopomorskie	1 026	1 035	1

TABL. III. WARMIŃSKO-MAZURSKIE NA TLE KRAJU W 2012 R. (dok.)
WARMIŃSKO-MAZURSKIE AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY
IN 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Budżety województw <i>Budgets of voivodships</i>		
	dochody <i>revenue</i>	wydatki <i>expenditure</i>	lokata <i>ranking position</i>
			na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in zł</i>
Polska	395	409	x
Dolnośląskie.....	574	579	1
Kujawsko-pomorskie	362	365	12
Lubelskie.....	358	388	11
Lubuskie.....	430	437	6
Łódzkie.....	325	357	13
Małopolskie	340	341	14
Mazowieckie.....	470	465	5
Opolskie.....	410	407	9
Podkarpackie	409	419	7
Podlaskie	390	410	8
Pomorskie.....	388	402	10
Śląskie.....	303	318	16
Świętokrzyskie	465	540	2
Warmińsko-mazurskie....	423	468	4
Wielkopolskie	318	328	15
Zachodniopomorskie	457	478	3